T.C.
ADIYAMAN ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
İLKÖĞRETİM ANABİLİM DALI
SOSYAL BİLGİLER EĞİTİMİ PROGRAMI
YÜKSEK LİSANS TEZİ

DÖRDÜNCÜ SINIF SOSYAL BİLGİLER DERSİ "İYİ Kİ VAR" ÜNİTESİ KAZANIMLARININ GERÇEKLEŞME DÜZEYİNİN ÇEŞİTLİ DEĞİŞKENLER AÇISINDAN İNCELENMESİ ADIYAMAN İLİ ÖRNEĞİ

Ayşe BOZTOPRAKLI

Danışman

Dr. Öğr. Üyesi İ. Hakan AKGÜN

ADIYAMAN-2019

ADIYAMAN UNIVERSITY
GRADUATE SCHOOL OF SOCIAL SCIENCES
DEPARTMENT OF PRIMARY EDUCATION
SOCIAL STUDIES EDUCATION PROGRAM
MASTER'S THESIS

Examination of the Realization Levels of Outcomes in "Fortunately there is" Unit in 4th Grade Social Sciences Course for Different Variables : Case of Adıyaman

Ayşe BOZTOPRAKLI

Supervisor
Assist. Prof. Dr. İ. Hakan AKGÜN

ADIYAMAN-2019

KABUL VE ONAY TUTANAĞI

Dr. Öğr. Üyesi İsmail Hakan AKGÜN danışmanlığında, Ayşe BOZTOPRAKLI tarafından hazırlanan: "Dördüncü Sınıf Sosyal Bilgiler Dersi İyi ki Var Ünitesi Kazanımlarının Gerçekleşme Düzeyinin Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi Adıyaman İli Örneği" başlıklı çalışma ..06./ 02. / 2019.tarihinde yapılan savunma sınavı sonucunda başarılı bulunarak jürimiz tarafından İlköğretim Anabilim Dalı'nda Yüksek Lisans Tezi olarak kabul edilmiştir.

Başkan: Doç. Dr. Zafer TANGÜLÜ İmza:

Danışman: Dr. Öğr. Üyesi İsmail Hakan AKGÜN İmza:

Jüri Üyesi: Dr. Öğr. Üyesi Cengiz TAŞKIRAN İmza:

04/04/2019

Doç. Dr. Mücahit ÇELİK

Enstitü Müdürü

BEYAN

Yüksek Lisans Tezi olarak sunduğum " Dördüncü Sınıf Sosyal Bilgiler Dersi İyi ki Var Ünitesi Kazanımlarının Gerçekleşme Düzeyinin Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi Adıyaman İli Örneği " adlı çalışmanın, tarafımdan, akademik kurallara ve etik değerlere uygun olarak yazıldığını ve yararlandığım eserlerin kaynakçada gösterilenlerden oluştuğunu, bunlara atıf yapılarak yararlanılmış olduğunu belirtir ve bunu onurumla doğrularım.

06/02/2019

Ayşe BOZTOPRAKLI

İmza

DECLARATION

I hereby declare that this master's thesis titled as "Examination of the Realization Levels of Outcomes in "Fortunately there is" Unit in 4th Grade Social Sciences Course for Different Variables: Case of Adıyaman" has been written by myself in accordance with the academic rules and ethical conduct. I also declare that all materials benefited in this thesis consist of the mentioned resourses in the reference list. I verify all these with my honour.

06/02/2019

Ayşe BOZTOPRAKLI

Signature

ÖZET

Yüksek Lisans Tezi

Dördüncü Sınıf Sosyal Bilgiler Dersi "İyi ki Var" Ünitesi Kazanımlarının Gerçekleşme Düzeyinin Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi Adıyaman İli Örneği

Ayşe BOZTOPRAKLI

Adıyaman Üniversitesi

Sosyal Bilimler Enstitüsü

İlköğretim Anabilim Dalı

Sosyal Bilgiler Eğitimi Programı

Şubat, 2019

Bu araştırmanın amacı 4.sınıf Sosyal Bilgiler dersinde yer alan "İyi ki Var" ünitesi konularına yönelik, öğrenciler tarafından kazanımların ne düzeyde öğrenildiğini bazı değişkenler açısından belirlemektir. Çalışmada araştırmacı tarafından geliştirilen, nicel araştırma tekniklerinden tarama modeline göre oluşturulan akademik başarı testi, 2015-2016 eğitim öğretim yılında Adıyaman merkez ilçe ve seçilen diğer 3 ilçede, toplamda 5 okulda, merkeze bağlı 2 okuldan 138 öğrenci ve seçilen 3 ilçede 3 okuldan 98 öğrenci olmak üzere toplamda 5 okuldan 236 4. Sınıf öğrencisine uygulanmıştır. Araştırmanın sonucunda; öğrencilerin 4. sınıf Sosyal Bilgiler dersinde yer alan "İyi ki Var" ünitesi konularıyla ilgili akademik ortalamalarının genel olarak orta düzeyin üstünde olduğu tespit edilmiştir. Cinsiyet değişkeni açısından kız öğrenciler ile erkek öğrencilerin başarı seviyelerinin aynı düzeyde olduğu, annesi ve babası üniversite mezunu olan öğrencilerin diğer tüm gruplara göre akademik başarılarının daha yüksek olduğu; şehirde yaşayan öğrencilerin akademik başarılarının köyde yaşayan öğrencilere göre anlamlı düzeyde yüksek olduğu ve yerleşim yerleri arasında şehirde yaşayanlar lehine anlamlı fark olduğu görülmüştür. Ayrıca annesi lise mezunu olan öğrenciler ile annesi okur-yazar olmayan, okur-yazar olan ve annesi ilkokul mezunu öğrenciler arasında annesi lise mezunu olan öğrenciler lehine, babası lise mezunu olan öğrencilerin akademik başarıları ile babası yalnızca okur-yazar olan öğrenciler ile babası ilkokul mezunu olan öğrenciler arasında babası lise mezunu olan öğrenciler lehine ve aile gelir düzeyi 2500 TL ve üstü olan öğrenciler ile aile gelir düzeyi 0-1300 TL ve 1800-2500

TL olan öğrenciler arasında aile gelir düzeyi 2500 TL ve üstü olan öğrenciler lehine anlamlı fark olduğu görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Bilim, Teknoloji, Toplum, Sosyal Bilgiler, İlköğretim.

ABSTRACT

Master's Thesis

Examination of the Realization Levels of Outcomes in "Fortunately there is" Unit in 4th Grade Social Sciences Course for Different Variables : Case of Adıyaman

Ayşe BOZTOPRAKLI

Adıyaman University

Graduate School of Social Sciences

Department of Primary Education

Social Studies Education Program

February, 2019

The aim of this study is to determine using by various variables what level the students have learned the acquisitions of the "I am Glad it is There" (in Turkish: İyi ki Var)" subject in the fourth grade Social Studies course.The academic achievement test which was formed by the researcher based on the screening model of quantitative research techniques, were implemented to 236 students from five schools in the 2015-2016 academic year. 138 of these students are from the two schools that is connected to the center of Adıyaman and 98 of them from 3 schools which is connected to different districts of Adıyaman, are fourth grade students. As a result of the research; It is determined that the students' academic averages related to the "I am Glad it is There" subjects in the fourth grade Social Studies course are generally above the intermediate level. In terms of gender variable, the level of achievement of female students and male students are at the same level. The students whose mother and father have university degree, have higher academic achievement than other groups. It is observed that the academic achievement of the students living in the city is significantly higher than the students living in the village. In addition, it is also observed that there are significant differences -favor of high school degree- among the students whose mother has high school degree, is an illiterate and has elementary school degree. Their fathers' results are the same as their mothers'. In terms of family income, there are also important

differences in -favor of higher income- among the students whose income level of family is above 2500 TL and between 0-1300 TL and 1800-2500 TL.

Keywords: Science, Technology, Society, Social Studies, Elementary Education.

ÖNSÖZ

Bu tez çalışması uzun soluklu bir süreç ve uykusuz geçen gecelerin ardından, birçok kişinin desteği ile tamamlanmıştır. Bu süreçte tez danışmalığımı yürüten, her koşulda, ne zaman bir sorunla karşılaşsam kapısını çaldığım, tüm sorularımı cevaplayan, her daim yardımcı olan ve bu tezde büyük emeği olan çok kıymetli hocam Dr. Öğr. Üyesi. İsmail Hakan AKGÜN'e,

Tez jürimde bulunarak değerli görüşlerini ve önerilerini paylaşan hocalarım Doç. Dr. Zafer TANGÜLÜ ve Dr. Öğr. Üyesi Cengiz TAŞKIRAN'a,

Adıyaman'da her zaman yardımıma koşan ve bu süreçte desteğini esirgemeyen değerli dostum Dr. Öğr. Üyesi Nazife KARADAĞ'a,

İkinci ailem olan, desteklerini ve varlıklarını her zaman hissettiğim, motivasyon kaynağım olan dostlarım Burcu TIRPANCI ve Zeynep Gökçen SATIK'a,

Çok sevdiğim ve kıymet verdiğim öğretmen arkadaşlarım Ayşegül TIĞRAK, Özge GÖKTÜRK, Serpil KAYA, Nurcan ALDANMAZ ve Pelin ENGİN'e,

Söylenecek tüm kelimelerin anlatmaya yetersiz kalacağı kadar çok sevdiğim, bugünlere gelmemde çok emeği olan, her zaman örnek aldığım, bu hayatın en değerlileri, canım ailem ve aynı zamanda ilk öğretmenlerim olan, annem Kadriye BOZTOPRAKLI, babam Mahmut BOZTOPRAKLI'ya, biricik kardeşim Bilge UZUN ve eniştem Mehmet UZUN'a,

Ve şuan iki yaşına gelen, hayatın tüm anlamını, yönünü değiştiren ve bana çok güzel duygular yaşatan miniğim, canım kızım Zeynep Su'ya sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

Adıyaman, Şubat, 2019 **Ayşe BOZTOPRAKLI**

ARAŞTIRMANIN ÖNEMİ VE LİTERATÜRE KATKISI

İlkokul dördüncü sınıf Sosyal Bilgiler dersi "İyi ki Var" ünitesi 'Bilim, Teknoloji ve Toplum' konuları müfredat içerisinde yer almaktadır. Fakat bu konuların öğrenciler tarafından ne düzeyde edinildiğine dair bir çalışma bulunmamaktadır. Bu bakımdan değerlendirildiğinde ilkokul dördüncü sınıf Sosyal Bilgiler dersi "İyi ki Var" ünitesi 'Bilim, Teknoloji ve Toplum' konuları baz alınarak öğrencilerin bu kazanımları ne ölçüde edindiği bazı değişkenler açısından belirlenmeye çalışılmıştır. Bu bakımdan araştırmanın amacı bu önemli konuyu daha çok vurgulamaktır. Literatürde konu ile ilgili yeterince çalışma yapılmadığı görülmüştür. Dolayısıyla bu çalışmanın, her geçen gün önemi daha çok artan ve müfredatta yer alan bilim, teknoloji ve toplum konularındaki araştırmalara ve sosyal bilgiler alanına katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

İlgili Araştırmalar

Ulaşılabilen literatür taramasında çalışmaların çoğunlukla bilim, teknoloji, toplum, bilim politikaları konuları ile ilgili olduğu görülmektedir. Araştırmalara bakıldığında uygulama yapılan kesimle ilgili genel bir dağılım görülmektedir, ilkokul, ortaokul ve üniversite düzeyindeki öğrenciler ve öğretmenler üzerinde çalışmalar yapılmıştır. Ancak ilkokul Sosyal Bilgiler dersinde "İyi ki Var" ünitesi konu ve kazanımlarının incelendiği çalışmalara rastlanmamıştır. Ayrıca yapılan çalışmalarda cinsiyet, okul türü, eğitim durumu, kıdem, sınıf düzeyi, yerleşim yeri, anne ve babanın eğitim durumu, ailenin gelir düzeyi, anne ve babanın meslek durumu, okunulan bölüm, öğrenim görülen program, gelir durumu gibi değişkenler kullanılmıştır. Ancak yapılan araştırmalara bakıldığında az sayıda çalışmaya ulaşılmıştır.

Ulusal Araştırmalar

Öztürk (2016), yaptığı araştırmaya göre çeşitli öğrenim türlerindeki fen bilgisi dersi öğretmen adaylarının teknoloji, bilim ve toplum ile ilgili görüşleri ile fen ve teknoloji okuryazarlığı öz yeterlik konusundaki algılarının tespit edilmesini hedeflemiştir. Araştırma için nedensel karşılaştırma modeli seçilip kullanılmıştır. 2012-2013 öğretim yılını kapsayan çalışma İstanbul'da yer alan bir üniversitenin, ilköğretim bölümü öğrencileri arasından fen bilgisi öğretmenliği anabilim dalı ikinci sınıfında yer

alan öğrenciler arasında gerçekleştirilmiştir. Gruplar 28'er kişiden oluşmuştur, I.ve II. Öğretimde yer alan öğretmen adaylarıyla gerçekleştirilmiştir. Araştırmada yapılan analizler doğrultusunda testler 5'li likert tipindeki 33 sorudan oluşmuştur. "Fen ve Teknoloji okuryazarlığına yönelik öz yeterlik algısı" ölçeği ise bütünüyle 8 sorudan oluşmuştur. "Bilim-teknoloji-toplum anketi de" 8 sorudan oluşan görüşme anketi sorularıyla belirlenmiştir. Elde edilen bütün veriler "bağımsız iki grup t-testi", betimsel istatistik ve içerik analizi gibi tekniklerle ile değerlendirilmiştir. Araştırmada çıkan sonuçlar doğrultusunda fen ve teknoloji okuryazarlığına bakıldığında öz yeterlik algısı öğrenim türleri yönünden anlamlı bir farklılık göstermediği sonucu karşımıza çıkmıştır, fakat ikinci öğretimde yer alan öğrencilerin ortalama puanlarına bakıldığında ise birinci öğretimde yer alan öğrencilere göre yüksek olduğu görülmektedir. Ayrıca ifade etmek gerekirse birinci öğretimdeki öğretmen adaylarının öz yeterlik algı düzeylerinin fen ve teknoloji okuryazarlığında yer alan öğrencilere nazaran "orta düzeyde" yani yeterli şekilde ikinci öğretimde yer alan öğretmen adaylarının ise "oldukça" yeterli olan cevap seçeneği doğrultusunda cevaplar verdiği belirlenmiştir. Öğretmen adaylarının görüşleri çerçevesinde teknoloji, bilim ve toplum konuları ile ilgili algılarının öğrenim türüne göre değişmediği belirlenmiştir ve tüm bu sonuçlar doğrultusunda gerekli olduğu düşünülen öneriler dile getirilmiştir.

Akgün (2015), "Yedinci Sınıf Öğrencilerinin Sosyal Bilgiler Dersi Bilim, Teknoloji ve Toplum Öğrenme Alanına Yönelik Akademik Başarılarının Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi" başlıklı çalışmasında ülkemizde sosyal bilgiler dersi içerisinde yedinci sınıfta okutulan "Bilim, Teknoloji ve Toplum" öğrenme alanına yönelik öğrencilerin başarıları düzeylerinin nasıl olduğunu çeşitli değişkenlere göre incelemeyi amaçlamıştır. Araştırmaya ilköğretim okullarında yer alan Sosyal Bilgiler dersi 7. Sınıf öğrencileri konu olmuştur. Araştırma kapsam olarak 2013-2014 eğitim-öğretim yılı ile sınırlı kalmıştır. Araştırma Adıyaman il merkezinde ve Kahta ilçesinde uygulanmıştır. Yapılan araştırmaya 1 köy ve 3 şehir okulu dahil edilmiş ve toplan olarak 146 öğrenciden dönüt alınmıştır. Yapılan araştırma doğrultusundaki bilgiler ışığında Bilim, Teknoloji ve Toplum öğrenme alanında öğrencilerin başarı düzeylerinin orta seviyede olduğu belirlenmiştir. Cinsiyet faktörünün ve anne eğitim seviyesinin ise başarı ortalamasına önemli bir ölçüde etki etmediği görülmüştür. Ayrıca baba eğitim seviyesi ortaokul düzeyinde olan öğrencilerin akademik başarıları düzeylerinin ilkokul

seviyesinde olan öğrencilere göre ve şehir ortamında yaşayan öğrencilerin başarı düzeylerinin köyde yaşayan öğrencilere göre ciddi düzeyde yüksek olduğu tespit edilmiştir. Aile gelir düzeyi açısından ise 1501 TL'nin altındaki gelir grubunda olan öğrencilerin akademik düzeylerinin, gelir düzeyi daha yüksek olan öğrencilere göre daha anlamlı düzeyde düşük olduğu görülmüştür.

İncebacak , Tangülü (2015), yaptıkları çalışmada "İyi ki Var" ünitesi Bilim, Teknoloji ve Toplum öğrenme alanında yer alan "teknolojik ürünlerin hayatımızda ve çevremizde yaptığı değişiklikleri dikkate alarak geçmişle bugünü karşılaştırır" kazanımını baz alarak öğrencilerin teknolojiye karşı yaklaşımlarını belirlenmeye çalışmışlardır. Çalışma grubu olarak Samsun ilinin Atakum ilçesinde yer alan Adnan Kahveci İlkokulu'ndaki öğrenciler yer almıştır. Bu grup içinde 4. sınıf öğrencilerinden 75 kişi yer almaktadır. 2 haftalık süre içerisinde Sosyal bilgiler dersi doğrultusunda "İyi ki var" ünitesi kazanımlarına eş değer şekilde bir program işlenmiştir. Dersin sonunda öğrencilerin cevaplarına yönelik olarak elde edilen veriler doğrultusunda "İyi ki var …….. ; çünkü …….. yararlıdır/kolaylık sağlar" şeklinde cümlesini öğrencilerin tamamlamaları istenerek elde edilmiştir. Araştırma için yöntem olarak nitel araştırma tekniklerinden fenomenoloji (olgu bilim) deseni kullanılmıştır (Yıldırım, Şimşek, 2011). Yapılan bu araştırma sonrasında, sorulara öğrencilerin verdikleri cevaplara yönelik olarak içerik 10 tema altında oluşturulmuştur. Öğrencilerin teknoloji ile ilgili ürünleri ifade ederken kendi fiziksel ihtiyaçları yönünde önemli olan teknolojik ürünlere daha çok öncelik verdikleri ve tüm diğer teknolojik ürünlere karşı da yoğun şekilde ilgileri olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Özensoy (2014), "Sosyal Bilgiler Dersinde 'Bilim, Teknoloji ve Toplum' Öğrenme Alanı ile İlgili Öğretmen Görüşleri" isimli çalışmasının amacı Sosyal bilgiler dersinde yer alan "Bilim, Teknoloji ve Toplum" öğrenme alanına yönelik öğretmen düşüncelerinin ortaya çıkarılmasını sağlamayı hedeflemiştir ve araştırmada yöntem olarak nitel araştırma tekniklerini kullanılmıştır. Çalışmanın sonucuna göre bu öğrenme alanına yönelik okullarda öğretimin daha aktif şekilde işlenmesinin gerektiği ifade edilmektedir. Bu nedenle dokuz öğretmenle detaylı bir şekilde gerekli görüşmeler yapılmıştır. Katılım sağlayanlar sınıf ve sosyal bilgiler öğretmenliği branşından Ankara ili, Mamak ilçesinde çalışanlardır. Öğretmenler amaca yönelik örnekleme yöntemlerinden seçilen en fazla olan çeşitlilik örneklemesiyle belirlenmiştir. Bu yönde

seçilen dokuz öğretmenin çalıştıkları okulun bulunduğu yerin ekonomik düzeyine, okulun konumuna ve yerleşim yeri özelliklerine göre, grupta yer alan öğretmenin mezun olduğu bölüm branşına göre (coğrafya-tarih-sınıf ve sosyal bilgiler), öğretmenin meslekteki çalışma süresi, sınıf ve branş öğretmeni olmaları gibi birbirinden farklı özellikler dikkate alınarak çalışmada çeşitlilik oluşturulmaya çalışılmıştır. Yer alan bu ölçütlerin her düzeyinden katılımcının olması sağlanmıştır. Genel olarak bakıldığında öğretmenler programda "Bilim, Teknoloji ve Toplum" öğrenme alanı ile ilgili farklı farklı pek çok eksikliğin olduğunu ifade etmişlerdir ve bu konuyu diğer yönlerden de önemli gördüklerini belirterek program içerisinde bu konulara daha fazla yer verilmesinin önemli olduğunu ifade etmişlerdir. Katılım sağlayanlar "Bilim, Teknoloji ve Toplum" öğrenme alanının öğrenciler için ne denli gerekli olduğunu vurgulamışlar ve sosyal bilgiler dersi için bu öğrenme alanının çok önemli olduğunu ortaya koymuşlardır. Bu öğrenme alanının öğretim sürecinde daha çok gözle görülen şekilde olan gazete, internet gibi kaymaklardan yararlandıklarını dile getirmişlerdir. Karşılarına çıkan sorunları ise değişik zaman süreçleri arasında bağlantı olmaması, kavramların olması gereken düzeyde anlamlarının bilinememesi ve verilen örneklerin az olması şeklinde listelemişlerdir. Sonuç olarak ifade edilirse öğrenciler için bu öğrenme alanının çok ama çok önemli olduğu, konu ve içeriklerde bu öğrenme alanına yeteri kadar yer verilmesi gerektiği söylenmiştir. Ayrıca kitapların daha da çeşitlendirilmesi ve dikkat çekici hâle dönüştürülmesinin gerekliliği, özellikle bilişim teknolojilerinden, gözle görülen olaylardan daha çok yararlanılmasının faydalı olacağı söylenebilir. Bu şekilde eleştirel düşünme becerilerinin artmasıyla birlikte öğrencilerin yaşanan tüm gelişmelere bütünüyle ve anlayarak bakabilecekleri; teknolojik ve bilimsel ilerlemeleri daha yakından izleyerek bu gelişmelerin topluma olan etkilerinin daha çok farkına varacakları düşünülmektedir.

Akçayöz (2013), "Türkiye'de bilim ve teknoloji (BT) politikaları geliştirme süreci ve sorunları: Kırsal politikalar" adlı yüksek lisans tezi içerisinde Türkiye'de yer alan bilim ve teknoloji politikalarının sınırlı şekilde olmasından ve üretime yönelik çalışmaların kapsamının geniş olmamasından ve sanayi alanına az katkı olduğunu ifade etmektedir. Tüm bunların Türkiye'nin gelişmesi noktasında yeterli çalışmaların üretilememesi nedeniyle olduğunu ifade etmektedir. Akçayöz araştırmasında Türkiye'ye has ekonomik koşullar ve sosyal ihtiyaçlar yönünde BT politikalarının olup olmadığını;

tüm yenilik, bilgi toplumu, küresel dünya gibi yeni kavramların azgelişmiş ülkelere fayda sağlayıp sağlamadığı değerlendirildiğinde ve BT politikaları üretiminde azgelişmiş ülkeler ile gelişmiş ülkeler değerlendirildiğinde eşitsiz koşulların olup olmadığı gibi sorulara cevap aramıştır. BT'ye yönelik yapılan çalışmaların pek çoğunun teknoloji konusunda iktisadi yöne yoğunlaştığını ifade etmiştir. Yapılan araştırma bu konunun toplumsal ve iktisadi yönü doğrultusunda farkındalık oluşturma çabası açısından önem taşımaktadır. Bu araştırmada öncelikle TÜBİTAK belgeleri, kalkınma planları ve Bilim Teknoloji Yüksek Kurulunda yer alan belgeler incelenmiştir. Sonuç olarak ifade etmek gerekirse BT'ye yönelik çalışmalar yapılmasında yaşanılan olumsuzluklar, gelişmekte olan ve gelişmiş ülkeler arasındaki dengeli olmayan şartla, tarımsal faaliyetlerde çalışmaların küresel güçlerin hareket alanına göre şekillenmesi, kırsal yapıya yönelik politikalardaki tarafsız araştırmaların yetersiz olması ve uygun şekilde desteklenememesi başlıkları altında açıklanmıştır.

Böyük, Koç, Erol ve Engin (2013), "İlköğretim ikinci kademe öğrencilerinin bilim ve teknolojiye yönelik tutumları ve gelecekle ilgili planları" isimli çalışmasında ilköğretim okullarında yer alan ortaokul düzeyindeki öğrencilerin cinsiyet, yaş ve sınıf düzeyi gibi özelliklerini ön planda tutarak,teknolojiye ve bilime yönelik bakış açılarını belirlemeyi, okulları ile ilgili fikirlerini ve gelecek ile ilgili planlarında fen ve teknolojiye ne ölçüde yer verdiklerini incelemeyi hedeflemişlerdir. Çalışma Bozok Üniversitesi'nde Mobilim isimli proje doğrultusunda gerçekleştirilmiştir. Çalışmada kullanılan model tarama modelidir ve bu çalışma betimsel bir çalışmadır. Araştırma Yozgat İli içinde yer alan ilköğretim okulları arasından ikinci kademede bulunan 350 öğrenci ile gerçekleştirilmiştir. Bu araştırmada veri toplama aracı olarak 2005 yılında Jones, Kind, Barmby ve Bush tarafından geliştirilmiş olan ölçek formunun belli bir bölümü kullanılmıştır. Ölçeğin öğrencilerin kendi okullarını, teknoloji ve bilime karşı bakış açılarını ve ileriki dönemlerle ilgili planlarını belirlemeye dönük kısımları kullanılmıştır. Verilerin analizinde SPSS programı kullanılmış olup araştırmanın güvenirlik çalışması bu kapsamda yapılmış ve güvenirliği açısından örneklem için α=0.86 olarak hesaplanmıştır. Çalışma sonrasında öğrencilerin kendi okulları ile ilgili olumlu yaklaşıma sahip oldukları anlaşılmış ve cinsiyet değişkeni açısından ölçek geneline bakıldığında ise önemli bir değişiklik oluşturmadığı belirlenmiştir ($p>0.05$).

Yaş farklılığına bakıldığında ise öğrencilerin gelecek dönemler için planlarına yönelik yaklaşımlarını anlamlı düzeyde etkilediği görülmüştür (p0.05).

Şahin (2013), "Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının bilimsel okuryazarlıklarının geliştirilmesi: 'Bilim Teknoloji Sosyal Değişme' dersinin eylem araştırması ile tasarlanması" başlıklı doktora tezi çalışmasında teknoloji ve bilim alanındaki önemli gelişmeler ve hızlı ilerlemelere vurgu yapmıştır. Bu çalışma sosyal bilgiler öğretmen adayları ile gerçekleştirilmiştir. Bilimsel okuryazarlık konusunda gelişim sağlamak amacıyla Bilim Teknoloji ve Sosyal Değişme (BTSD) dersini düzenlemek ve tasarlanan bu dersin uygulanabilir olmasını ortaya koymayı hedeflemiştir. Bu nedenle çalışma, bir eylem araştırması şeklinde desenlenmiştir. Çalışma 2010-2011 eğitim öğretim yılını kapsamaktadır. Araştırma 2.sınıf Sosyal Bilgiler Öğretmenliği bölümünde öğrenim gören öğrencilerle birlikte yürütülmüştür. Çalışmaya 23 Şubat 2011 tarihinde başlanmış ve çalışma 1 Haziran 2011 tarihinde sona ermiştir. BTSD dersi içinde film analizi ve makale analizine yönelik BTT konusunda proje hazırlama etkinliği gerçekleştirilmiştir. Uygulama kısmı 14 haftada tamamlanmıştır. Çalışmanın amacı doğrultusunda faaliyetler uygulanmış ve sonuçları analiz edilerek danışma komitesi ile paylaşılmıştır. Yer alan üyelerinde katkıları ile düzenli haftalık eylem araştırması görüşmesi gerçekleştirilmiştir. Çalışmada tüm sınıfa yönelik olarak uygulamalar gerçekleştirilmiştir. Ancak yarı yapılandırılmış çalışmalar faaliyetler bittikten hemen sonra araştırmada yer alan katılımcılar içerisinden seçilmiş olan 9 öğretmen adayıyla oluşturulmuştur. Yapılan araştırmada elde edilen veriler üç tane farklı veri toplama aracı ile oluşturulmuştur. Araştırmanın analizi iki bölümde gerçekleştirilmiştir. Birinci aşama nitel verilerin analizidir ikinci aşama ise nicel verilerin analizi şeklindedir. Nicel olan veriler doğrultusunda, performansa yönelik değerlendirmeler ile verilerin analizleri yapılmıştır. Nitel olan verilerin sonuçları ise betimsel değerlendirmelerle oluşturulmuştur. Yapılan çalışmanın tamamlanması ile sosyal bilgiler öğretmen adaylarının okuryazarlık seviyelerini ilerletmeye dönük oluşturulan BTSD dersinin konu içerikleri bakımından bilimin doğası ve toplum, teknoloji, bilim ilişkisi boyutunda ilerlemelerine katkı sağlamıştır. Çalışma doğrultusunda okuryazarlık düzeyinin gelişimi nedeniyle oluşturulan BTSD dersi kapsamında öğretmen adaylarının mesleki ilerlemelerine sebep olacak teknolojik ve bilimsel konuların sosyal bilgiler dersi kazanımlarıyla birlikte ele alınmasının çok önemli olduğu sonucu ortaya çıkmıştır.

Araştırma sosyal bilgiler dersi öğretmen adayları için ciddi bir tecrübe olmuştur. Araştırmada yer alan öğretmen adayları toplum, teknoloji ve bilim konularındaki sıkıntılarla ilgili konuların öğretilmesi hususlarını ciddi konularla ilgili fikirlerini ifade etmelerini ve eğitim açısından uygulamaları nasıl bütünleştirip geliştireceklerine yönelik ciddi bir süreç yaşamışlardır.

Emiroğlu (2012), "Türkiye ve Güney Kore'nin ulusal bilim ve teknoloji politikaları" başlıklı araştırmasında teknoloji ve bilim alt yapılarının ülkelerin kalkınmaları açısından rolünü anlatmaya çalışmıştır. Ayrıca Türkiye'de ve Güney Kore'de sosyal politikaları, ekonomik olayları ve yapısal düzeni çalışmayı amaçlamıştır. 1950'li yıllarda sosyal ve ekonomik açıdan Türkiye ile Güney Kore pek çok yönden benzer özelliklere sahip devletler iken gelişme süreci açısından yılla geçtikçe Türkiye, Güney Kore'nin çok gerisinde bir ülke konumuna gelmiştir. Ayrıca bu iki ülkenin toplumsal yapıları, teknoloji ve bilim politikaları da araştırmada incelenmiştir. Sonuç olarak ise şunlar ifade edilmiştir. Güç hakimiyeti, teknoloji ve bilim ile ilgili stratejilerin belirlenmesine rağmen, ülkelerin kendi iç dinamiklerini ön planda tutmadan bu politikaları uygulamamalarının önemi vurgulanmaktadır. Bu stratejilerin milli açıdan yararlı olacağı ve öncelikler doğrultusunda değerlendirilmesi gerekirse üzerlerinde yeniden düzenlemeler yapılması gerektiği fikrine ulaşılmıştır.

Özcan (2012), "Birleştirişmiş ve Bağımsız Sınıflı İlköğretim 4.Sınıf Öğrencilerinin Sosyal Bilgilerin Kazanımlarına Erişim Düzeyleri" 'ni incelemeye yönelik makalesinde 4.sınıflar ile çalışma yapmıştır ve bu sınıf müfredatı içinden "İyi ki Var" ünitesini seçmiştir. Bu çalışma ile birleştirilmiş sınıflarda verilen eğitim düzeyi ile bağımsız sınıflarda verilen eğitim kalitesi arasındaki farka yönelik çalışma yapmayı hedeflemiştir. Sınıfların bağımsız-birleştirilmiş oluş şekline ve cinsiyet faktörüne göre öğrencilerin akademik başarısında anlamlı bir fark olup olmadığını saptamayı hedeflemiştir. Bilgileri toplamak için araştırmacı tarafından oluşturulan "Sosyal Bilgiler Başarı Testi" ve "Bilgi Formu" kullanılması suretiyle veriler elde edilmiştir. Birleştirilmiş sınıflarda 4.sınıf düzeyinde okuyan 1154 öğrenci ile müstakil sınıflarda okuyan 4. Sınıf düzeyi 724 öğrenci araştırmaya katkı sağlamıştır. Araştırma sonucundaki bulgulara göre; 4. sınıf öğrencileri arasından birleştirilmiş sınıflarda ya da bağımsız sınıflarda öğrenim görenlerin şartlarının sosyal bilgiler dersinde yer alan kazanımların öğrenilmesini etkileyen bir unsur olduğu söylenebilmektedir. Ayrıca

4.sınıf öğrencileri arasından birleştirilmiş sınıflarda okuyanların cinsiyet faktörüne göre ders kazanımlarının öğrenilme düzeyleri bakımından ciddi bir fark bulunamamıştır. Sınıf ortamının müstakil ya da birleştirilmiş sınıf olması faktörü ise başarıyı etkileyen önemli bir unsur olarak karşımıza çıkmaktadır.

Şahin (2011), "Avrupa Birliği yolunda Batı Balkan ülkeleri arasında bir işbirliği alanı olarak bilim ve teknoloji" adlı yüksek lisans tez araştırmasında 1990'lı yıllarda Balkan ülkelerinde yaşanan savaş ve sonrasındaki süreçte kalıcı barışın sağlanmasının bölgede en önemli unsur olduğunu ve Avrupa Birliği'nin bu sürecin devam etmesine yönelik Balkan ülkelerine üye ülke gibi davrandığını ifade etmiştir. Bu doğrultuda çalışma incelendiğinde öncelikle Avrupa Birliği ile olan işbirliği politikası değerlendirilmiştir. Balkan ülkelerinde bu işbirliği sürecini doğuran sebepler sonrasındaki süreçte ise teknoloji ve bilim alanındaki bu girişimlerin katkısının neler olduğu değerlendirilmiştir. Sonuç olarak ise; Batı Balkan Ülkeleri'nde barış ortamının devamlılığının sağlanması noktasında teknoloji ve bilime yönelik tüm bu politikaların ne denli önemli olduğu fikrine ulaşılmıştır. Bilim ve teknolojin gerek özellikleri gerek artan önemi sebebiyle bu işbirliği politikalarının odak noktası olmaya devam edeceği ifade edilmiştir.

Çelikcan (2010), "Sosyal bilgiler dersi bilim, teknoloji ve toplum öğrenme alanının aktif öğrenme yöntemleri ile işlenmesinin öğrencinin akademik başarısına etkisi" isimli doktora tezi çalışmasında 6.sınıf sosyal bilgiler dersi kapsamında ilköğretim bölümünde yer alan öğrencilerle 'Elektronik Yüzyıl' ünitesini klasik metotları kullanarak işlenmesi arasındaki fark ile aktif öğretim yöntemleri kullanılarak hazırlanan bir programa göre öğretilmesi arasında öğrencilerin başarıları düzeyleri açısından ve bilgilerin kalıcılığının oluşması açısından ciddi bir fark bulunup bulunmadığını tespit etmeye çalışmıştır. Araştırmada deneysel yöntem uygulanmıştır. Araştırma Ankara ili içerisinde, 2008-2009 eğitim öğretim yılını kapsayacak şekilde Ankara ilindeki Emniyetçiler İlköğretim Okulundan seçilen öğrenciler arasından deney grubu 6/A sınıfı kontrol grubu ise 6/B sınıfı olarak tarafsız şekilde seçilmiştir. Araştırmacı tarafından hazırlanmış olan program aktif öğrenme metotları ile deney grubundaki 'Elektronik Yüzyıl' ünitesi kazanımları doğrultusunda uygulanmıştır. Kontrol grubunda yer alan öğrencilere ise doğal sınıf ortamlarında klasik öğretim yöntemleriyle aynı konu uygulanmıştır. Araştırmaya başlamadan önce öğrencilerin

akademik başarı düzeylerini belirlemek için ön test uygulaması yapılmıştır. Ön test sonuçları doğrultusunda öğrenci gruplarının akademik başarı düzeyleri arasında ciddi bir fark görülmemiştir. İki öğrenci grubunun da başarı düzeyleri bakımından birbirine eşit seviyede olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Sonrasında ise deney grubunda yer alan öğrencilere yönelik olarak hazırlanan öğretim tekniklerine göre ders işlenmiştir. Kontrol grubunda ise klasik tekniklere göre ders işlenmiştir. Tüm konular tamamlandıktan sonra son testler uygulanmıştır. Aradan 14 hafta geçtikten sonra da her iki öğrenci grubuna kalıcılık testi uygulanmıştır. Uygulamalar tamamlandıktan sonra ise elde edilen bilgiler SPSS programı ile analiz edilmiştir. Deney gurubunda yer alan öğrencilere uygulanan ön test puan ortalaması =4.32 olarak hesaplanmıştır. Uygulanan son test puan ortalaması ise =22,27 olarak hesaplanmıştır. Analizler doğrultusunda sonuçlar değerlendirildiğinde aktif öğrenme teknikleri ile uygulanan programın öğrencilerin başarı düzeylerini ve kalıcı öğrenmelerini sağlama açısından, aktif öğrenme tekniklerinden öğrenci merkezli yaklaşımın, alışılmış öğretim tekniklerine nazaran daha başarılı olduğu görülmüştür.

Karakaya (2010), "Türkiye'nin bilim ve teknoloji politikası: Uluslararası karşılaştırmalı bir analiz" isimli araştırmasında teknoloji ve bilim konusunun ciddi anlamda önemli olduğunu ifade etmiştir. 2000'li yıllarda ülkelerin daha iyiye gitme noktasında sosyal ve ekonomik açıdan kalkınma amaçları doğrultusunda uyguladıkları tüm teknikler gitgide artmıştır. Bütün teknoloji ve bilime yönelik politikalar ülkelerin geleceğini doğrudan etkileyen unsurlardır. Ayrıca bunlar sosyal gelişmelere de ciddi anlamda yön veren bir niteliğe sahip olmuştur. Devletlerin bu politikaları, ekonomik faaliyetleri ve askeri alanda önemli bir rekabet ortamı oluşunca ciddiyet kazanmıştır. Çünkü bu rekabet ortamının oluşması ekonomik gücün askeri gücün teknoloji ve bilimdeki ilerlemelere ve üstünlüğe neden olduğunu göstermiştir. Bilgiye yönelik yatırımların çok az düzeyde olması sebebiyle ülkemiz ekonomisinde bilgi teknolojilerinden olması gerektiği kadar yararlanılamamaktadır. Araştırmacı bu doğrultuda bilim ve teknoloji alanında büyümenin sağlanması için olması gereken yatırımların yapılmasının ve eğitim kalitesinin yükseltilmesine yönelik çalışmaların yapılmasının zorunluluğunu belirtmiştir.

Sevgili (2010), "9.sınıf biyoloji dersi bilim-toplum-teknoloji-çevre kazanımlarının öğrencilerde oluşum düzeylerinin belirlenmesi" başlıklı tez çalışmasında Biyoloji Ders Kitabı'nda yer alan konuların kazanımlarının öğrencilerdeki kalıcılık

seviyesinin belirlenmesini hedeflemiştir. Araştırmada güvenirliği sağlanmış 23 maddeden oluşan test uygulanmıştır. Toplam olarak 3 okul içinden 100 öğrenciye, akademik başarı testi uygulanmıştır. Araştırmada birinci dönem akademik başarı testinin ön test uygulaması gerçekleştirilmiştir. SPSS programında verilerin analizi doğrultusunda 9. Sınıfa yönelik olan Biyoloji dersi kitabı içinden Bilim, Teknoloji, Toplum, Çevre (BTTÇ)kazanımlarının kalıcılık düzeyleri açısından 9.00 olarak hesaplanmıştır. Duyuşsal kazanımların öğrencilerdeki oluşum düzeyi %10.57 olarak hesaplanmıştır. Bilişsel kazanımların öğrencilerdeki oluşum düzeyleri ise %8.31 olarak hesaplanmıştır. Bilişsel kazanımların öğrencilerdeki oluşum düzeyinin duyuşsal kazanımlara göre %2.26'lık bir oranla daha fazla olduğu belirlenmiştir.

Şimşek (2010), "Türkiye'de Bilim Tarihi Öğretimi ve Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarının Yeterlilikleri" isimli çalışmasında öğretmen adayları arasından Sosyal Bilgiler programı içinde yer alan bilim tarihi konularına yönelik kazanımları gerçekleştirmek için gerekli olan bilgi seviyelerini ölçmeyi hedeflemiştir. Bu doğrultuda Ahi Evran Üniversitesi'ndeki öğretmen adayları ile çalışma gerçekleştirilmiştir. Fakültenin son sınıfında öğrenim gören 75 Sosyal Bilgiler öğretmen adayı ile çalışılmıştır. Fakültedeki öğretmen adaylarına açık uçlu sorulardan oluşan 5 soruluk bir ölçek uygulanmıştır. Çalışmadaki veriler doğrultusunda öğretmen adaylarının insanlığa katkı sağlayan uygarlıklar, Türk-İslam bilginleri, gelişen bilime coğrafi keşiflerin etkisi konuları ile ilgili eksik ve yanlış bilgiler edindikleri, dersler içerisinde onlara fayda sağlayabilecek bilim tarihi ile ilgili icat yapanlar ile bilim insanı olanlar arasındaki benzer noktaları ayırt etme noktasında yeterli olmadıkları saptanmıştır.

Yılmaz (2010),"Türkiye'de bilim ve teknoloji politikaları: 1980-2000" konulu araştırmasında teknolojideki ve bilimdeki ilerlemelerin devletlerin sosyal ve ekonomik yapıları açısından olması gereken etkiye sahip olduğunu belirtmiştir. Gün geçtikçe küreselleşen bir ortamda daha olumlu bir ekonomik çizgiye ve çok daha fazla rekabet politikalarına sahip olmak isteyen devletlerin teknoloji ve bilim stratejilerine olması gereken kadar önem vermeleri hususunu vurgulamıştır. Bu doğrultuda teknoloji ve bilim stratejilerinin ciddi bir önemi bulunmaktadır. Henüz gelişmekte olan devletlerden biri olarak nitelendirilen ülkemizin bilgi toplumu seviyesinde olan ülkelere ulaşmak için verimli bilim ve teknoloji stratejileri oluşturması gerekmektedir. Bundan daha da önemli olan bu stratejileri uygulanabilir hale getirmesi gerekmektedir. Yılmaz (2010)

ilk olarak ülkemizin Osmanlı Devleti'nin kuruluş yıllarından 1980 yılına kadar olan tüm teknolojik ve bilimsel faaliyetlerinden söz etmiş sonrasında ise 1980 yılından 2000 yılına kadar olan ülkemizin bilimsel ve teknolojik faaliyetlerini ele almıştır.

Karadeniz (2009), "Dünyada Çocuk Müzeleri ile Bilim, Teknoloji ve Keşif Merkezlerinin İncelenmesi ve Türkiye için Bir Çocuk Müzesi Modeli Oluşturulması" olarak ifade edilen çalışmada, değişik ülkelerde öncelikli hedefi eğitim olan ve bu eğitimin çocuklara verilmesi noktasında doğrudan ya da dolaylı olarak eğitimi hedef alan çocuk müzelerini ayrıca teknoloji, keşif ve bilim merkezlerini araştırmıştır. Bu doğrultu da ülkemizde bir çocuk müzesinin kurulmasını ve modelinin oluşturmasını sağlamaya çalışmışlardır. Araştırmanın amacı okul dışı eğitimde imkan sunan müzelerin ülkemiz içinde de faaliyet gösterir hale getirme fikridir. Ülkemizde müze kültürü, eğitimi, tarihçesi ve Türkiye'de yer alan müzelerdeki etkinliklere yer verilmiş ve Türkiye için bir çocuk müzesi modeli fikri oluşturulmaya çalışılmıştır. Araştırma sonucunda dünyada olan çeşitli örneklerine bakılarak bizlerin, gençlerin ve çocukların kültürel ve milli kimliğini öne çıkaran tüm değer yargılarına saygılı, var olanı direk kabul etmeyen, sorgulayan, düşünen, bilimi takip eden, araştıran kişiler yetiştirilmesine vesile olan bu kurumların ülkemiz içinde önemli bir ihtiyaç olduğu vurgulanmıştır.

Beşli (2007), "Teknoloji ve toplum: Ortaöğretim öğrencilerinde teknoloji kullanımı ve etkileri" konulu yüksek lisans tez çalışmasında günümüzde teknolojiye bağımlı yetişen neslin yaşantısında önemli değişimlerin olduğunu ifade etmiştir. Tüm bu değişimleri doğru anlayabilmek ve avantaj haline getirebilmek için modern dünyanın yapısını anlayabilmek büyük önem taşımaktadır. Bu doğrultuda araştırmaya modern dünyanın sahip olduğu gerekli unsurlara vurgu yaparak, yaşanan gelişmelere toplumsal ve tarihi noktalar doğrultusunda anlam verilmeye çalışılmıştır. Araştırmanın amacı günümüz dünyasındaki çeşitli gelişmelere yer vermek ve sosyal yaşama yansıyan dönüşümlerin farklı yönlerini ele almaktır. İlk olarak günlük yaşamı etkileyen iletişim araçları, eğlence amaçlı teknoloji ve haberleşme gibi unsurların topluma olan etkisini belirleme için bu doğrultuda öğrencileri hedef alan bir araştırma gerçekleştirilmiştir. Öğrencilerin teknoloji konusundaki bakış açıları ve teknoloji kullanımlarının genel etkileri ölçülmeye çalışılmıştır.

Bürken (2007), "Türk bilim ve teknoloji politikalarının bir değerlendirmesi, 1983-2005" adlı araştırmasında ülkemizin bu zamana kadar oluşturulmuş teknoloji ve

bilim stratejisi belgelerini araştırmayı hedeflemiştir. Araştırılan belgeler 'Türk Bilim Politikası : 1983-2003, Türk Bilim ve Teknoloji Politikası: 1993-2003, Ulusal Bilim ve Teknoloji Politikaları: 2003-2023 Strateji Belgesi ve Türkiye'nin ilk öngörü çalışması Vizyon 2023'tür.' Araştırmacı tüm bunları incelemiş ve tüm bu belgelerin ülkemiz teknoloji ve bilimine olan katkısını tartışmış ve ileriki zamanlar için bazı strateji önerileri yapmıştır. Bu doğrultuda ilk olarak ülkemizin teknoloji ve bilim stratejileri kronolojisini araştırmış ve bu belgelerin amaçları saptanmıştır. Bazı başarılara rağmen ülkemizdeki teknoloji ve bilim stratejilerinin uygulama çalışmalarının yeterli düzeyde olmadığı ve buna bağlı olarak toplumda ve kurumlar içinde gerekli senkronizenin eksik kaldığı sonucuna varılmıştır.

Sarı (2007), "Dünyadaki bilim ve teknoloji politikaları ışığında Türkiye ve tekno kentler" başlıklı tezinde eski zamanlardan şuana kadar olan bilim ve teknoloji ile ilgili çeşitli politikaların temel oluşturduğu tekno kentlerin ilerlemelerini ve Türkiye açısından önemini incelemiştir. Araştırmanın çıkış noktası dünyadaki gelişmeler doğrultusunda bilim ve teknoloji alanında, gelişmiş devletlerin sahip oldukları politikalar ve tekno kent uygulamaları noktasında Türkiye açısından da konunun ciddiyeti ile ilgilidir. Araştırmanın ilk bölümünde tarihsel süreç içinde bilim ve teknolojideki gelişim unsurları farklı devletlerdeki teknoloji ve bilim politikaları yer almıştır. İkinci bölümde ise Türkiye ile Güney Kore'nin aynı olan yönlerine rağmen Güney Kore'nin teknoloji ve bilim politikaları ile ciddi anlamda dünyada söz sahibi olduğuna değinilmiştir. Türkiye olarak dünyanın gittiği yönde ciddi bir rol üstlenmek istiyorsak, bilimsel ve teknolojik gelişmeler noktasında gereken önemi vererek ilerlememiz gerektiği inovasyon ve tekno kentler ile ilgili de destek sağlamamız gerektiği ifade edilmiştir.

Alptekin (2006), "Cumhuriyet'ten günümüze Türkiye'nin bilim ve teknoloji politikaları: Ekonomik kalkınma ve toplumsal gelişme açısından ulusal inovasyon sisteminin önemi ve etkileri" başlıklı tez çalışmasında teknolojik gelişmeler ve bilim alanında son yıllarda yaşanan değişimlerin toplumsal yapıyı ve ekonomik düzeni ciddi şekilde etkilediğini ifade etmiştir. Gelişen dünyada rekabet ortamına daha fazla dahil olmak, gelişmişlik seviyesini istikrarlı bir şekilde yukarı taşımak isteyen devletlerin teknoloji ve bilim stratejileri açısından önemli adımlar atmaları gerekmektedir. Türkiye tarım toplumu yapısından, sanayi toplumu yapısına geçerken diğer yandan da bilgi

toplumu seviyesinde olan devletler düzeyine ulaşmak için yerli inovasyon ağlarını oluşturması gerektiği belirtilmektedir. Sonuç olarak ifade etmek gerekirse Türkiye'nin milli yenilik sistemini oluşturma çalışmaları ve milli yenilik sisteminin ülkemize olan getirileri değerlendirilmiştir.

Çomu (2006), "Avrupa Birliği'nde uygulanan bilim ve teknoloji politikaları ve Türkiye karşılaştırması" konulu çalışmasında yaşadığımız dönem ortamındaki zenginliğin ve başarının esas kaynağının bilgi olduğunu belirtmiştir. Dünyanın ileri seviyede olan ülkeleri kategorisinde olabilmek için dünyadaki tüm yenilik, değişim, ve dönüşümleri takip etmek bilgi satın alan değil bilgi üreten konuma gelmek gerektiğine dikkat çekmek istemiştir. Bu başarıyı sağlayabilmek için ciddi bir altyapı oluşturulması gerekmektedir. Bu alt yapının en gerekli unsuru ise iyi yetişmiş insan gücü desteğidir. Bütün bu alanlarda dünyada önemli bir yere sahip olan başarılı toplumlar arasında yer edinen devletler tüm zamanlarda bilgi toplumu olmuştur. Türkiye'de ekonomik eksikliklerin giderilmesi için tek çare ülkemizde bilgi toplumu oluşturup yerleşik hala getirmektir. Bu noktada araştırmanın birinci bölümünde araştırma, geliştirme, teknoloji, bilim kavramaları üzerinde durulmuştur. Araştırmanın üçüncü bölümünde ise Türkiye'nin de içinde yer aldığı teknolojik durum ve bilimsel yapıya ait Avrupa Birliği ülkeleri ve dünyanın önde gelen diğer devletleriyle ülkemiz arasında karşılaştırmalar yapılmıştır.

Özbaş (2006), "Dünyada ve Türkiye'deki bilim ve teknoloji politikaları: Çek Cumhuriyeti, Macaristan, Slovenya ve Türkiye karşılaştırması" isimli tez çalışmasında ülkeler arasındaki rekabet gücünün, o ülkenin teknoloji, bilim ve inovasyon sistemlerine bağlı olduğunu belirtmiştir. Toplumların ekonomik açıdan iyi bir seviyede olabilmeleri için teknoloji üreten ve bilimsel çalışmaları destekleyen yapıda olmaları gerekir. Bilimsel faaliyetler bakımından ileri düzeyde olan toplumların gelişme hızları ve ekonomik büyümeleri de o derece yüksek olmaktadır. Bu araştırmada devletlerin teknoloji, bilim ve inovasyon politikalarının teknolojik ve bilimsel faaliyetlerinin incelemesi yapılmış, bu doğrultuda ileri seviyede olan ülkelerin gelişmişlik düzeyine erişmek için önceliklerin neler olduğu ifade edilmiştir. Avrupa Birliğine yeni dahil olan bazı ülkeler Slovenya, Çek Cumhuriyeti, Macaristan ile Türkiye'nin inovasyon sistemleri araştırılmış ve kurulan Avrupa Komisyonunun yaptığı SWOT analizi sonuçları değerlendirilmiştir. Bu sonuçlar doğrultusunda değerlendirilen ülkelerin

sistem yapılarındaki zayıf ve güçlü taraflar ile ellerindeki fırsatlar ve oluşabilecek tehditler de ele alınmıştır. Bu şekilde detaylı analizler ile ülkelerin sistemlerindeki milli yenilikler, olumlu ve olumsuz kısımlar belirlenerek ülkelerin yol haritası çizilmiştir. Ülkemiz ile bu üç ülkenin çalışma konusu olmasındaki neden Avrupa Birliği topluluğuna dahil olan bu toplumlardaki sistemler ile henüz aday ülke olan Türkiye'nin, bilim ve teknoloji sistemleri yönünden ne kadar yakın olduğunun incelenmesidir. Ülkelerin teknolojik açıdan gruplanması yapılırken yenilik üretme düzeyleri açısından değerlendirilmektedir. Artık yeni büyüyen ekonomilerde işgücü, önemli bir unsurdur. Fakat birinci sırada öneme sahip değildir. İlk sırada önem kazanan unsurlar bilgi ve yenilik gibi faktörlerdir. Sonuç olarak ifade etmek gerekirse bu üç ülke ile Türkiye'nin inovatif hareketleri bakımından göstergeleri karşılaştırılmıştır.

Polat (2006),"Türkiye'de planlı dönemden itibaren uygulanan bilim ve teknoloji politikalarının sonuçları açısından değerlendirilmesi ve G. Kore karşılaştırması" konusundaki çalışmasında 19.yüzyıldan yaşadığımız yüzyıla kadar olan zaman diliminde teknoloji ve bilim arasındaki farkın oldukça azaldığını belirtmiştir. Günümüzde devletler için bilim ve teknolojiye erişim kalkınma, bilgi ve teknoloji üretimi konusunda ciddi bir yöntem olarak benimsenmiştir. Bu yeni düzen sistemin içinde olduğu ekonomilere bilgiyi temel alan ekonomiler denilmektedir. Teknolojik ve bilimsel faaliyetler devletlerin gelişim düzeyi açısından ciddi şekilde önemli bir faktör olmasının farkına varılmasıyla birlikte konu ile ilgili uzun soluklu strateji oluşturma çalışmalarına başlanmıştır. Araştırmada bilim ve teknolojiye yönelik 1960'lı yıllardan bugüne Türkiye ve Güney Kore'de üretilen politikalar ve sonuçları değerlendirilmiştir.

Kahyaoğlu (2004), " Fen Bilgisi Öğretmen Adaylarının Bilim-Teknoloji ve Toplum Hakkındaki Görüşlerinin Araştırılması" başlıklı yüksek lisans tez çalışmasında fen bilgisi öğretmen adayları ile görüşmeler yaparak bilim, teknoloji, toplum (BTT) konuları ile ilgili görüşleri hakkında bir araştırma yapmıştır. Bu araştırmaya 176 fen bilgisi öğretmen adayı dahil olmuştur. Katılım sağlayan öğretmen adaylarına bilim, teknoloji ve toplum konuları ile ilgili görüşlerine yönelik olarak 26 sorudan oluşan bir anket uygulanmıştır. Anket deneysel yolla oluşturulmuştur, dokuz bölüm ve 114 tane çoktan seçmeli soru ile çalışma tamamlanmıştır. Katılım sağlayan öğretmen adaylarının bilim-teknoloji-toplum konularına yönelik fikirlerinin daha detaylı incelemek amacıyla 9 kişilik bir grupla görüşmeler yapılmıştır. Sonuçlar değerlendirildiğinde öğretmen

adaylarının teknoloji, bilim ve toplum konusundaki fikirlerini ifade ettiği ortaya çıkmıştır. Yapılan incelemeler sonunda ise fen bilgisi öğretmen adaylarının bilim ve teknolojiye yönelik tanımları karıştırdıkları gözlenmiştir. Ayrıca katılımcıların büyük bir çoğunluğunun, bilimsel araştırma yapmanın nedenleri ile ilgili farklı gerekçelere sahip olduğu görülmüştür. Gerekçeler incelendiğinde, ekonomik gelir elde etmek ve diğer ülkelerden bağımsız olmak gibi nedenler ortaya çıkmıştır. Diğer yandan öğretmen adaylarının büyük bir kısmı yetiştirme şartlarının ve lise öğrencilerine verilen tüm eğitimin teknoloji, bilim ve toplum konusunun algılanmasındaki mümkün olabilecek pozitif etkileri konusunda fikir birliğine varmıştır. Çalışmayı genel olarak değerlendirdiğimizde fen bilgisi öğretmen adayları, toplumun teknolojiye ve bilime olan etkisi konusunda da farklı görüşlere sahip olmuştur. Fen bilgisi öğretmen adayları bir taraftan bilim insanlarının kimi zaman bilimin kurallarını çiğneyebileceklerini ifade ederken, bir yandan da bilim adamlarının çalışmalarında yansız olduklarını savunmuşlardır. Diğer yandan ise katılım sağlayan öğretmen adayları bilim insanlarının yaptıkları çalışmaların sonuçlarını değerlendirdikleri görüşünü savunmuşlardır. Ayrıca öğretmen adayları yaşanan teknolojik gelişmelerin insanlar tarafından kontrol edilebileceği görüşünü savunmuşlardır.

Özdemir (2003), "Aydınlanma Çağı'nda Avrupa ve Türkiye`de bilim ve toplum" konulu çalışmasında Aydınlanma dönemine ait Avrupa'daki ve ülkemizdeki toplum-bilim anlayışını incelemiştir. Ortaçağın sonu yani Aydınlanma Çağı'nın modern çağın başlangıcı olarak yer almaktadır. Daha kapsamlı bir şekilde ifade etmek gerekirse XVI. yüzyılda Avrupa toplumunun yaşadığı olaylar entelektüel kesimin ulaştığı üst nokta olarak nitelendirilebilir. "Aydınlanma Nedir?" sorusu çerçevesinde çalışmada öncelikli olarak dönemin eleştirisi ve yorumu yapılmıştır.

İÇİNDEKİLER

ÖZET iv
ABSTRACT vi
ÖNSÖZ viii
ARAŞTIRMANIN ÖNEMİ VE LİTERATÜRE KATKISI ……...ix
SİMGE VE KISALTMALAR LİSTESİ.....xxviii
TABLOLAR LİSTESİ xxix
ŞEKİLLER LİSTESİ.....xxx
GİRİŞ ……..... 1

BİRİNCİ BÖLÜM
ARAŞTIRMANIN PROBLEM DURUMU, AMACI VE ÖNEMİ

1.1. PROBLEM DURUMU……..... 4
1.2. PROBLEM CÜMLESİ 6
1.3. ARAŞTIRMANIN AMACI 7
1.4. ARAŞTIRMANIN ÖNEMİ 7
1.5. SINIRLILIKLAR 8
1.6. VARSAYIMLAR 8
1.7. TANIMLAR 8

İKİNCİ BÖLÜM
SOSYAL BİLGİLER, BİLİM, TEKNOLOJİ

2.1. KAVRAMSAL ÇERÇEVE …… 10
2.2.SOSYAL BİLGİLER ……..…….10
2.3. SOSYAL BİLGİLER ÖĞRETİMİNİN DÜNYA TARİHİNDEKİ GELİŞİMİ ……..13
2.4. SOSYAL BİLGİLER ÖĞRETİMİNİN TÜRKİYE'DEKİ GELİŞİMİ ...14
2.5. 2005 SOSYAL BİLGİLER ÖĞRETİM PROGRAMI ……...14
2.5.1. Birey ve Toplum …….....15
2.5.2 Kültür ve Miras ……...15

2.5.3. İnsanlar, Yerler ve Çevreler ……15
2.5.4. Üretim, Dağıtım ve Tüketim …….....16
2.5.5. Bilim, Teknoloji ve Toplum ……16
2.5.6. Gruplar, Kurumlar ve Sosyal Örgütler ……..16
2.5.7. Güç, Yönetim ve Toplum ……..17
2.5.8. Küresel Bağlantılar ……17
2.6. SOSYAL BİLGİLER, BİLİM VE TEKNOLOJİ ……..…….17
2.7. BİLİM ……..……..…….…….....19
2.8. TEKNOLOJİ……..……..... 22
2.8.1. Bilim ve Teknoloji İlişkisi …… 23
2.8.2. Bilim, Teknoloji ve Toplum İlişkisi …….…… ……....23
2.8.3. Sosyal Bilgiler Müfredatı İçinde Bilim, Teknoloji ve Toplum Öğrenme Alanı ……..……24
2.8.3.1. 2005 Sosyal Bilgiler Dersi Program Kitabında Bir Öğrenme Alanı Olarak "Bilim, Teknoloji ve Toplum" …25
2.8.3.2. 2005 Sosyal Bilgiler Programında Bilim, Teknoloji ve Toplum Öğrenme Alanının İçeriği ……24
2.8.3.4. "Bilim, Teknoloji ve Toplum" Öğrenme Alanının Sınıflara Göre Ünite Dağılımları ve Kazanımlar ……..…….26
2.8.3.5. Bilim, Teknoloji ve Toplum Öğrenme Alanı Konuları ... 28
2.8.4. "Bilim, Teknoloji ve Toplum" Öğrenme Alanında Sınıflara Göre Beceri Değer ve Kavramlar ……..… 30
2.8.4.1. Bilim, Teknoloji ve Toplum Öğrenme Alanı Becerileri ….30
2.8.4.2 Bilim, Teknoloji ve Toplum Öğrenme Alanı Değerleri ….. 30
2.8.4.3 Bilim, Teknoloji ve Toplum Öğrenme Alanı Kavramları ...31

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM
ARAŞTIRMANIN YÖNTEMİ

3.1. YÖNTEM ……..…… 33
3.2. ARAŞTIRMANIN MODELİ……..…….....33
3.3. EVREN VE ÖRNEKLEM ……..……..... 33

3.3.1.Çalışma grubu …….....34
3.4.VERİLERİN TOPLANMASI …….....35
3.4.1.Veri toplama aracı …….....36
3.4.2. Uygulama süreci …….....41
3.5 VERİLERİN ANALİZİ …….....42

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM
ARAŞTIRMANIN BULGULARI VE YORUM

4.1. BULGULAR VE YORUM …….....43
4.1.1. İlkokul Dördüncü Sınıf Öğrencilerinin Sosyal Bilgiler Dersinde "İyi ki Var" Ünitesi Kazanımlarının Gerçekleşme Düzeyine İlişkin Bulgular ve Yorumlar ……..... 43
4.2. DÖRDÜNCÜ SINIF SOSYAL BİLGİLER DERSİ "İYİ Kİ VAR" ÜNİTESİ KAZANIMLARININ GERÇEKLEŞME DÜZEYİNİN CİNSİYET DEĞİŞKENİ AÇISINDAN İNCELENMESİNE İLİŞKİN BULGU VE YORUMLAR…… 44
4.3. DÖRDÜNCÜ SINIF SOSYAL BİLGİLER DERSİ "İYİ Kİ VAR" ÜNİTESİ KAZANIMLARININ GERÇEKLEŞME DÜZEYİNİN ANNE EĞİTİM SEVİYESİ YÖNÜNDEN İNCELENMESİNE İLİŞKİN BULGULAR VE YORUMLAR ..44
4.4. DÖRDÜNCÜ SINIF SOSYAL BİLGİLER DERSİ "İYİ Kİ VAR" ÜNİTESİ KAZANIMLARININ GERÇEKLEŞME DÜZEYİNİN BABA EĞİTİM DÜZEYİ DEĞİŞKENİ AÇISINDAN İNCELENMESİNE İLİŞKİN BULGU VE YORUMLAR …….45
4.5. DÖRDÜNCÜ SINIF SOSYAL BİLGİLER DERSİ "İYİ Kİ VAR" ÜNİTESİ KAZANIMLARININ GERÇEKLEŞME DÜZEYİNİN YERLEŞİM YERİ DEĞİŞKENİ AÇISINDAN İNCELENMESİNE İLİŞKİN BULGU VE YORUMLAR……..46
4.6. DÖRDÜNCÜ SINIF SOSYAL BİLGİLER DERSİ "İYİ Kİ VAR" ÜNİTESİ KAZANIMLARININ GERÇEKLEŞME DÜZEYİNİN AİLE GELİR DÜZEYİ AÇISINDAN İNCELENMESİNE İLİŞKİN BULGU VE YORUMLAR ……..47
4.7. DÖRDÜNCÜ SINIF SOSYAL BİLGİLER DERSİ "İYİ Kİ VAR" ÜNİTESİ KAZANIMLARININ GERÇEKLEŞME DÜZEYİNİN KENDİNE AİT

BİLGİSAYARI BULUNMA DURUMU DEĞİŞKENİ AÇISINDAN İNCELENMESİNE İLİŞKİN BULGU VE YORUMLAR …….47
SONUÇ VE TARTIŞMA…….49
KAYNAKÇA 56
ÖZGEÇMİŞ ……..……65
EKLER 66
Ek 1 : Araştırma İzni 67
Ek 2 : Akademik Başarı Testi Pilot Uygulama 69
Ek 3 : Akademik Başarı Testi Nihai Uygulama 76
Ek 4 : Uygulamadan Resimler 82

KISALTMALAR LİSTESİ

AB : Avrupa Birliği

AKT : Aktaran

BT : Bilim Teknoloji

BTSD : Bilim Teknoloji Sosyal Değişme

BTT : Bilim Teknoloji Toplum

BTTÇ : Bilim Teknoloji Toplum Çevre

ITEMAN : Item and Test Analysis Program

MEB : Milli Eğitim Bakanlığı

NCSS : Ulusal Sosyal Bilgiler Konseyi

S : Sayfa

SPSS : Statistical Package for Social Sciences

SWOT : Strengths, Weaknesses, Opportunities, Threats - Güçlü Yönler, Zayıf Yönler, Fırsatlar, Tehditler)

TDK : Türk Dil Kurumu

TÜBİTAK : Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu

TY : Tarihsiz yayın

VD : Çok yazarlı eserlerde ilk yazarlardan sonrakiler

TABLOLAR LİSTESİ

Tablo 1: İlköğretim Sosyal Bilgiler Programı 4. Sınıf Öğrenme Alanları Üniteler ve Süreleri…….....……... 26

Tablo 2: Bilim, Teknoloji ve Toplum Öğrenme Alanının Sınıflara Göre Genel Ünite Dağılımları ..……...……..…. 27

Tablo 3: Bilim, Teknoloji ve Toplum Öğrenme Alanı 4.Sınıf Konuları ……... 29

Tablo 4: Bilim, Teknoloji ve Toplum Öğrenme Alanı Becerileri……... 30

Tablo 5: Bilim, Teknoloji ve Toplum Öğrenme Alanı Değerleri ……... 31

Tablo 6: Bilim, Teknoloji ve Toplum Öğrenme Alanı Kavramları ……..... 31

Tablo 7: Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Demografik Bilgileri ……..….34

Tablo 8: Pilot Uygulamaya Göre Akademik Başarı Testinin Madde Analizi Sonucu Güçlük ve Ayırt Edicilik Değerleri …..…….…….. 38

Tablo 9: Madde Analizi Sonucu Güçlük ve Ayırt Edicilik İndeksi Değerleri …….40

Tablo 10: Dördüncü Sınıf Sosyal Bilgiler Dersi "İyi ki Var" Ünitesi Kazanımlarının Gerçekleşme Seviyesine İlişkin Bulgular ve Yorumlar ……43

Tablo 11: Dördüncü Sınıf Sosyal Bilgiler Dersi "İyi ki Var" Ünitesi Kazanımlarının Gerçekleşme Düzeyinin Cinsiyet Değişkeni Açısından t-testi Sonuçları …….44

Tablo 12: Dördüncü Sınıf Sosyal Bilgiler Dersi "İyi ki Var" Ünitesi Kazanımlarının Gerçekleşme Düzeyinin Anne Eğitim Düzeyine Göre ANOVA Testi Sonuçları ….44

Tablo 13: Dördüncü Sınıf Sosyal Bilgiler Dersi "İyi ki Var" Ünitesi Kazanımlarının Gerçekleşme Düzeyinin Baba Eğitim Düzeyine Göre ANOVA Testi Sonuçları …..45

Tablo 14: Dördüncü Sınıf Sosyal Bilgiler Dersi "İyi ki Var" Ünitesi Kazanımlarının Gerçekleşme Düzeyinin Yerleşim Yerine Göre t-testi Sonuçları ……..46

Tablo 15: Dördüncü Sınıf Sosyal Bilgiler Dersi "İyi ki Var" Ünitesi Kazanımlarının Gerçekleşme Düzeyinin Aile Gelir Düzeyine Göre ANOVA Testi Sonuçları ……. 47

Tablo 16: Dördüncü Sınıf Sosyal Bilgiler Dersi "İyi ki Var" Ünitesi Kazanımlarının Gerçekleşme Düzeyinin Öğrencilerin Kendine Ait Bilgisayarı Bulunma Düzeyine Göre t-testi Sonuçları ……..….48

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 1: Sosyal Bilgilerin İlişkili Olduğu Disiplinler ……..... 12
Şekil 2: Başarı Testinin Geliştirilmesi Sürecindeki Aşamalar ……..... 36

GİRİŞ

Dünyadaki sorunlar her geçen gün artmaktadır ve bu kaos ortamı sosyal yapıyı önemli ölçüde etkilemektedir. Tüm bunlar sürekli artan çatışmaları ve ahlaki bozulmaları beraberinde getirmektedir. Geri çekilip dünyaya baktığımızda görünen tablo çok iç açıcı değildir ve bu yaşananlar toplumun psikolojik ve fizyolojik yapısını da olumsuz etkilemektedir (Öztürk, 2015: 3). Günümüzde tüm bunların önüne geçebilecek, toplumda yaşanan olumsuzlukları en aza indirebilecek, bir toplumun ileri bir seviyeye taşınmasında en önemli husus eğitimdir. Bunun içindir ki günümüzde her bakımdan ileri olan ülkelerin eğitime ciddi anlamda önem verdikleri ve bütçelerinin büyük bir bölümünü eğitim harcamalarına ayırdıkları görülmektedir. Tarih boyunca da dünyaya hakim olmuş pek çok ülke eğitimi ön planda tutma endişesinden vazgeçmemiştir. Çünkü bilindiği üzere bilimden beslenen ülkeler ayakta kalmayı başarabilenlerdir. İşte bu yüzden eğitim her dönemde çok önemli bir yere sahip olmuştur ve daima ileri doğru taşınmıştır.

Dünya son yıllarda ciddi manada hızlı bir değişim ve gelişim süreci yaşamaktadır. Bu süreçten eğitim-öğretim yaklaşımları ve doğal olarak Sosyal Bilgiler Öğretimi de önemli ölçüde etkilenmiştir. Değişimin ana unsuru olarak öğretmen merkezli klasik davranışçı eğitimin yerini, öğrenci merkezli yapılandırmacı yani yaparak yaşayarak öğrenme yaklaşımı almıştır. Bu bağlamda bireylerin çevre ve diğer unsurlarla daha fazla etkileşimde bulunması, problem çözmeye ve işbirliğine dayalı öğrenmeleri sağlanmıştır. Öncekilerden farklı olarak yeni Sosyal Bilgiler öğretim programında yer almayan çeşitli beceri, değer ve kavramların öğrencilere kazandırılması amaçlanmıştır.

Eğitim–öğretim sürecinde yer alan tüm derslerin önemi büyüktür fakat Sosyal Bilgiler dersi merkezinde insan ve toplum konularının yer alması sebebiyle diğer derslerden çok daha farklı bir öneme sahiptir. Bu bakımdan Sosyal Bilgiler dersinin üstlendiği rol çok fazladır. Bir başka deyişle ifade etmek gerekirse Sosyal Bilgiler etkin vatandaş yetiştirme üzerine odaklanan çok önemli bir derstir. Sosyal Bilgiler dersi sayesinde bireyler kişisel, kültürel ve sosyal yönlerden de gelişir ve değişirler. Bu bakımdan Sosyal Bilgilerin olaylara farklı perspektiflerden bakabilmeyi gerektiren bir yapısı vardır. Var olanı kabul eden değil, sorgulayan, araştıran, akıl yürüten bireyler yetiştirme amacındadır.

Bireyler yaşamın ilk anından bugüne dek doğayı anlamlandırma, öğrenme ve doğaya üstün olma isteği ve sürekli doğa ile mücadele içinde olmuştur. Yaşamda karşılaşılan farklı olaylar her zaman insanlık için merak unsuru olmuştur. Bu merak kimi zaman korkuya dönüşmüştür fakat merakını gidermek için de gözlemleri sonrasında olayların nedenlerini öğrenmek ve bulmak için çalışmıştır. Tüm bu yaşanan süreçler bilimin doğmasına sebep olmuştur. İnsanlar geçmişten bu yana olayları kontrol altında tutmak istemişlerdir. Bilimsel çalışmaların artması ve ilerlemesi toplumların konforlu yaşama isteği ile olmuştur (Çepni vd. 2009: 2) . Avrupa toplumları Sanayi Devrimi'nin yaşanmasından sonra ciddi bir değişim, dönüşüm sürecine girmiştir. Savaş teknolojilerinin gelişmesinde tüm bu yaşanan süreç etkili olmuştur. Uydu teknolojisinin oluşmasında ise bilim insanlarının çalışmaları etkili olmuştur. Daha önceki zamanlarda uydu teknolojileri sadece askeri amaçlar için kullanılırken, gelişen teknoloji sayesinde sivil amaçlar içinde internetin kullanılması hızlı bir iletişim döneminin yaşanmasına sebep olmuştur (Ata, 2012: 2) . Soğuk savaşın bitmesi, sanayi devriminin işlevsiz hale gelmesi ve küreselleşme dalgası ile beraber tarihsel süreçte pek çok alanda baş döndürücü gelişmeler yaşanmıştır. Bu süreçten eğitim yaklaşımları da ciddi manada etkilenmiştir (Öztürk, 2015: 2). İleri teknolojiler sayesinde insanlık uzun yıllar tarım toplumu olarak devam etmişken hızlı bir şekilde bilgi toplumuna doğru geçiş yapmıştır. Teknoloji artık günümüzde yaşantımızın vazgeçilmez bir parçası haline gelmiş, yaşamımızın her alanına nüfuz etmiştir ve bir toplumun gelişmişlik seviyesini belirleyen unsur olarak yerini almıştır. Toplumsal ve kültürel yaşamımızı elektronik alandaki gelişmeler önemli ölçüde etkilemiştir. Örneğin televizyon sayesinde dünyanın bambaşka bir yerindeki bir olay evimize ulaşabilir hale gelmiştir, bilgisayarlar pek çok önemli ve büyük miktarda bilgiyi depolayabilir hale gelmiştir. İnternet ise tüm dünyayı birleştiren önemli bir güç haline gelmiştir. İstediğimiz her yere çok kısa zamanda ulaşabilmek otomobiller ve uçaklar sayesinde mümkün olmuştur. Cep telefonu ile iletişim artık rahatlıkla sağlanabilmiştir (Çepni v.d. 2009: 62) .

Genel olarak baktığımızda bilim ve teknoloji toplumsal yaşamımızın her alanını ciddi şekilde etkilemektedir. Günlük hayatımızdaki en basit görünen araçların bile arkasında bilim ve teknoloji vardır. Özellikle eğitim öğretim sürecinde bilim ve teknolojiden yararlanmanın önemi oldukça fazladır. Çünkü bunların hayatımızı kolaylaştıran yönleri eğitim öğretim süreçlerini de kolaylaştırıp, kalıcı öğrenmelerin

oluşmasını sağlamaktadır. Bu bakımdan değerlendirdiğimizde Sosyal Bilgilerin öğrenme alanından biri olan "Bilim, Teknoloji ve Toplumun" öğrenci ve eğitim açısından yeri oldukça önemlidir.

Bilim ve teknoloji konularına ilkokul 1. 2. ve 3. kademede Hayat Bilgisi kapsamında 4.5.6. ve 7. Sınıf kademesinde ise özellikle Fen Bilgisi ve Sosyal Bilgiler gibi dersler kapsamında yer verilmektedir. Bu bağlamda çağın gerisinde kalmadan, bilim ve teknolojinin yol açtığı yeni koşullara uyum sağlayabilmek önemlidir. Tüm bunlarla ilgili Sosyal Bilgiler dersine önemli görevler düşmektedir.

BİRİNCİ BÖLÜM

ARAŞTIRMANIN PROBLEM DURUMU, AMACI VE ÖNEMİ

Bu başlık altında çalışmanın problem durumu, problem cümlesi, araştırmanın amacı, önemi, sınırlılıkları, varsayımları gibi konular hakkında bilgi verilmiştir.

1.1. PROBLEM DURUMU

21.Yüzyılda teknoloji, iletişim ve bilim inanılmaz bir hızla gelişerek ilerlemektedir. Endüstri devriminden sonra yaşam şartları hızlı bir şekilde değişmeye başlamıştır. O döneme dek insan kendi güçleriyle çalışan basit aletler yapmıştır fakat sonrasında insanlar beyin gücünü aktif bir şekilde kullanarak ciddi anlamda kapsamlı ve akıllı aletler üretmeye başlamışlardır. Teknolojinin gelişmesi imkanların artması ile hem sağlanan yararlar artmış hem de tüm insanların teknolojiye ulaşılabilirliği artmıştır. İletişim imkanlarının artması özellikle teknolojik ve bilimsel gelişmelerin bilinirliğini ve ulaşılabilirliğini arttırmıştır. İnsanoğlunun beyin gücünü aktif kullanması yeni buluşları tetiklemiş ve geçen her yeni gün teknolojinin üzerine bir şeyler daha ekleyerek farklı ürünlerin ortaya çıkmasını sağlamıştır. Dünyadaki iletişim ağlarının varlığı sayesinde bilgi ve teknolojiler paylaşılmaya başlanmıştır. Özellikle günümüzde modern çağın vazgeçilmezi ve belki de en önemli parçalarından biri olan internet yaşamımızın çok önemli bir parçası (merkezi) haline gelmiştir. Yakın tarihimize dönüp baktığımızda 1950 yılından bu yana olan tüm bu gelişmeler geleceğin şuan ki yaşamımızda çok başka bir hale dönüşeceğinin göstergesidir. Yaşadığımız yüzyıl siber çağın inanılmaz derecede yoğun yaşandığı iletişim alanındaki gelişmeler nedeniyle dünyada ortak bir dilin kullanıldığı ve milli sınırların ortadan kalktığı global bir dünyaya doğru ilerlemektedir. Özellikle bilgisayar ve elektronik alanları ile ilgili gelişmeler diğer tüm alanlardaki gelişmeleri de büyük ölçüde etkilemektedir. Yeni teknolojiler yaşamın sırlarının da çözülmesine sebep olacaktır. İlk çağlarda çok kısa olan insan ömrü yaşadığımız yüzyılda ortalama 75-80 yıla ulaşmıştır. İlerleyen zamanda insan yaşamının 100 yıl civarında bir süre olabileceği öngörülmektedir. 15. Yüzyılda dünyadaki insan nüfusu 500 milyon civarı iken günümüzde 7 milyarı geçmiştir. İnsan nüfusu artarken pek çok canlı türü de yok olmaktadır. 21.yy. sonrasında ise yeryüzünde çok az canlı türü kalacağı ifade edilmektedir. İnsan aklı ile nereden gelip nereye gitmekte olduğunu

keşfetme yolunda ilerlemektedir (http://www.frmartuklu.org/konu/bilimsel-ve-teknolojik-geli%C5%9Fmelerin-%C4%B0nsan-hayat%C4%B1na-zararlar%C4%B1-nelerdir.196090/ E. T.: 04.05.2017) .

Modern yaşama geçiş noktasında teknoloji ve bilim çok önemli bir yere sahiptir. Teknolojik gelişmelerden yararlanarak insanlar günlük hayatta karşılarına çıkan pek çok zorluğun üstesinden gelmeyi başarmıştır. Örneğin elektrik olmadan bir yaşam sürdürmek şuan için inanılmaz derecede zordur. Fakat yaklaşık bin yıl önce insanlar mum ışığını kullanarak hayatlarına devam etmiştir. Sadece aydınlatma değil şuan elektrik ile kullandığımız cihazlar da bulunmamaktadır ve elektriğin icadıyla insan hayatı devrim niteliğinde bir yol kat etmiştir (http://www.ayancikgazetesi.com/bilim-fen-ve-teknoloji-ile-ilgili-kisa-yazilar/6334 E. T.: 04.05.2017).

Dünyada olan hızlı değişim ve gelişim süreçleri insanlığı her bakımdan etkilemektedir, bu kimi zaman olumlu kimi zaman ise olumsuz bir etkiye neden olmaktadır. Bilimin kaynağını oluşturan teknoloji de çağımızda toplumun her alanını etkilemektedir. Bilim ve teknoloji bir ülkenin büyümesi, gelişmesi ve refah seviyesinin artması açısından çok önemlidir. Toplumların bilim ve teknoloji politikaları yaşanan gelişme ve değişmelere bağlı olarak şekillenmektedir. Türkiye'ye baktığımızda bilim ve teknoloji konusunda zayıf bir toplum algısı oluşmaktadır. Gelişmiş ülkeler ise bilim ve teknolojide ileri, sanayileşmiş toplumlar olarak görülmektedir. Şuan bilgi çağında en hızlı gelişen unsur teknolojidir. Bu bakımdan teknolojinin öğretilmesi ve doğru bir şekilde kullanılması toplum ve bilim açısından çok önemlidir.

Yapılan araştırmalara bakıldığında dünyada en zengin şirketler listesinde bilim, teknoloji ve sosyal dünya üzerine çalışan şirketlerin hatırı sayılır bir payı olduğu görülmektedir. Bu bakımdan değerlendirdiğimizde Türkiye'nin teknoloji satın alan bir ülke konumundan teknoloji üreten bir ülke konumuna gelebilmesi için öncelikle eğitim alanında iyileştirmeler yapması ve teknolojiyi özellikle eğitim alanında aktif olarak kullanması gerekmektedir. Teknolojinin eğitime aktarılması günümüzde çok ciddi bir adımdır. Bilim ve toplum arasındaki etkileşim teknolojinin gelişmesini hızlandırmaktadır. Teknoloji kullanımları ise eğitimin kalitesini arttırmakta, anlamayı kolaylaştırmakta ve pek çok konuyu somutlaştırmaktadır. Artık eğitim günümüzde pasif öğrenme ortamlarından daha aktif ve kalıcı öğrenme ortamlarına taşınmaktadır. Teknoloji eğitim hayatımızda öğretmen, okul, kitap kadar vazgeçilmez bir unsur

olmuştur. Artan nüfus, ilgi ve ihtiyaçlar, değişen dünya ile birlikte toplumlarda bilim ve teknolojinin önemi daha çok fark edilmeye başlanmıştır. Bilim ve teknoloji toplum hayatına ciddi anlamda nüfuz etmektedir. Zaman geçtikçe teknolojiye bağımlı bir dünyada yaşamaya başlanmaktadır. Günlük e-postalar okunmakta, online kataloglara bakılmakta, internet üzerinden alışveriş yapılmakta, kafelerde internete girilmekte, telefondan dünya ile iletişim kurulmakta ve hızlıca banka işlemleri yapılmaktadır. Bilimsel ve teknolojik gelişmeler artık toplumu her bakımdan ciddi anlamda şekillendirmektedir. Fakat olumlu görünen pek çok özelliğinin yanında bazı problemleri de beraberinde getirmektedir. Bilgi teknolojileri imkan bakımından toplumda eşitsizliklere neden olmaktadır. Bilgisayar ve internet kullanımıyla daha somut hale gelen eğitim imkanlarından tüm dünya aynı ölçüde yararlanamamaktadır. Bu da eğitimde bazı eşitsizliklere neden olmaktadır. Teknoloji ulaşılabilirliği her yerde aynı ölçüde değildir. Okullarda eğitim teknolojilerinin kullanımı, öğretimi ve farkındalığı konusunda eksiklikler bulunmaktadır. Bu da teknoloji ve bilim konusunda zayıf bir toplum yapısı oluşturmaktadır. Kısaca ifade etmek gerekirse bu hızlı değişimler devam ederken öğrenciler, bilim ve teknolojinin neden olduğu, hayatımızın her anını etkileyen ve sosyal değişmelerin çok daha hızlı yaşanacağı gelecek günlere hazırlanmalıdır. Çünkü bilim ve teknolojiyi bilmek bireylerin hayatını her anlamda kolaylaştırır, dünya görüşünü, ufkunu genişletir, doğruyu ve yanlışı ayırt etmesini daha kolay sağlar, artık hayatın her alanında bilim ve teknoloji yer aldığı için bu durum kaçınılmaz bir zorunluluktur.

Tüm bunlarla ilgili yapılan çalışmalara bakıldığında ise alanda önemli bir eksiklik olduğu fark edilmiştir ve bu eksikliği vurgulamak, teknoloji, bilim ve toplum gibi kavramların ne kadar önemli olduğunun ve hayatımızda çok ciddi bir şekilde yer aldığının ifade edilmesi ve bu kazanımların öğrenciler tarafından ne ölçüde gerçekleştiğini tespit etmenin alana katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

1.2. PROBLEM CÜMLESİ

Araştırmanın problem cümlesinin belirlenmesi “ 4.Sınıf Sosyal Bilgiler Dersi ‘ İyi ki Var Ünitesi’ Kazanımları Yaşanılan Yer, Cinsiyet, Baba Eğitim Durumu, Anne Eğitim Durumu, Ailenin Aylık Gelir Düzeyi ve Öğrencilerin Kendilerine Ait Bilgisayarı Olup

Olmaması gibi değişkenler açısından öğrencilerde ne düzeyde gerçekleşmiştir ?" sorusuyla oluşturulmuştur.

1.3. ARAŞTIRMANIN AMACI

Araştırmanın en temel hedefi ilkokul dördüncü sınıf Sosyal Bilgiler dersi "İyi ki Var" ünitesi 'Bilim, Teknoloji ve Toplum' konuları baz alındığında öğrencilerin bu kazanımları ne ölçüde edindiğini bazı değişkenler açısından belirlemektir. Araştırmada bu hedef doğrultusunda aşağıda ifade edilen sorulara cevap aranmıştır:

1.İlkokul 4. sınıf Sosyal Bilgiler dersinde bilim, teknoloji ve toplum konularına ilişkin 6 kazanımın gerçekleşme düzeyi nedir?

2.İlkokul 4. sınıf öğrencileri arasında bilim, teknoloji ve toplum konularını kazanma düzeyi cinsiyete göre değişmekte midir?

3. İlkokul 4. sınıf öğrencileri arasında bilim, teknoloji ve toplum konularını kazanma düzeyi anne eğitim durumuna göre değişmekte midir?

4. İlkokul 4. sınıf öğrencileri arasında bilim, teknoloji ve toplum konularını kazanma düzeyi baba eğitim durumuna göre değişmekte midir?

5. İlkokul dördüncü sınıf öğrencileri arasında bilim, teknoloji ve toplum konularını kazanma düzeyi yaşadıkları yere göre değişmekte midir?

6. İlkokul dördüncü sınıf öğrencileri arasında bilim, teknoloji ve toplum konularını kazanma düzeyi ailenin gelir durumuna göre değişmekte midir?

1.4. ARAŞTIRMANIN ÖNEMİ

Bilim ve teknoloji büyüyen, gelişen ve değişen bir yapıdadır. Bilim ve teknolojide yaşanan tüm bu gelişmeler hayatımızın her alanına ve an'ına ister istemez nüfuz etmeye başlamıştır. Dolayısıyla da bunlar hayatımızı ciddi manada etkileyip değiştirmektedir. Çoğunlukla hayatımızı kolaylaştırıcı ve iyileştirici etkileri vardır. Teknoloji ile birlikte insanlar artık her alandaki egemenliklerini arttırmaktadır. İnsanların yaşayışları, ilişkileri, değerleri ve düşünüşleri bu gelişmelerle değişime uğramaktadır. Teknoloji ile birlikte mesafeler kısalıp, iletişim kolaylaşmaktadır. Pek çok alanda işlemler hızlı sonuçlar ile elde edilmektedir ama farklı bir boyutu ile değerlendirirsek teknolojiler toplumsal yaşamımızı kontrol altında tutmaya, önemli ve özel verilere ulaşmaya ve teknolojiye bağımlı nesiller oluşturmaya başlamıştır. Bu durum teknolojinin doğru

kullanılmasının ne kadar önemli olduğunu gözler önüne sermiştir. İlk olarak yapılması gereken toplumların teknolojiyi doğru anlamlandırıp doğru kullanmasını sağlamaktır (Kabakçı ve Odabaşı, 2004: 38). Yaşadığımız çağda başarılı olan toplumlara bakıldığında bilgiyi doğru kullanıp, bilgiyi geliştiren toplumlar oldukları görülmektedir (Şahinel, 2002: 1). Teknolojide ve bilimde gerçekleşen hızlı dönüşüm ve değişimin bireyler üzerinde bir takım etkileri vardır. Bu etkiler kimi zaman olumlu kimi zaman ise olumsuz olarak ortaya çıkmaktadır. Tüm bu etkilerle başa çıkabilmek için Sosyal Bilgiler dersi kapsamında yeni müfredat içinde bilim, teknoloji ve toplum konularının kendisine yer bulması önemli bir etken olmuştur. Bu alanda yapılan literatür taraması sonucunda ise alanda yeterince çalışma olmadığı saptanmıştır. Bu bağlamda, bu çalışmamanın alana önemli bir katlı sağlayacağı düşünülmektedir.

1.5. ARAŞTIRMANIN SINIRLILIKLARI

1. Bu araştırma Sosyal Bilgiler dersi dördüncü sınıf "İyi ki Var" ünitesi kazanımları ile sınırlıdır.
2. 2015-2016 eğitim öğretim sürecinde MEB'in ders kitabı olarak önerdiği ders kitaplarında geçen "İyi ki Var" ünitesi konuları ile sınırlıdır.
3. Bu araştırma Adıyaman il merkezinden ve merkeze bağlı üç ilçeden örnekleme dahil olan okullar ile sınırlıdır.
4. Bu araştırma evreni oluşturan öğrencilere uygulanacak olan ölçme araçlarından elde edilen verilerin yorumlanması ile sınırlıdır.
5. Bu araştırma 2015–2016 eğitim-öğretim yılı ile sınırlıdır.

1.6. VARSAYIMLAR

1.Uygulanan başarı testine öğrencilerin samimi cevaplar verdikleri varsayılmaktadır.
2.Hazırlanan ölçme aracı "İyi ki Var" ünitesi kazanımlarının çeşitli değişkenlere göre gerçekleşme düzeyini saptayacak nitelikte olduğu varsayılmaktadır.
3.Örneklemin evreni temsil ettiği varsayılmaktadır.

1.7. TANIMLAR

Aşağıda Sosyal Bilgiler, bilim, teknoloji, toplum, kazanım ve öğrenme alanı ile ilgili yapılan tanımlar belirtilmiştir:

Sosyal Bilgiler: Varlığını, bireyin toplumda gösterebilmesine yardımcı olmayı hedefler. Bu doğrultuda vatandaşlık, ekonomi, hukuk, coğrafya, siyaset bilimi, felsefe, antropoloji, sosyoloji gibi alanlarla ilgili verileri yansıtır. Bireyin geçmiş yaşantısı, gelecekte olabilecek durumları ve bugününe dair her şeyi inceleyen bir ilköğretim dersidir. (MEB, 2005).

Bilim:1. Olayların ya da yeryüzünün, tamamını ve ya bir bölümünü gerçek veriler ve deneysel yöntemler kullanılarak oluşturmaya çalışılan bilgi.

2. Sıralı, yöntemli, kesinlik gösteren bilgi.

3. Belirli bir hedefe dönük, herhangi bir konuyu bilme ihtiyacı doğrultusunda araştırma süreci (TDK).

Teknoloji: Bir sanayi kolunun üretimi, bunun için gerekli tüm alet ve ekipmanları, yapım tekniklerini kapsayan bilgi (TDK).

Toplum: Bir ortak payda doğrultusunda aynı topraklarda bulunan bireylerin kendi çıkarları için birlikte hareket ettiği yapı, topluluk (TDK).

Kazanım : "Gerekli bilgi, beceri ve kavramların edinimi" (MEB, 2005).

Öğrenme Alanı: Öğrenmeyi sistemli kılan, birbiriyle bağlantılı kavram ve temaları bir çatı altında toplayan yapı (MEB, 2005).

İKİNCİ BÖLÜM

SOSYAL BİLGİLER, BİLİM, TEKNOLOJİ

Bu bölümde araştırma problemi ile ilgili ulaşılabilen literatür kapsamında kavramsal çerçeve yer almaktadır.

2.1. KAVRAMSAL ÇERÇEVE

Bu başlık altında Sosyal Bilgiler ile ilgili konular; sosyal bilgiler müfredatı kapsamında yer alan bilim, teknoloji ve toplum konuları ile ilgili kazanımlar ve öğretim etkinliklerine yer verilmektedir.

2.2. SOSYAL BİLGİLER

Kavram olarak Sosyal Bilgiler ilk defa ABD'de Sosyal Bilgiler komitesi aracılığıyla 1916 yılında kabul edilmiştir. Komite ise Sosyal Bilgiler kavramını; konu alanı olarak doğrudan insanı temsil ettiği için, insana dair olan her şeyi içinde barındırır, şeklinde tanımlamıştır (Moffat, 1957: 18). Sosyal bilgilerin üzerinde uzlaşılan bir tanımı bulunmamakla birlikte sosyal bilgilerle ilgili değişik tanımlar yapılmıştır.

Sosyal bilgiler, MEB'e göre: bireyin toplumsal yaşamda kimliğinin oluşabilmesine yardımcı olan bir disiplindir. İçinde hukuktan, siyaset bilimine, tarih ve coğrafya gibi disiplinlere, ekonomik, sosyolojik ve psikolojik unsurlara kadar pek çok disiplin yer almaktadır. Sosyal Bilgiler dersi içinde daha çok bir ünitede ya da tema da içerikler birleştirilerek oluşturulmuştur. Bireylerin sosyal ortamları ve fiziki şartları doğrultusunda bugün ki, geçmişteki ve gelecekteki koşullarını inceleyen yapıda bir derstir olarak ifade edilmiştir (MEB, 2005: 51).

Erden (t.y.:8) Sosyal bilgileri ; Sosyal bilgiler dersinin amacı ilköğretim kademesinde okulların ahlaklı ve görev bilinci olan vatandaşlar yetiştirmesidir. Öğrenciler Sosyal Bilgiler dersinde yer alan ve gerekli olan tutum, değer, bilgi ve becerileri edinirler şeklinde ifade etmiştir. Sönmez ise (2005:3) Sosyal Bilgileri ; Sosyal Bilgiler gerçeği ortaya çıkarmayı hedefleyen bir süreçtir ve bu sürecin sonunda elde edilen verilerdir, şeklinde tanımlamaktadır.

Sosyal Bilgiler eğitimi ile ilgili bilgi üreten ve bu alanda uluslar arası büyük kuruluşlardan biri olan ABD Sosyal Bilgiler Ulusal Konseyi (National Council fort the

Social Studies, NCSS, 1994) Sosyal Bilgileri 1994 yılında kapsamlı bir şekilde tanımlamıştır bu tanım ise : "Sosyal Bilgiler, vatandaşlık yeterliliklerini geliştirmek için oluşturulmuş önemli bir alandır, okuldaki müfredat doğrultusunda hukuk, arkeoloji, din, sanat, ekonomi, tarih, psikoloji, siyasal bilimler, edebiyat gibi bilimlerle eş zamanlı ve sıralı bir çalışma alanı sağlar. Sosyal Bilgilerin en temel hedefi bireylerin mantıklı, demokratik, farklılıklara saygılı, birbirine bağlı bireyler yetiştirmek ve onlara yardımcı olmaktır (NCSS, 2008) şeklindedir. Safran'a göre ise (2014:3) sosyal bilgiler toplumsal olan her şeye anlamlı ve farklı bir yönden bakabilmeyi sağlar. Sosyal Bilgiler dersi bireyleri, toplumları ve onların yaşamlarını konu alan, kendimizi keşfetmemizi ve diğer bireyleri anlamamızı sağlayan oldukça önemli bir alandır (Doğanay, 2002: 16). Özellikle ilkokul çağlarında sosyal bilgiler çocukları hayata hazırlama ve önemli ölçüde bir bilinç oluşturma görevi üstlenmektedir. Çocuklar okula gitmeden önce ilk alışkanlıklarını aile ve sosyal çevrede elde ederler. Bunun için sosyal bilgiler dersi çok ama çok önemlidir.

Sosyal bilgiler, sosyal bilimlerin verilerini eğitim programlarına ve öğrencilerin seviyelerine göre sadeleştiren, bunları kullanarak çocuklara günlük yaşama uyum sağlama sürecinde ve sosyal problemlere çözüm bulma noktasında gerek duydukları beceri, değer ve bilgilerin kazanılmasını hedefleyen bir alandır. Sosyal bilgiler derslerinin amacı kişilerin kültürel ve sosyal yaşantılar oluşturmalarını sağlamaktır ve bu anlamda deneyim sahibi olup birikim elde etmeleri açısından da hem en önemli hem de en uygun alandır. Çünkü bu ders sayesinde bireyler bir yandan geçmişten günümüze toplumun yaşadıklarını öğrenirken, öte yandan da farklı toplumlar ile ilgili gerekli bilgileri edinirler (Öztürk ve Otluoğlu, 2003: 6). Sosyal Bilgiler tüm bunların yanında yaşamda karşılaşılacak problemlerle başa çıkmayı ve bu problemlere karşı çözümler üretmeyi sağlar.

Yaşadığımız şu son günlerde özellikle insanların maruz kaldığı kendi içimizde ve dünyada yaşanan yoksulluk, açlık, savaşlar, dış devletlerle olan tüm ilişkiler, su ve hava kirliliği, işsizlik gibi problemler, insan yaşamında görülen çeşitli bozulmalar, hızlı tüketim, işçi ve işveren sorunları ciddi anlamda sosyal sorunların başında gelmektedir. Sosyal bilgiler dersleri bu yaşanan olumsuzluklara karşı öğrencilerde daha çok farkındalık oluşturmayı, yaşamı ve dünyayı daha iyi algılamalarını sağlamayı hedef edinmiştir. Ayrıca yaşanan problemlerin çözümlerinin pek de kolay olmadığını, bu

problemlere çözümler aramaya çalışırken bir takım değerlerin öneminin farkında olmalarını sağlar (Preston, 1974, Akt. Kılıçoğlu 2014).

Köstüklü'ye (2001) göre Sosyal Bilimler, toplumların bilimsel bir tutumla incelendiği bir disiplindir. Sosyal Bilimlerin ilgilendiği esas konu toplumdaki insan davranışlarıdır. Amacı ise beşeri anlayışın gelişmesidir. Sosyal Bilimler tek başına bir bilim dalı değildir. Bu sebeple herkesçe kabul edilen bir yöntem ve teori kurulamamıştır. Bu bakımdan Sosyal Bilimler içinde oluşan tüm disiplinlerin kendi yöntem ve teorisi vardır. Bu bakımdan ülkemizdeki en yaygın görüş coğrafya, tarih, ekonomi, hukuk, arkeoloji, sosyoloji, siyaset bilimi, psikoloji, antropoloji, iletişim ve sanat tarihi gibi alanların oluşturduğu bir yapıdır Sosyal Bilimler (Bilgili, 2008). Genel çerçevede değerlendirdiğimizde sosyal bilgiler bir disiplinden oluşmamaktadır, disiplinler arası bir ders olarak karşımıza çıkmaktadır.

Şekil 2.1. : Sosyal Bilgilerin İlişkili Olduğu Disiplinler

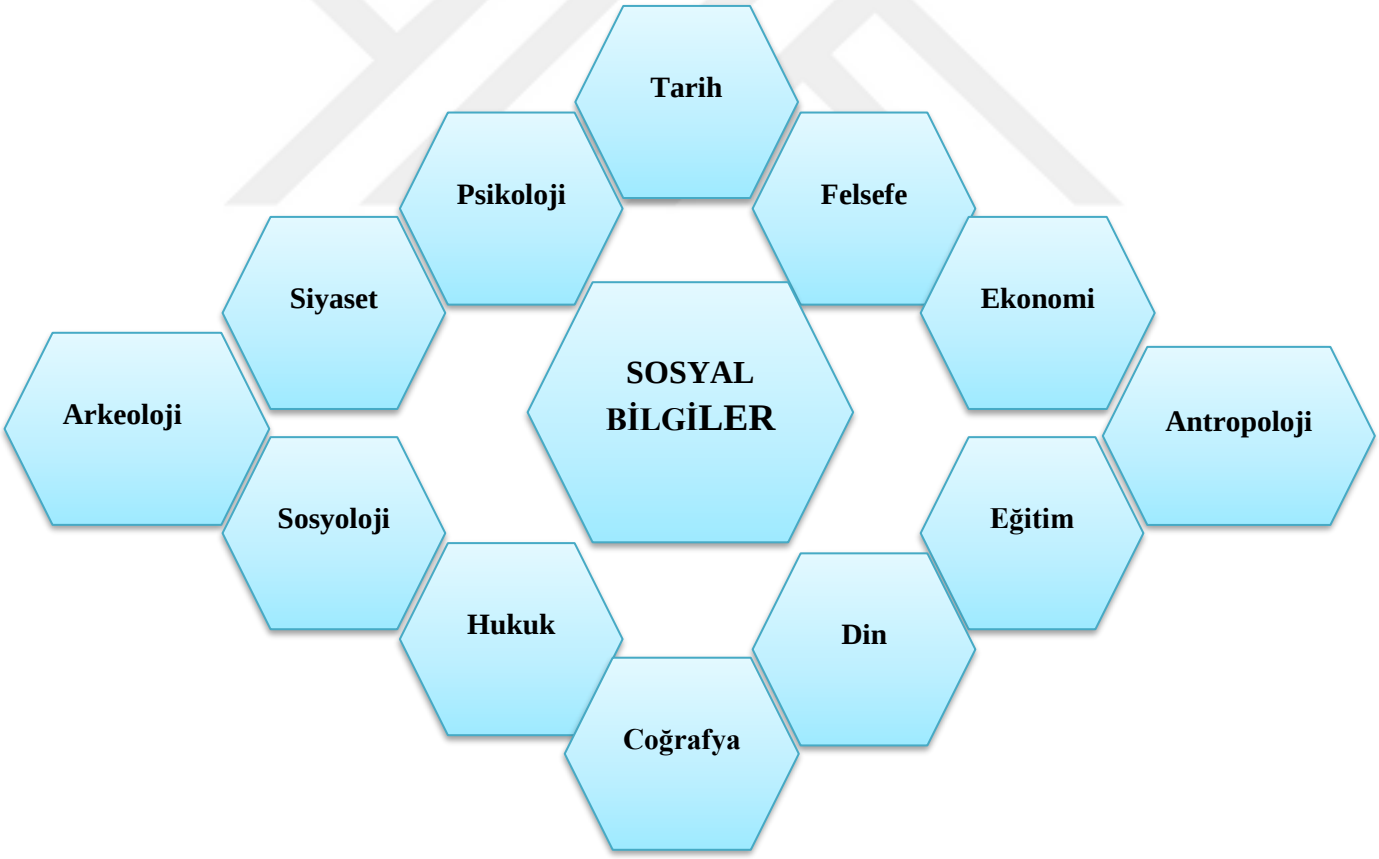

Kaynak: Öztürk ve Dilek, 2005: 21

Sönmez (2005:456-457) sosyal bilgilerin çok disiplinli ve disiplinler arası bir yapıda olmasını bir bütün halinde olguların verilmesine bağlamaktadır. Çünkü bireylerin

yaşamdaki gelişmeleri ve değişmeleri parçalar halinde değil de bir bütün olarak göreceğini belirtmektedir.

Sonuç olarak ifade etmek gerekirse Sosyal Bilgiler dersi önemi ve amaçları bakımından hassas bir alandır ve çok iyi değerlendirilmesi gerekir. Bu bakımdan hitap ettiği kesim, içerdiği konular ve gelişim evreleri açısından oldukça önemlidir (Akdağ, 2009: 13). Sosyal bilgiler, içinde sadece Sosyal Bilimleri barındırmamaktadır, bununla birlikte fen bilimleri konularını da kapsamaktadır. Bilim, teknoloji ve toplum öğrenme alanı ise müfredat içinde kapsamı yönünden farklı disiplinleri bir araya getiren bir köprü konumundadır.

2.3. SOSYAL BİLGİLER ÖĞRETİMİNİN DÜNYADAKİ TARİHİ GELİŞİMİ

Sosyal Bilgiler kavramını ilk defa kullanan kişi Amerika'da yaşamış olan Thomas J. Jones isimli kişidir ve o bölgede ders olarak Sosyal Bilgilerin okutulması için 1916 yılında çalışmalar yürütmüştür. 1900'lü yıllarda dünyadaki ciddi değişim süreçleri sonrasında Sosyal Bilgiler eğitiminin önemi daha da belirgin şekilde ortaya çıkmıştır. Toplumların tarihlerinin kapsamlı bir şekilde bilinmesinin gerekliliğinin daha çok farkına varılmıştır (İnan, 2014: 10).

XIX. Yüzyılda, Sosyal Bilgiler alanı içinde yer alan konular Amerika'nın kuzey ülkelerinde ve Batı Avrupa'da önemli ölçüde okul müfredatlarında yer almıştır. Türkiye'de Sosyal Bilgilerin öğretim programlarında yer alması ise kısa bir süre içinde gerçekleşmiştir. XX. Yüzyıla kadar olan süreçte Sosyal Bilgiler disiplinleri Coğrafya ve Tarih gibi isimlerle tüm ülkelerde tek disiplinli program anlayışına göre yer almıştır (Öztürk, 2012: 23).

Bazı toplumların kurdukları Roma ve Yunan gibi medeniyetlerde Sosyal Bilgiler programı içinde yer alan konular okutulmuştur. Eflatun ve Aristo gibi önemli düşünürler bu okullarda ders vermişlerdir. Sosyal Bilgiler kapsamı doğrultusunda eski ve köklü toplumlardan biri olan Çin'de de dersler verilmiştir (Bilgili, 2008: 19).

Toplumsal yapıdaki farklılaşmalar, sosyal yaşamın karmaşık hale gelmesi ile birlikte XX. yüzyılda Amerika'da sosyal bilgilere ait programlar önemli ölçüde yer almaya başlamıştır (Erden, tarihsiz: 6).

2.4. SOSYAL BİLGİLER ÖĞRETİMİNİN TÜRKİYE'DEKİ TARİHİ GELİŞİMİ

Toplumdaki bazı dinamik gerçekler, dünya düzenindeki ve toplum yaşamındaki değişmeler Sosyal Bilgiler dersine olan ihtiyacı arttırmıştır (İnan, 2014: 11).

Türkiye'de ilk kez Sosyal Bilgiler konularının yer aldığı dersler Sultan II. Abdülhamid döneminde, yalnızca Coğrafya ve Tarih dersleri olarak programa girmiştir. Sonrasında ise Coğrafya ve Tarih derslerinin dışında 1913 yılında İktisadiye Malumat-ı Medeniye ve Ahlakıye gibi dersler programa eklemiştir (Öztürk, 2012: 26).

Toplum ve Ülke İncelemeleri adı altında ilkokul program taslağında 1962'de sosyal alan dersleri birleştirilmiştir (İnan, 2014: 11).

Cumhuriyet'in ilanında sonra tek disiplinli program anlayışı 1968 yılında İlkokul Programının oluşturulması sürecine kadar devam etmiştir. Coğrafya, Tarih ve Vatandaşlık dersleri ayrı birer disiplin olarak yer almıştır. 1968 yılında Coğrafya, Sosyal Bilgiler ve Vatandaşlık dersleri İlköğretim Programında tek bir isim altında birleştirilerek "Sosyal Bilgiler" dersi şeklinde ifade edilmiştir. Türkiye'de bu tarihten sonra 4. ve 5. sınıflarda Sosyal Bilgiler anlayışı hakim olmuştur. 1990'lı yıllarda geleneksel bir anlayışla Sosyal Bilgiler Öğretimi yürütülürken, 1998 yılından sonra program geliştirme çalışmaları dünyadaki gelişmeler baz alınarak başlatılmıştır. Yapılan çalışmaların pilot uygulamalarının olumlu sonuçları doğrultusunda tüm illerde 2005-2006 eğitim-öğretim yılından itibaren işbirlikli öğrenme, problem çözme ve tematik öğrenmeye dayalı Sosyal Bilgiler öğretim programı esas alınmıştır. Tümüyle değerlendirildiğinde vatanını seven, değerleri olan insanlar yetiştirme ve demokratik vatandaşlık eğitimini tüm nesillere aktarmayı hedefleyen Sosyal Bilgiler dersine önemli görevler düştüğü görülmektedir (Öztürk, 2012: 27).

2.5. 2005 SOSYAL BİLGİLER ÖĞRETİM PROGRAMI

Toplumsal yaşamda, bilimde ve teknolojide yaşanan değişimler ve gelişmeler her alanı olduğu gibi eğitim-öğretim süreçlerini de etkilemiştir. Bu değişim topluma katkı sağlayan, empati yapan, problem çözen, üreten, eleştirel düşünen bireyleri ifade eder. Tüm bunlar doğrultusunda günlük hayatla, diğer disiplinlerle bütünleşen, anlamlı ve kalıcı öğrenmeyi sağlayan bir öğretim programı oluşturulmuştur (MEB, 2005: 3).

Çeşitli beceri ve değerlerin, birbiri ile bağlantılı bilgilerin organize bir şekilde sunulduğu bir yapıdır. Sosyal Bilgilerin kapsamı program içinde yer alan 8 öğrenme alanı doğrultusunda oluşturulmuştur (MEB, 2005: 3).

2.5.1. Birey ve Toplum

Esas olarak değerlendirildiğinde sosyal bilimlerden, sosyoloji ve psikolojiye dayanan "ben olma" ve "biz olma" süreçlerini ifade eden bu öğrenme alanı dişilinler arası bir yaklaşımla oluşturulmuştur. Bu bakımdan değerlendirildiğinde öğrenciler "ben olma" ve "biz olma" süreçlerinde kültürel ve tarihsel unsurları da keşfetme imkanı bulacaklardır (MEB, 2005: 11).

2.5.2. Kültür ve Miras

Bu öğrenme alanı merkezinde tarihsel unsurları, kültürü ve kültürel mirası barındırmaktadır. Türk kültürüne ait olan her şey göz önünde bulundurularak, milli bilinç oluşturulması, kültürün nesillere aktarılması, geliştirilmesi ve korunması amaçlanmıştır. Kültürü oluşturan öğelerin toplumları birbirinden ayıran özellikler olduğunun kavratılması hedeflenmiştir. Aynı zamanda dünya kültür mirasının zenginleşmesine bizim kültürel motiflerimizin de kaktı sağlayacağı kavratılmaya çalışılmaktadır (MEB, 2005: 11).

2.5.3. İnsanlar, Yerler ve Çevreler

Bu öğrenme alanı esasen Coğrafya odaklıdır. İnsan yaşamında gerekli olan esas bilgi, beceri ve değerlerin kazanılmasını hedeflemektedir. İnsanların çevresi, ilişkileri, değerleri ve becerileri, doğrultusunda geleceğe dönük toplumsal ve bireysel bakış açısı kazanması amaçlanmaktadır. Günümüzde teknoloji sayesinde insanlar dünyanın her yeri ile rahatlıkla iletişim kurabilmektedir. Bu öğrenme alanı ile öğrencilere araştırma yapma, değişimi algılama, çevre konusunda farkındalık ve mekanı idrak etme yetisinin oluşturulması hedeflenmiştir. Bu bakımdan değerlendirildiğinde öğrenciler alana yakın yerlerden uzak yerlere, kolaydan zora ve yaşam alanından etrafa doğru ilerleyen oldukça sistemli bir yaklaşımla dahil edilmişlerdir (MEB, 2005: 11).

2.5.4. Üretim, Dağıtım ve Tüketim

Bu öğrenme alanı ile hedeflenen öğrencilerin bilinçli birer tüketici ve girişimci ruha sahip olmalarını sağlamaktır. Ülkemizin ekonomisine bakıldığında kaynakların sonsuz olmadığını kavramalarını ve bilinçli davranarak kaynakları korumanın ne kadar önemli olduğuna inanmalarını sağlamaktır. Aynı zamanda kendi yaşantıları ve diğer insanların yaşantılarını gözlemleyerek benzerlik ve farklılıkları ayırt edip, yaşanılan yerin ekonomik koşulları doğrultusunda ilerlemesi için çaba sarf etmeleri beklenmektedir. Ekonomiyle ilgili konuların ifade edildiği bir temadır. Ayrıca öğrencilerin meslekleri tanıyıp, ilgi alanlarına göre sevdikleri mesleklerin özeliklerini bilmesi amaçlanmıştır (MEB, 2005: 11).

2.5.5. Bilim, Teknoloji ve Toplum

Bu tema doğrultusunda öğrencilerden beklenen bilgiye ulaşırken teknolojiyi kullanma becerilerini edinmelerini sağlamaktır. Bunu yaparken de bilim ve teknolojinin toplumsal yapıda ne denli gelişmelere sebep olduğunu eleştirel ve bilimsel düşünmenin bilimsel gelişmenin temeli olduğu konusunda farkındalık ve gerekli bilinci oluşturma konusunda önemini kavratmaktır. Ayrıca teknolojinin günlük yaşamımızda son derece önemli ve ilişkili olduğu gerçeği ile birlikte bu teknolojinin kimi zaman çevreye zararlar da verebileceği unutulmamalıdır. Bilimsel tüm eserlerin kanunlar ile korunduğunu bilerek akademik dürüstlüğün önemini kavrar (MEB, 2005: 11).

2.5.6. Gruplar, Kurumlar ve Sosyal Örgütler

Sosyal örgütlerin, kurum ve grupların oluşumunun öğrenciler tarafından bilinmesi, bunların kontrolünü sağlayan ve onları etkileyen mekanizmalar ile insanları nasıl etkileri altına alıp kontrol sağladıkları ve varlıklarını nasıl devam ettirdiklerinin bilinmesi önemlidir. Bu doğrultuda ulaşılan bilgiler ışığında diğer toplumlarda ve ülkemizde kurum, grup ve sosyal örgüt gibi yapıların rolünü, bu yapılardan nasıl etkilendiğini, bu yapıların değişiminin nasıl olduğunu ve bu değişim noktasında kendisinin rolünün neler olduğuna dair cevaplar verebilmesi hedeflenmiştir (MEB, 2005: 12).

2.5.7. Güç, Yönetim ve Toplum

Toplumsal yaşamda olağan süreç içinde kimi zaman sorunlar yaşanabilmektedir. Birey örgütlü bir devlet yapısının bu tip sorunlara karşı önemli bir güvence olduğunu kavrar. Toplumda yaşanan sorunların çözümü ve düzenin sağlanması noktasında egemenlik kaynağının millet olduğu yönetim yapılarında vatandaşların haklarının ve toplumsal düzenin nasıl korunduğunun fark edilmesini sağlamaktır. Toplumsal faaliyetler ve farklı resmi etkinliklerle katılımın nasıl olacağını ve demokratik yolların neler olduğunu öğrenir (MEB, 2005: 12).

2.5.8. Küresel Bağlantılar

Yaşadığımız dönemde teknoloji, bilgi, ekonomi, insanlar, fikirler sınırları aşarak tüm insanlığa hitap eden bir konumdadır. Böyle bir süreçte ülkeler diğer devletlerle hem işbirliği alışveriş yapmaktadır hem de diğer taraftan rekabet etmektedir. Öğrencilerin tüm bunları iyi kavraması ve ilişkileri iyi değerlendirmesi noktasında bilinçli olmaları gerekmektedir. Gelişen ve değişen dünyanın hızına ayak uydurarak, karşılaşılan sorunlara çözüm üreten, bilinçli vatandaş yetiştirme amaçlanmıştır (MEB, 2005: 12).

2.6. SOSYAL BİLGİLER, BİLİM VE TEKNOLOJİ

Özellikle sosyal bilgiler dersinin amacı öğrencilerde ilköğretim birinci kademede yaşam bilinci oluşturma ve onları yaşama hazırlama görevini üstlenmektir. Çocuklar ilk olarak sosyal yaşantılarından ve ailelerinden yaşama yönelik pek çok kazanım elde ederler. Bireyler yaşam içinde pek çok sorunla karşılaşırlar bu sorunlara yönelik en uygun çözümü bulmayı sağlama, bireyleri hayata hazırlama ve karşılaştığı sorunlara yönelik ne sonuçlar çıkarması gerektiğini, vatandaş olarak sorumluluklarını Sosyal Bilgiler hatırlatır ve öğretir (Akınoğlu, 2002: 2). Öğrenciler yetişkin birer birey oldukları zaman topluma katılacaklardır, hayatın içinde karmaşık pek çok sorunla karşı karşıya kalacak, haklarını korumaları gerekecek ve kendilerini yönetecek kişileri seçmek durumunda kalacaklardır. Bu çocukların yaşamlarının iyi yönde olabilmesinde verdikleri doğru kararlar etkili olacaktır. Bu noktada Sosyal Bilgilerin esas amacı çocukların karşılaştıkları tüm sorunlara yönelik kararlar alabilmelerine yardımcı olmayı sağlamaktır (Doğanay, 2002: 21) . Sosyal bilgiler, toplumsal olan her şeye anlamlı ve farklı yönden bakabilmeyi sağlamaktır (Safran, 2014).

İlköğretim okullarında okutulan program MEB tarafından 2005 yılında uygulamaya konmuştur. Bu yeni ilköğretim programında dokuz öğrenme alanı yer almıştır. BTT konularını baz alan bu öğrenme alanına diğer alanlar arasında büyük önem verilmiştir. Bu programdan toplumun beklentisi Sosyal Bilimlerin yeni teknolojilere yönelik uyum, tutum ve bu yeni teknolojilerin sosyal değişmeye etkisini incelemesidir. "Neden Edison, Newton gibi bilim insanları, Batı toplumlarında yetiştiler?" gibi sorular yaşadığımız şu son bir kaç yüzyıl boyunca sorulmaktadır. Böylece bireylerin soruyu benzer şekilde sorması ve buna uygun olarak cevaba ulaşması oldukça önemlidir (Ata, 2008).

Ülkemizde sosyal değişimlere hızlıca ayak uydurabilen ve yenilikçi fikriler üretebilen bir gençlik istiyorsak Sosyal Bilgiler eğitiminde teknoloji ve bilimin gelişimi ile toplumlara etkisi konusunu ön planda tutmamız gerekmektedir. Ancak okullarımızda dersler öğrencilerin kendi projelerini yaptığı bir ders haline dönüştürülmelidir. Bilgilerin ezberlendiği bir kalıp formatta işlenmemelidir. Dersler öğrencilerin bilim insanlarının ideallerinden ve yaşamından ilham aldığı bir büründürülmelidir. Okul koridorlarında önemli kaşif ve bilginlerin resimleri asılı olmalı ve bir çerçeve öğrenciler için boş bırakılmalıdır. O boş bırakılan resim çerçevesinde kendisinin fotoğrafının yer alabileceği belirtilerek, boş çerçeve kısmına "Burada Sen Olabilirsin" yazılarak o çerçevede yer alması için teşvik edilmelidir. Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin görevi yarının toplumları için bireyler yetiştirmektir. Gelecekte daha donanımlı vatandaşlar yetişmesi için bilim ve teknoloji eğitiminin verilmesinin önemi büyüktür ve bu noktada Sosyal Bilgiler eğitimi veren öğretmenlere çok büyük görevler düşmektedir. Çünkü Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin bilim ve teknoloji üretebilecek, yarının toplumlarını inşa edebilmek için bu hızlı sosyal değişime ayak uydurabilecek bireyler yetiştirmesi gibi önemli görevleri vardır (Ata, 2008: 10).

Bilim insanları da eserlerini kimi zaman yaşantılarındaki bazı şeylerden esinlenerek ortaya koyarlar. Öğrencilere bu durum anlatılarak onlarında küçük birer mucit olabileceği ifade edilmedir. Öğrencilerin bu yöntemi kullanarak, yeni kombinasyonlar oluşturarak mevcut şeyleri geliştirip, değiştirmeleri teşvik edilmelidir. Günümüzde yaşanan bazı problemlere 30-50 yıl sonra nasıl çözümler geliştirilebileceği sorulmalıdır. Böylelikle öğrencilerin bugünün sınırlamalarından uzaklaşarak, hayal gücünü kullanarak yeni fikirler üretmesi teşvik edilebilir (Özden, 2005: 197). Gün

geçtikçe bu hızlı değişimler devam ederken küçükten büyüğe gelecek nesilleri teknolojinin ve bilimin sebep olduğu hızlı değişim süreçlerine hazırlamalıyız (Ata, 2008).”

2.7. BİLİM

Geçmişten günümüze kadar yüzyıllar boyunca bilimin ne olduğu konusunda güçlü tartışmalar yaşanmıştır. Fakat filozoflar, bilim adamları ve tarihçiler dün olduğu gibi bugün de bilimin ne olduğu konusunda ortak bir paydada buluşamamışlardır. İnsanların merakı, yaşam şartlarını daha iyiye taşıma düşüncesi ve bilinmeyen olguların keşfedilmesiyle birlikte bilim ortaya çıkmıştır. Normal gibi görünen olayların anlaşılmasıyla birlikte, dünyanın gizli bir kutu gibi olduğu ve çözümlenmesi gerektiği gerçeği doğmuştur. İnsanlar, ilk yaratıldıkları andan itibaren kendisini ve dünyayı tanımak istemişlerdir. Tüm bu merak duygusu ve araştırmalar bilim ve bilimin ilerleyişi açısından çok önemli olmuştur. Örneğin güneş tutulması, gök gürlemesi, afetler, hastalıklar, yaşam, ölüm, korku gibi olaylar insanların kafasında soru işaretlerine neden olmuştur. Tüm bunları anlamlandırmak için insanlar bilimi keşfetmişlerdir ve teknoloji sayesinde de bu sorulara cevap bulmaya çalışmışlardır. Bilim yalnızca fiziksel olaylarla ilgili değil, kültürel, sosyolojik, psikolojik, ekonomik olaylar, doğa olayları, insan ve çevre gibi çok çeşitli konularla ilgilenmektedir (http://muazzuysal.blogspot.com.tr/ Erişim Tarihi : 04.05.2016) .

Bilim için en önemli unsur araştırmak ve gözlem yapmaktır. Eski çağlardan bu yana insanlık çevreyi anlama, araştırma ve inceleme yoluna gitmiştir. Her dönem farklı fikirler oluşmuştur. İşte o zamanlarda en mantıklı gelen fikrin doğruluğuna inanılmıştır. Çok eski zamanlarda değil 1930’larda 1940’larda yaşayan insanlarla konuşulduğunda il ve ilçe arası ulaşımın toprak yollarda ve at, eşek üzerinde yapıldığı elli kilometrelik bir yolun bu şekilde saatlerce ve hatta günlerce sürdüğü bir dönemde asfalt yolların yapılıp ulaşımın çok kısa süreceği fikri ortaya atıldığında o insanlar bu fikri ciddiye almamışlar ve komik bulmuşlardır. Fakat günümüzde teknoloji sayesinde bugünden yetmiş seksen yıl öncesinde insanlara komik gelen bu fikir şimdi gerçekleşmiş, yollar yapılmış, mesafeler arası süre oldukça azalmış ve insan hayatı daha konforlu hale gelmiştir. Yine eski dönemlerde uzunca bir süre dünyanın öküzün boynuzları ucunda durduğu gibi inanışlar hakim olmuştur. Bugün bu fikir bize anlamsız gelse de böyle bir çağ

yaşanmıştır. Zamanın ilerlemesi, merakın, araştırmaların artması ile birlikte bilimde ilerleme kaydetmiştir. Çeşitli ilerlemeler insanoğlunun merakını ve keşif duygusunu daha da artırmıştır. Buluşları anlamlandırmaya çalışmak yeni fikirlerin ve icatların ortaya çıkmasına sebep olmuştur. Örneğin Mendel'in genetik bilimi için önemli olan ve bezelyeler üzerinde yaptığı çalışmalar daha sonraki çalışmaları etkilemiştir. Mendel'in elde ettiği bilgileri bilim insanları geliştirmiştir ve bu sayede Moleküler Biyoloji'nin temelleri atılmıştır. Dolayısıyla tüm bunlar değerlendirildiğinde teknoloji ve bilim birbirini bu şekilde her zaman desteklemiş ve ileri taşımıştır http://www.ayancikgazetesi.com/bilim-fen-ve-teknoloji-ile-ilgili-kisa-yazilar/6334 (Erişim Tarihi : 04.05.2017).

Bilimin geçmişten günümüze kadar olan sürecine bakıldığında yazının icadından daha önce ortaya çıktığı düşünülmektedir. 20. yüzyıldan bugüne bilimdeki gelişmeler önemli ölçüde hız kazanmıştır. Akademik çevrenin daha iyi koşullarda bir araştırma ortamına sahip olması da bilimdeki pek çok ilerlemeyi desteklemiştir. Eski zamanlarda bir ülkenin gelişmişlik düzeyi üretim faaliyetleri ile belirlenirken, günümüz çağında ise bilişim teknolojileri ile elde edilen bilgiler doğrultusunda belirlenmeye başlanmıştır. Teknolojinin toplum yaşamındaki öneminin farkına varılmasıyla birlikte Devlet Planlama Teşkilatı oluşturulmuştur. 1960 yılında kurulan teşkilat ile birlikte planlı kalkınma süreci başlatılmıştır. Sürecin ilk adımı 1963 yılında Birinci Beş Yıllık Kalkınma Planı ile başlamış ve bugüne kadar ulaşmıştır. Bilim ve teknoloji ile ilgili politikalar, tüm dünyada ülkelerin gelişmişlik düzeyini doğrudan etkileyen önemli politikalar olmuştur. Teknolojinin bu bakımdan güçlü bir rolü olduğu için bütün ülkeler teknoloji üretmek, farklı milletler tarafından geliştirilen teknolojilere ulaşmak, kullanmak ve o teknolojileri yaymak için önemli ölçüde çaba göstermektedirler (Seferoğlu, 2010: 10). Literatürü incelediğimizde bilim ile ilgili çok çeşitli tanımlar yapılmıştır. Köstüklü'ye göre (2001:14) bilim bireyleri, toplumu ve dünyayı keşif konusu yapan bir bilgi dalıdır. Çömlekçi ise (2001:5) bilimi, toplumların yaşadığı çevrenin anlaşılmasını sağlayan, düzenli bilgilerin hepsinden ibarettir ve bir nihayete ulaşmak için izlenmesi gereken yolun nasıl olması gerektiğine dair sorulan sorunun cevabıdır şeklinde nitelendirir.

Yaşadığımız son günlerde insanlığın genel görüşü bilimin dünyayı anlamlandırmaya dönük bir aktivite olduğu şeklindedir. Öğrencilerin programlar ve

öğretim yöntemlerinden dolayı bilime dönük olumsuz tutum sergiledikleri gözlenmiştir. Bu duruma karşı çözüm ise öğrencilere bilimin amacının kavratılarak bilimin doğasına yönelik olumlu tutumlar geliştirmelerini sağlamaktır.

Bilimin pek çok bilginin bir araya gelmesi gerektiği anlayışından sıyrılıp, bunun yerine bilimin etrafımızdaki her alanda yer aldığını göstermek eğitimin temel noktalarından birisi olmalıdır. Tüm bunlara ek olarak bilgi toplumlarında var olabilmek için de insanlar bilimsel olarak okuryazar olunmasının gerekliliğine ve önemine inandırılmalıdırlar. Bilimsel çalışmalara yönelik olumlu tavır takınan milletler oluşturmaya tüm bunlar önemli ölçüde katkı sağlayacaktır (Türkmen-Yalçın, 2001: 189). Bilimi incelediğimizde 3-4 ana dala ayrıldığını görebiliriz. "Birincisi doğa olaylarının ve canlıların incelendiği fizik, kimya, biyoloji ve yer bilimlerini kapsayan "Fen Bilgileri" veya "Doğa Bilimleri." İkincisi insanların davranışları ve sosyal olaylar ile bunların arasındaki ilişkilerin incelendiği "Sosyal Bilimler." Üçüncüsü ise bilim sayesinde ulaşılan bilgilerin pratiğe dönüştürüldüğü "Uygulamalı Bilimler." Dördüncüsü ise çoğunlukla bu grup dışında yer alan doğa ile ilgili bilimlere benzeyen kimi yönleri ile de Sosyal Bilimlere yakın olan ancak onlarla bir taraftan da iç içe geçmiş olan 'Matematik' şeklinde ifade edilebilir (Doğan, 2010: 3)". Bilim toplumları ortak bir noktada buluşturur. İnsanların yaşamla ilgili sağlam kararlar vermesini sağlar. İnsanların huzur ve sukut içinde hayatını devam ettirebilmesi için cahilliği ortadan kaldırmak gerekir. Bu da sadece ama sadece bilim ve bilimsel çalışmalarla gerçek olabilir. Bilim ve teknoloji her zaman her alanda çok önemlidir ve insan yaşamına önemli ölçüde yön vermektedir. Bu durumdan dolayı okullarda artık 8-14 Mart okullarda 'Bilim ve Teknoloji' haftası olarak kutlanmaya başlamıştır. Toplumlar insanlar var olduğu günden bu güne kadar rahat bir yaşam için her zaman çaba sarf etmiştir, bilim ve teknoloji sayesinde başarıya ulaşmıştır. Önemli bir bilgi varlığı olmayan bireylerden toplum için faydalı ve önemli işler yapmalarını beklemek doğru değildir. Ancak bilime ve teknolojiye gereken değeri vererek bilimsel çalışmaları önemseyip destekleyerek ülkelerin gelişmesi ve ilerlemesi kalkınması mümkündür (http://www.nkfu.com/bilim-teknoloji-haftasi-ile-ilgili-yazi/(ErişimTarihi:04.05.2016).

2.8. TEKNOLOJİ

Teknoloji toplumların ihtiyaçları ve istekleri doğrultusunda ortaya çıkmıştır. İlk insanlar yaşamlarını sürdürmek için çeşitli aletler icat etmişlerdir ve böylelikle ilk teknolojik tarihin temelleri atılmıştır. Kongar (1985:310), "İnsanoğlunun evriminin temelinde teknolojinin yattığı gözlenmektedir" ve "Bir toplumda teknoloji en belirleyici temel öğedir." ifadeleriyle teknolojinin gerekliliğini vurgulamıştır.

Teknolojiden, uzak kalan ve bilimi desteklemeyen ülkelerin ilerleyip, gelişmesi, büyümesi, mümkün değildir. Bilim ve teknolojinin ilerlemesi için gerekli yatırımları yapmak o ülkenin her zaman önde olması demektir. Gelişen ülkelere baktığımızda başka ülkelerden önce üretim yapan ve bunu pazarlayarak maddi güce dönüştürebilen ülkeler oldukları görülmektedir (Özbülbül,2002:20). Bu bakımdan değerlendirdiğimizde ülkemiz teknoloji gücünün farkında olan ve bunun için gerekli çalışmaları yaparak kurumların açılmasına öncülük eden ülkeler arasındadır. Bu doğrultuda ülkemizde önce Devlet Planlama Teşkilatı oluşturulmuş, sonra Türkiye Bilimsel ve Teknik Araştırma Kurumu ve 1993 yılında ise Türkiye Bilimler Akademisi gibi çeşitli kurumlar kurulmuştur. Tüm bu kurumlar gerekli alt yapının ve finansal desteğin sağlanması için oluşturulmuştur. Bu bakımdan değerlendirdiğimizde dünya ile bütünleşen, üreten, araştıran, özgür ve gelişen ülke olabilmemiz, ileriyi hedefleyen ve çağın gerisinde kalmadan bilim ve teknolojide aktif rol alan ülke olmamız gerekmektedir (Akbaba Altun, 2002: 8). Teknoloji günümüz dünyasında insan hayatını, refah düzeyini ve ekonomik ilişkileri belirleme noktasında çok önemli unsurlardan biridir ve insanın yaşam ortamını kullanışlı bir hale getirmesi için gereklidir (Çelikcan, 2010: 9). Bilim ve teknoloji, hayatımızda her dönemde önemli olmuştur. Günümüzde ise insan hayatının büyük bir bölümüne nüfuz etmiştir. Teknoloji insanoğlu için bir yandan doğaya bir yandan da dünyaya hakim olma niteliğindedir. Yaşanan savaşlar, nükleer silahların yaygınlaşması, internetin olumsuz etkileri ve genetiği değiştirilmiş gıdalar düşünüldüğünde teknolojinin ve bilimin gücünün nelere yol açabileceği ve bu bakımdan eğitim sistemlerinin düzenlenerek bu doğrultuda bilim insanlarının yetiştirilmesi oldukça önemlidir. Yaşadığımız yüzyılda bir toplumun gücünü belirleyen en önemli unsurun teknoloji ve bilimden yararlanma düzeyi olduğu düşünüldüğünde bu unsurların gerekliliği bir kez daha gözler önüne serilmektedir.

2.8.1. Bilim ve Teknoloji İlişkisi

Teknoloji ve bilim arasında birbirini tamamlayan ciddi ve sıkı bir bağ vardır. Zaman ilerledikçe ve yaşanan değişim ile birlikte yeryüzünde hızlı dönüşümler yaşanmaktadır. Teknolojide ve bilimde yaşanan bu hızlı ilerleyiş ve yükseliş sayesinde yepyeni ufuklar açılmaktadır. Bu ilerleyiş hayatımızın her alanında değişikliklere sebep olmaktadır ve hepimizin yaşamını ciddi bir ölçüde etkilemektedir. Teknolojinin söz konusu olduğu her durumda insan vardır. Bu durum bize yaşadığımız dünyayı kısmen de olsa kontrol edebilme imkanı sağlar (Çelikcan, 2010: 9). Bu nedenle teknoloji ve bilimin varlığı sayesinde toplum doğaya hakim olmaya başlamıştır. Bilim yenilikler ve teknolojik gelişmelerle yalnızca bilgi üretirken, teknoloji bu bilgileri yaşama uyarlayarak topluma faydalı olmak için çalışmaktadır (Koşar vd. 2005: 3). Teknoloji ileriki süreçleri kapsarken, bilim şuan olan ile ilgilenir. Şimşek teknolojiyi (1997:85) yeni şeyler icat etme ve onları geliştirme, bilimi ise yenilikleri bilme ve yorumlama olarak ifade eder. Bilimsel çalışmalar gerekli uygun şartları sağlar ve teknolojik gelişmelere yol açarlar. Bu şekilde teknoloji ve bilim arasında doğal bir süreç ilişkisi vardır (Acun, 1998: 32). Teknoloji ve bilimin birbirinden yaralanmaya başlaması ise 19.yüzyılın sonlarından itibaren olmuştur (Aşkar, 1999: 393). Her yeni gelişme her yeni keşif toplum için önemli olmuştur (Kaymakçı, 2008: 13). Ülkelerin yaşanan kalkınma hızları ve gelişmişlik düzeylerini teknolojiyi geliştirme ve üretme çabaları şekillendirmektedir. Eski toplumlarda teknoloji ve bilim olmadığı için tarım ön planda olmuştur. Yakın tarihe baktığımızda modern toplumlarda ve gelişmekte olan toplumlarda sanayileşmenin ön planda olduğu görülmektedir (Bahar, 2008: 82). Bir ülkenin diğer ülkelere nazaran ileri seviyede olmasını sağlayan unsur olarak teknolojik gelişme hızı ifade edilebilir (Özer, 2003: 571). Günümüzde bilim ve teknoloji hızına yetişemeyeceğimiz kadar ciddi bir boyuta ulaşmıştır, hayatımızı kolaylaştırması bakımından da çok önemli bir yere sahiptir bu bakımdan toplumları etkileyen ve etkilemeye de devam edecek olan önemli bir yapı olarak hayatımızın her alanına dahil olan bir unsurdur ve öyle olmaya da devam edecektir.

2.8.2. Bilim Teknoloji ve Toplum İlişkisi

Teknoloji ilerleyen, gelişen, değişen ve büyüyen yapıdadır. Teknolojide yaşanan tüm bu gelişmeler, değişimler ve yenilikler hayatımızın her alanına ve an'ına ister istemez

nüfuz etmeye başlamıştır. Dolayısıyla teknoloji hayatımızı önemli ölçüde etkileyip değiştirmektedir. Çoğunlukla hayatımızı kolaylaştırıcı ve iyileştirici etkileri vardır. Teknoloji ile birlikte insanların egemenlikleri her alanda artmaktadır. İnsanların yaşamı, değer yargıları, fikirleri ve birbirleriyle olan ilişkileri bu gelişmelerle değişime uğramaktadır. Teknoloji insan hayatını kolaylaştırmakta, verimi arttırmakta, uzak mesafeleri kısaltmakta ama bir diğer boyutu ile de teknolojiler insan yaşayışına müdahale eder konuma gelerek bireylerin ve ülkelerin yaşamını da kontrol altına almakta ve sahiplenmektedir. Bu nedenle teknolojiyi anlamak ve doğru kullanmak çok önemlidir (Kabakçı ve Odabaşı, 2004: 38). Yaşadığımız teknoloji çağında toplumların başarılı olmasındaki en önemli unsur olarak bilgiyi işleyen ve bilgiye ulaşabilen bireylerin varlığı söylenebilir (Şahinel, 2002: 1).

Teknolojinin hızlı değişimi ve ilerleyişi sayesinde bir yandan insan hayatı kolaylaşırken diğer yandan toplumsal alanda ciddi değişiklikler meydana gelmektedir. Bunlara bağlı olarak değişen insan ihtiyaçları ve gelişen teknoloji ile sosyal yaşamda şekil değiştirmiştir (Kaya, 2003:4). Teknoloji hem toplumların doğayı denetlemesini sağlamıştır hem de bireysel ilişkileri pek çok farklı yönden etkilemiştir (Özkalp, 2008: 315). Ulaşım ve iletişim teknolojilerinin gelişmesi başka ülkelerde yaşayan insanlar arasındaki ilişkileri arttırmış; değişik kültürler arasındaki bağlantıları daha çok yoğunlaştırmıştır. Maddi kültürün altında daha çok genellikle teknoloji yatmaktadır. Böylece teknoloji değerleri ve kuralları biçimlendiren, insanlar arasındaki ilişkileri düzenleyen bir güç olmaktadır (Kongar, 1985: 24). Bu noktada teknoloji toplumsal değişim üzerinde ciddi bir etkiye sahiptir. Bilim ve teknolojide yaşanan gelişmelerin insan ve toplum üzerine olan etkileri ve doğal olarak da bu olumlu-olumsuz etkilerle baş edebilme yolları arayışı bilim, teknoloji ve toplum öğrenme alanının sosyal bilgiler müfredatı içerisinde yer almasına neden olmuştur.

2.8.3 Sosyal Bilgiler Müfredatı İçinde Bilim, Teknoloji ve Toplum Öğrenme Alanı

Bilim, Teknoloji ve Toplum öğrenme alanının müfredat içerisindeki yeri şöyledir:

2.8.3.1. 2005 Sosyal Bilgiler Dersi Program Kitabında Bir Öğrenme Alanı Olarak "Bilim, Teknoloji ve Toplum"

Teknoloji, ilk insanların, ihtiyaçları doğrultusunda ilk basit araç gereçleri yapması ile başlar. Günümüzde teknolojinin gelişmiş olması ise sosyal hayattaki işlerimizi önemli ölçüde kolaylaştıran ve hızlandıran bir unsurdur. Sürdürdüğümüz modern hayatın içinde teknolojinin ve bilimin yer almaması imkânsızdır. Fakat beraberinde teknolojiler pek çok sorunu da getirmektedir. Son teknoloji, tüm zamanlarda, önceki teknolojiden iyi midir? ve ya Geçmişten, yeni teknolojinin sebep olduğu sosyal değişimlere yönelik neler öğrenebiliriz? gibi soruların cevapları düşünüldüğünde teknolojik yenilikleri ve yeniliklerin sosyal hayat içindeki etkilerini anlamamızı kolaylaştırır.

İlköğretimde yer alan 4-5. Sınıf düzeyindeki öğrenciler bu öğrenme alanında; teknoloji ve bilimin gelişim evrelerini ve bireysel yaşam üzerindeki etkilerini kavrayarak; bilimsel, yaratıcı ve eleştirel düşüncenin teknoloji ve bilimde yaşanan gelişmelerin temeli olduğunu bilerek, bilgiye ulaşırken teknolojiyi nasıl kullanması gerektiği becerisini edinir. Teknolojik ürünler kimi zaman çevreye zararlar verir ve bu teknolojik ürünlerin ise günlük yaşam ile nasıl bir ilişkisi olduğunu kavrar. Ayrıca, akademik dürüstlük ilkelerini dikkate alarak, orijinal eserlerin yasalarla korunduğunu fark eder.

Öğrenciler bu öğrenme alanında coğrafya, tarih, vatandaşlık, ekonomi alanları ve temel kavramları ile ilgili bilgi sahibi olacaklardır. "Bilim, Teknoloji ve Toplum" öğrenme alanı diğer tüm öğrenme alanlarıyla ilişkilidir. Bu yüzden Sosyal Bilgiler Programı içerik olarak bilim, teknoloji ve toplum konuları ile bağlantılı deneyimler içermektedir.

2.8.3.2 2005 Sosyal Bilgiler Programında Bilim, Teknoloji ve Toplum Öğrenme Alanının İçeriği

Bilim, teknoloji ve toplum öğrenme alanının sınıflara göre ünite dağılımları ve kazanımları aşağıdaki gibidir.

2.8.3.4. "Bilim, Teknoloji ve Toplum" Öğrenme Alanının Sınıflara Göre Ünite Dağılımları ve Kazanımlar

"Bilim, Teknoloji ve Toplum" öğrenme alanının Sosyal bilgiler dersi içerisinde yer alan üniteleri, kazanım sayıları, kazanım sayılarının toplam ders kazanımlarına oranı ve bu üniteler için ayrılmış olan ders saatleri aşağıdaki tabloda belirtilmiştir.

Tablo 2.1. : İlköğretim Sosyal Bilgiler Programı 4. Sınıf Öğrenme Alanları, Üniteler ve Süreleri

ÖĞRENME ALANI	**ÜNİTELER**	**KAZANIM SAYILARI**	**ORANI (%)**	**SÜRE/DERS SAATİ**
Birey ve Toplum	Kendimi Tanıyorum	6	11	12
Kültür ve Miras	Geçmişimi Öğreniyorum	6	14	15
İnsanlar, Yerler ve Çevreler	Yaşadığımız Yer	8	14	15
Üretim, Dağıtım ve Tüketim	Üretimden Tüketime	7	14	15
Bilim, Teknoloji ve Toplum	İyi ki Var	6	11	12
Gruplar, Kurumlar ve Sosyal Örgütler	Hep Birlikte	5	11	12
Güç, Yönetim ve Toplum	İnsanlar ve Yönetim	4	14	15
Küresel Bağlantılar	Uzaktaki Arkadaşlarım	4	11	12
	Toplam	**46**	**100**	**108**

Kaynak: MEB, 2005.

Tablo 1'de görüldüğü üzere dördüncü sınıf "Bilim, Teknoloji ve Toplum" öğrenme alanında "İyi ki Var" ünitesi bulunmakta olup bu ünite altı kazanımdan oluşmaktadır. Bu altı kazanımın toplamdaki oranı ise % 11 dir, süre olarak da on iki ders saati ayrılmıştır. Programdaki bu kazanımlar :

1. Çevresinde yer alan ürünlerden teknolojik olanları, işlevlerine göre sınıflandırır.

2. Geçmişten günümüze toplumların kullandığı zaman belirleme tekniklerini ve temel zaman ölçme unsurlarını tanır.
3. Günlük hayatta kullanılan teknolojik ürünlerin gelişim sürecini kavrar.
4. Teknolojik ürünlerin dününü ve bugününü karşılaştırarak günlük yaşamımızda yaptığı değişimleri ve o süreci karşılaştırır.
5. Yaşamdaki ihtiyaçlardan ve çevresinden hareketle yeni ürünler tasarlar.
6. Teknolojik ürünleri kullanırken çevreye ve bireylere zarar vermeden kullanır.

Şeklinde belirtilmiştir. Kazanımlarda da görüldüğü üzere daha çok çevrede bulunan teknolojik ürünler, teknolojik ürünlerin hayatımıza katkıları ve teknolojik ürünlerin doğru kullanımına yönelik bilgiler olduğu görülmektedir. Temada belirtilen teknolojik ve bilimsel gelişmelerle direk bağlantılı olan bu 6 kazanım aynı zamanda tarih, sosyoloji ve coğrafya alanları ile ilgili de bilgiler vermektedir. Teknolojik ürünlerin dününü ve bugününü karşılaştırarak günlük yaşamımızda yaptığı değişimleri ve o süreci karşılaştırır kazanımı incelendiğinde bize teknolojik gelişmeler, tarih ve sosyoloji ile ilgili veriler sunar.

Tablo 2.2. : BTT Öğrenme Alanının Sınıflara Göre Genel Ünite Dağılımları

SINIF	ÖĞRENME ALANI	ÜNİTELER	KAZANIM	DERSE ORANI (%)	AYRILAN DERS SAATİ
4	Bilim,Teknoloji ve Toplum	İyi ki Var	6	11	12
5	Bilim,Teknoloji ve Toplum	Gerçekleşen Düşler	6	11	12
6	Bilim,Teknoloji ve Toplum	Elektronik Yüzyıl	5	12	10
7	Bilim,Teknoloji ve Toplum	Zaman İçinde Bilim	5	12	11

Kaynak: MEB, 2005.

Tablo 2'de belirtildiği üzere "Bilim, Teknoloji ve Toplum" öğrenme alanında 5.sınıfta "Gerçekleşen Düşler" ünitesi bulunmakta olup bu ünite altı kazanımdan oluşmaktadır. Bu altı kazanımın toplamdaki oranı ise % 11 dir. Programdaki bu kazanımlar da ise genel olarak buluşlar, teknolojik gelişmeler ve bunların toplum hayatımıza etkileri, buluş yapanların ve bilim insanlarının ortak özellikleri, düzeylerine

yönelik teknoloji ve bilim ile ilgili yayınları takip etme ve çalışmalarında fayda sağlayan kaynakları belirtme üzerinde durulmuştur.

6.sınıfta BTT öğrenme alanında "Elektronik Yüzyıl" ünitesi yer alır. Bu ünite de 5 kazanımdan oluşmuştur. Bu 5 kazanımın toplamdaki oranı ise %12 dir. Kazanımlar da genel olarak teknolojik ve bilimsel ilerlemelerin gelecekte nasıl bir dünya inşa edeceğine dair bilgiler, Sosyal Bilimlerin günlük hayata etkisi, çeşitli eser ve uygulamalardan hareketle bilim ve akılcılığın önemi, yasal yollara başvurularak telif haklarının elde edilmesi, tıp ile ilgili yenilikler ve bireylerin hayatı üzerinde durulmuştur.

7.Sınıfta ise BTT öğrenme alanında "Zaman İçinde Bilim" ünitesi yer alır. Ünite 5 kazanımdan oluşmuştur. Toplamdaki oranı %12 dir. Kazanımlara bakıldığında yazının ilk ortaya çıkan örnekleri ile medeniyetlerin yaptığı teknolojik ve bilimsel katkılar, bilgi aktarımındaki önemi, bilimsel gelişmeye katkı sağlayan devletlerde yetişen bilginlerin sürece etkileri, bilimsel özgürlükler ve düşünceyi rahatça ifade edebilme, Avrupa'da 15.-19.yüzyılda yaşanan gelişmelerin bugünün bilimine katkısı üzerinde durulmuştur.

2.8.3.5. Bilim, Teknoloji ve Toplum Öğrenme Alanı Konuları

Tablo 3'te kazanımlar, etkinlik örnekleri ve açıklamalara bakıldığında genel olarak kazanımların; teknolojik ürünleri sınıflandırma, zaman ölçme araçlarını tanıma, zaman içinde değişen teknolojik ürünleri kavrama, bu ürünleri geçmiş ve bugünle karşılaştırarak hayatımızda yaptığı değişiklikleri algılama, ihtiyaçlara göre yeni ve farklı ürünler tasarlama ve çevreye zarar vermeden teknolojik ürünleri kullanma şeklinde olduğu görülmektedir. Etkinlik olarak ise öğrencilerin kullandığı eşyaların geçirdiği safhalarla ilgili araştırma yapılması, sıklıkla kullanılan aletlerin oluşumundaki tarihi süreç gözetilerek geçmişten bugüne bu aletlerin zaman akışı çerçevesinde hayatımıza etkisi ile ilgili çalışmalar yapılması, çeşitli teknolojik ürünlerin tanıtımı ile ilgili afiş tasarlanması, gelecekteki teknoloji ile ilgili proje çalışması yapılması ve teknolojinin doğru kullanması ile ilgili çalışmalar yapılması belirtilmiştir. Kazanımlara ve etkinliklere bakıldığında diğer derslerle ilişki bakımından ise ; 2. kazanım için Matematik dersi kapsamında 'zamanı ölçme' konusu ile, 1. ve 4. kazanımın Fen Bilimlerindeki 'Yaşamımızdaki Elektrik' teması ile, 1.3.4. ve 6. kazanımların ise Fen Bilimlerindeki 'Işık ve Ses' teması ile bağlantılı olduğu görülmektedir.

Tablo 2. 3. : BTT Öğrenme Alanı 4.Sınıf Konuları

	KAZANIMLAR	ETKİNLİK ÖRNEKLERİ	AÇIKLAMALAR
İYİ Kİ VAR	**Bu ünitenin sonunda öğrenciler;** 1. Çevresinde yer alan ürünlerden teknolojik olanları, işlevlerine göre sınıflandırır. 2. Geçmişten günümüze toplumların kullandığı zaman belirleme tekniklerini ve temel zaman ölçme unsurlarını tanır. 3. Günlük hayatta kullanılan teknolojik ürünlerin gelişim sürecini kavrar. 4. Teknolojik ürünlerin dününü ve bugününü karşılaştırarak günlük yaşamımızda yaptığı değişimleri ve o süreci karşılaştırır. 5. Yaşamdaki ihtiyaçlardan ve çevresinden hareketle yeni ürünler tasarlar. 6. Teknolojik ürünleri kullanırken, çevreye, kendisine ve bireylere zarar vermeden kullanır.	“İnternette Araştırıyoruz” (Öğrencinin sahip olduğu eşyaların gelişim süreçleri ile ilgili bir araştırma yapılır.) (2, 3. kazanım) “Zaman Tüneli” (sıklıkla kullanılan bazı araç gereçlerin ilk bulunduğu zaman esas alınarak bir süreç şeridi oluşturulur ve bu araç ve aletlerin hayatımıza katkıları tartışılır.) (2, 3, 4. kazanım) “ Telgrafın Telleri” (Millî Mücadele döneminde iletişim aracı noktasında telgrafın rolü ile ilgili çeşitli materyaller incelenir.) (3, 4, 5. kazanım) “İşte Geldim” (Farklı türde teknolojik ürünlerin tanıtımına yönelik bir afiş tasarlanır.) (5. kazanım) "Geleceğin Dünyası” (ileriki dönemlerde teknoloji konusu ile ilgili proje hazırlanmasına yönelik çalışma gerçekleştirilir.) (5. kazanım) “Önemli Telefon Numaraları” (drama etkinliği yapılarak önemli telefon numaralarının etkili ve doğru kullanımına ilişkin farkındalık sağlanır) (6. kazanım)	1. kazanım için Fen ve Teknoloji dersi “Yaşamımızda Yer Alan Elektrik” ünitesi (1.1 kazanımı) 1, 3, 4 ve 6. kazanımlar için Fen ve Teknoloji dersi “Işık ve Ses” ünitesi (3.1, 3.2, 4.2 kazanımları) 2. kazanım için Matematik dersi “Zamanı Ölçme” alt öğrenme alanı (3. kazanım) 4. kazanım için Fen ve Teknoloji dersi “Yaşamımızdaki Elektrik” ünitesi (1.4 kazanımı) [!] 2. kazanım yılbaşı ile ilişkilendirilirken Atatürk önderliğinde zaman ölçülerine getirilen yeniliklere vurgu yapılır. [!] 4 ve 6. kazanımlar “Gazete Kupürlerinden Yararlanma” ile ilişkilendirilecektir. [!] 1, 2, 3 ve 4. kazanımlar Müze İle Eğitimle ilişkilendirilecektir. İnsanlığın kullandığı zaman ölçme araçları ve belirleme yöntemleri konusunda “Geçmişimi Öğreniyorum” ünitesi ile ilişki kurulabilir. Üretimden Tüketime (İhtiyaçlarımız konusu ile ilişki kurulabilir.) Yaşadığımız Yer (Teknolojik ürünleri kullanırken, çevreye, kendisine ve bireylere zarar vermeden kullanma konusunda ilişki kurar.

Kaynak: MEB, 2005.

2.8.4. Bilim, Teknoloji ve Toplum Öğrenme Alanında Sınıflara Göre Beceri Değer ve Kavramlar

Bilim, teknoloji ve toplum öğrenme alanı beceri ve değerleri aşağıda yer alan tablolardaki gibidir.

2.8.4.1. Bilim, Teknoloji ve Toplum Öğrenme Alanı Becerileri

Tablo 4'te görüldüğü üzere her ünitede doğrudan verilecek bir beceri yer almaktadır.

Tablo 2. 4. : BTT Öğrenme Alanı Becerileri

Sınıf	Öğrenme Alanı	Üniteler	Doğrudan Verilecek Beceri
4	Bilim, Teknoloji ve Toplum	İyi ki Var	Karşılaştırma Yapma
5	Bilim, Teknoloji ve Toplum	Gerçekleşen Düşler	Kütüphane ve Referans Kaynakları Kullanma
6	Bilim, Teknoloji ve Toplum	Elektronik Yüzyıl	Yaratıcılık
7	Bilim, Teknoloji ve Toplum	Zaman İçinde Bilim	Zaman ve Kronolojiyi Algılama

Kaynak: MEB, 2005.

2.8.4.2. Bilim, Teknoloji ve Toplum Öğrenme Alanı Değerleri

Tablo 2.5'e bakıldığında doğrudan verilecek değerlerin bilimsellik, akademik dürüstlük ve çalışkanlık olduğu görülmektedir.

Tablo 2. 5. : BTT Öğrenme Alanı Değerleri

Sınıf	Öğrenme Alanı	Üniteler	Doğrudan Verilecek Değer
4	Bilim,Teknoloji ve Toplum	İyi ki Var	Bilimsellik
5	Bilim,Teknoloji ve Toplum	Gerçekleşen Düşler	Akademik Dürüstlük
6	Bilim,Teknoloji ve Toplum	Elektronik Yüzyıl	Çalışkanlık
7	Bilim,Teknoloji ve Toplum	Zaman İçinde Bilim	Bilimsellik

Kaynak: MEB, 2005.

2.8.4.3. Bilim, Teknoloji ve Toplum Öğrenme Alanı Kavramları

4.sınıf düzeyinde BTT öğrenme alanında değişim ve süreklilik, kronoloji, medya, nedensellik, sivil topum kuruluşu ve teknoloji kavramları giriş düzeyinde verilmeye çalışılmıştır, benzerlik ve farklılık kavramları ise geliştirme düzeyinde verilmeye çalışılmıştır.

Tablo 2. 6. : BTT Öğrenme Alanı Kavramları

Kavramlar	**4. sınıf**
Benzerlik ve farklılık	⦿
Değişim ve süreklilik	○
Kronoloji	○
Medya	○
Nedensellik	○
Sivil Toplum Kuruluşu	○
Teknoloji	○

○ Bu kavram **giriş** düzeyinde verilecektir.
⦿ Bu kavram **geliştirme** düzeyinde verilecektir.
◎ Bu kavram, **pekiştirme** düzeyinde verilecektir.

Kaynak: MEB, 2005.

Tablo 6'da görüldüğü üzere 4.sınıf düzeyinde BTT öğrenme alanında yer alan kavram sayısı 7'dir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

ARAŞTIRMANIN YÖNTEMİ

Bu bölümde araştırmanın yöntemi ve alt başlıkları bulunmaktadır.

3.1. YÖNTEM

Aşağıda araştırmanın modeli, hangi evren ve örneklemi temsil ettiği, araştırmayla ilgili elde edilen bilgilerin toplanması ve bu bilgilerin çözümlenmesi hakkında bilgiler yer almıştır.

3.2. ARAŞTIRMANIN MODELİ

Bu çalışma ilkokul düzeyinde dördüncü sınıfta bulunan öğrencilerinin sosyal bilgiler dersinde 'İyi ki Var' ünitesi doğrultusundaki kazanımlarının gerçekleşme düzeyini çeşitli değişkenler açısından saptamayı amaçlamaktadır ve bu çalışmada veriler nicel araştırma tekniklerinden olan tarama modeli kullanılarak elde edilmiştir . Bir grubun, bir olayın belli olan bazı özelliklerini ifade etmek, gözlemlemek için o grupla ilgili verilerin oluşturulmasını sağlayan araştırmalara tarama (survey) çalışması denilmektedir (Büyüköztürk vd.,2008:15). Tarama modelleri, önceki zamanda ya da şuanda gerçekleşen bir durumu değiştirmeden olduğu gibi ifade etmeyi sağlayan bir çalışma türüdür. Araştırmaya konu olan herkes ve her şey bulunduğu koşullar doğrultusunda o an ki yalın haliyle ifade edilmeye çalışılır. Araştırmada yer alan unsurları bir şekilde değiştirme ya da etkileme çabası söz konusu olmaz (Karasar, 2007: 77). Bu şekildeki tarama araştırmalarının en önemli özelliği fazla sayıda bireyden oluşan bilgiyi bize sunmasıdır (Büyüköztürkvd.,2008:16). Bu modele uygun olarak araştırmada Adıyaman il merkezinde ve merkeze bağlı üç ilçe merkezinden seçilen Milli Eğitim Bakanlığına bağlı okullardan ilkokul dördüncü kademede yer alan 'İyi ki Var' teması doğrultusundaki kazanımlarının çeşitli değişkenler açısından gerçekleşme düzeyi incelenmiştir.

3.3. EVREN VE ÖRNEKLEM

Yapılan çalışmanın evrenini Adıyaman ilinde okuyan dördüncü sınıf öğrencileri oluşturmaktadır. Örneklemi ise 2015-2016 yılı eğitim-öğretim sürecinde Adıyaman ili

merkez ilçesinde ve merkeze bağlı üç ilçede bulunan 2 merkez ilçe ve 3 ilçe okulu olmak üzere toplam 5 ilkokuldan 236 Dördüncü sınıf öğrencisinden oluşmaktadır. Öğrenciler belirlenirken araştırmacının çalıştığı il ve ilçedeki okulların öğrencileri uygulamaya dahil olduğu için örneklem tipi bakımından kolay ulaşılabilir nitelikte olduğu ifade edilebilir. Şimşek ve Yıldırım'a (2011:113) göre bu yöntemi kullanmak araştırmaya önemli ölçüde hız kazandırmaktadır ve araştırmada kolaylık sağmaktadır. Araştırmacı için bilindik bir örneklem üzerinde çalışmak daha kolay bir şekilde algılanabilir. Bu çalışma için pilot uygulamada 300 öğrenci hedeflenmiş; ancak 262 öğrenciden dönüt alınabilmiştir. Bu okullar: İnlice Ortaokulu , Gerger Ortaokulu, Fatih Sultan Mehmet Ortaokulu , Emniyet Ortaokulu'dur . Nihai testin uygulanmasında 300 öğrenci hedeflenmiş ; ancak 236 öğrenciden dönüt alınabilmiştir. Bu okullar: İnlice İlkokulu, Çıralık İlkokulu, Fatih İlkokulu, Emniyet İlkokulu, Doruk İlkokulu'dur. Örneklemin seçilen evreni ifade etmesi noktasında okullar belirlenirken başarı seviyeleri sosyo ekonomik düzeyleri farklı olan okullar, il merkezinde bulunan devlet okulları ve özel okullar, köy okulları, taşıma merkezli ilçe okulları gibi her bakımdan farklı özelliklere sahip okullar ile çalışma gerçekleştirilmiştir.

3.3.1.Çalışma grubu

Araştırmaya katılan 236 Dördüncü sınıf öğrencisinin demografik bilgileri tablo 3.1'de verilmiştir.

Tablo 3. 1. : Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Demografik Bilgileri

		Frekans (*f*)	**Yüzde (%)**
Cinsiyet	**Kız**	108	45.8
	Erkek	128	54.2
Anne Eğitim Düzeyi	**Okur-yazar değil**	35	14.8
	Okur-yazar	27	11.4
	İlkokul	76	32.1
	Ortaokul	39	16.5
	Lise	35	14.8
	Üniversite ve üstü	24	10.1
Baba EğitimDüzeyi	**Okur-yazar değil**	8	3.4
	Okur-yazar	22	9.3
	İlkokul	66	28

	Ortaokul	48	20.3
	Lise	41	17.4
	Üniversite	48	20.3
	Lisansüstü	3	1.3
Yerleşim Yeri	**Köy**	92	39
	Şehir	144	61
Aile Gelir Düzeyi	**0-1300**	124	52.5
	1301-1800	19	8.1
	1801-2500	14	5.9
	2500 ve üstü	79	33.5
Kendinize ait bilgisayarınız var mı?	**Evet**	73	30.5
	Hayır	164	69.5
Toplam		236	100

Tablo 3.1' de ifade edildiği gibi yapılan çalışmaya dahil olan öğrencilerin 108(%45.8)'i kız, 128 (%54.2)'i erkektir. Öğrencilerin anne eğitim düzeyine bakıldığında 35(%14.8)'inin o kur-yazar olmadığı; 27(%11.4)'sinin okur-yazar olduğu; 76(%32.1)'sının ilkokul; 39(%16.5)'unun ortaokul; 35(%14.8)'inin lise; 24(%10.1)'ünün üniversite ve lisansüstü eğitim gören anneler olduğu ortaya çıkmaktadır. Öğrencilerin aynı şekilde baba eğitim düzeyine bakıldığında 8(%3.4)'inin o kur-yazar olmadığı; 22(%9.3)'sinin okur-yazar olduğu; 66(%28)'sının ilkokul; 48(%20.3)'inin ortaokul; 41(%17.4)'inin lise; 48(%20.3)'inin üniversite; 3(%1.3)'ünün lisansüstü eğitim gören babalar olduğu belirlenmiştir. Öğrencilerin yaşamlarını sürdürdükleri yerlere bakıldığında 92(%39)'sinin köyde yaşadığı ; 144(%61)'ünün il merkezinde yaşamını sürdürdüğü görülmektedir. Öğrencilerin ailelerinin aylık gelir seviyesi incelendiğinde ise 124(%52.5)'ünün 0-1300 TL; 19(%8.1)unun 1301-1800 TL; 14(%5.9)'ünün 1800-2500 TL; 79(%33.5)'unun 2500 TL ve üzerinde aylık kazancı olduğu görülmektedir. Öğrencilerin 73(%30.5)'ünün kendilerine ait bilgisayarı olduğu; 164(%69.5)'ünün kendilerine ait bilgisayarının olmadığı görülmektedir.

3.4. VERİLERİN TOPLANMASI

Araştırma ile ilgili veriler, "İyi Ki Var " ünitesi kazanımlarına yönelik hazırlanan akademik başarı testi uygulanarak toplanmıştır. Araştırmacı tüm okullara bizzat giderek, 2015-2016 eğitim öğretim yılında uygulamayı yapmıştır.

3.4.1.Veri toplama aracı

Sosyal Bilgiler dersinde ilkokul dördüncü kademede yer alan öğrencilerin 'Bilim, Teknoloji ve Toplum' öğrenme alanında bulunan kazanımların gerçekleşme düzeyini tespit etmeye dönük başarı testi oluşturulurken iki bölüm şeklinde yapılandırılmıştır. Birinci bölümde uygulamaya dahil olan öğrencilerin kişisel verilerinin yer aldığı anne-baba eğitim düzeyi, cinsiyet aile gelir düzeyi, yaşanılan yer (köy-kent) gibi bilgileri içeren maddeler yer almıştır. İkinci bölümde ise kazanımların ne düzeyde gerçekleştiğine yönelik çoktan seçmeli maddeler hazırlanmıştır. İlkokul dördüncü sınıf düzeyinde sosyal bilgiler dersinde "İyi ki Var" ünitesi kapsamındaki kazanımlar ile ilgili hazırlanan akademik başarı testi aşağıda şekil 3.1' de belirtilen süreç ve aşamalardan oluşmuştur:

Şekil 3. 1. : Başarı Testinin Geliştirilme Sürecindeki Aşamalar

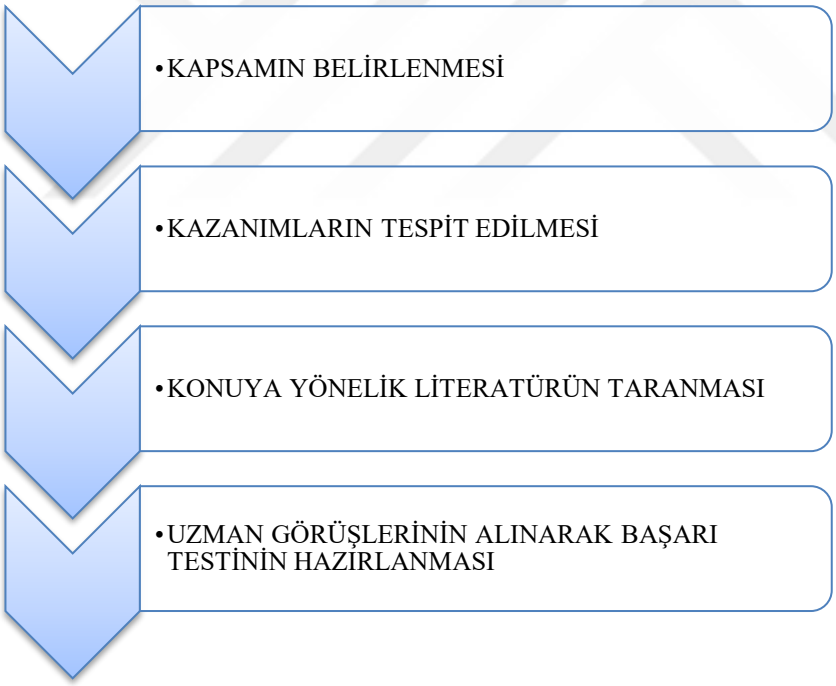

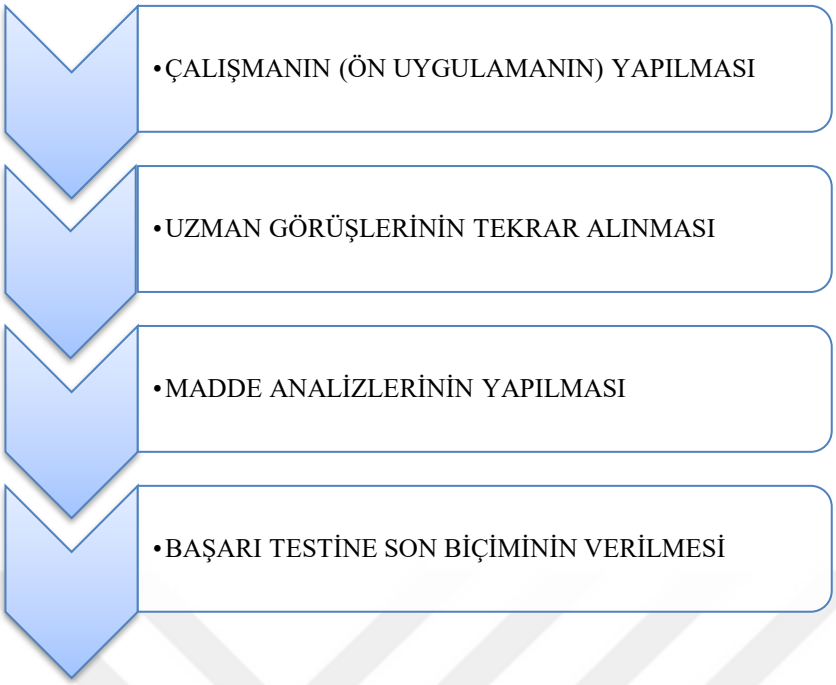

İlkokul dördüncü sınıf öğrencileri için hazırlanan "İyi ki Var" ünitesi kazanımlarına yönelik aşağıda ifade edilen süreçler doğrultusunda oluşturulmuştur:

1. Sosyal bilgiler 4. Sınıf ders kitaplarında yapılan incelemeler sonucunda bilim, teknoloji ve toplum alanları ile ilgili program kapsamındaki etkinlikler, kazanımlar ve üniteler belirlenmiştir.

2. Araştırmacı tarafından 4.sınıf Sosyal Bilgiler programından bilim, teknoloji ve toplum alanları ile ilgili üniteler saptanmıştır. 4.sınıfın 5.ünitesi olan 'İyi Ki Var' ünitesinden 1.,2.,3.,4.,5. ve 6. Kazanımlar belirlenmiştir.

3. Araştırmacı tarafından çoktan seçmeli sorular bazı yayınevlerinin yayınlarından 4. sınıf 1. kazanım için 44; 2.kazanım için 38, 3.kazanım için 35; 4.kazanım için 29; 5.kazanım için 18; 6.kazanım için 23 soru olmak üzere toplamda 187 soru belirlenerek özgün bir hale dönüştürülmüştür. Soruların kazanımlara uygunluğu üç öğretmen tarafından incelendikten sonra bu sorular 94 soruya düşürülmüştür. Bir Türkçe öğretmeni ve bir sınıf öğretmeni tarafından incelenerek 4.sınıf soruları her bir kazanım için 6 soru olmak üzere toplamda 36 soruya düşürülmüştür.

4. Ölçme aracına pilot uygulamada son şeklini vermek için sorular, her kazanımdan birer tane alınarak ardışık biçimde sıralanmıştır. Bu haliyle bir uzman, bir sosyal bilgiler öğretmeni, bir Türkçe öğretmeni, bir sınıf öğretmeni ve bir rehberlik öğretmeni tarafından içerik, dil bilgisi ve seviyeye uygunluk açısından tekrar

incelenerek görüşleri doğrultusunda yeniden düzenlenmiş ve üç öğrenciye ilk etapta pilot uygulama yapılmıştır. Pilot uygulama sonrasında seçenekler alınan dönütler doğrultusunda tekrar gözden geçirilerek uzman görüşüne sunulmuştur. Uzman görüşünün dönüt ve düzeltmeleri sonucunda 36 soru uygulama için hazır olmuştur. Bu haliyle soruların bilim, teknoloji ve toplum konuları ile ilgili kazanımları ölçmeye uygun olduğuna karar verilmiştir.

5. Analiz edilmesi amacıyla hazırlanan akademik başarı testindeki soruların Adıyaman merkez ilçe ve merkeze bağlı ilçelerde bulunan 4 okulda eğitimi süren 262 öğrenciye ilk uygulaması yapılmıştır.

6. Pilot uygulama tamamlandıktan sonra öğrencilerin akademik başarı testinde gösterdikleri başarı durumu sonrasında elde edilen veriler incelenerek ITEMAN programında analiz gerçekleştirilmiştir ve bu doğrultudaki sonuçlar aşağıda belirtilmiştir:

Tablo 3. 2. : *Pilot Uygulamaya Yönelik Başarı Testinin Madde Analizi Doğrultusunda Güçlük ve Ayırt Edicilik Değerleri*

Soru Sırası	**Madde Güçlük İndeksi (P Değeri)**	**Madde Ayırt Edicilik İndeksi (D Değeri)**
1	0.63	0.47
2	0.59	0.55
3	0.43	0.33
4	0.89	0.31
5	0.78	0.46
6	0.58	0.41
7	0.47	0.38
8	0.65	0.33
9	0.78	0.38
10	0.79	0.35
11	0.33	0.41
12	0.61	0.81
13	0.77	0.46
14	0.85	0.31
15	0.61	0.65
16	0.79	0.38
17	0.80	0.46
18	0.76	0.45

19	0.73	0.59
20	0.68	0.51
21	0.82	0.33
22	0.27	0.19
23	0.37	0.26
24	0.68	0.60
25	0.78	0.54
26	0.63	0.59
27	0.73	0.53
28	0.87	0.35
29	0.34	0.40
30	0.84	0.32
31	0.27	0.32
32	0.37	0.27
33	0.70	0.51
34	0.76	0.50
35	0.40	0.40
36	0.44	0.58
ORTALAMA	**0.63**	**0.43**

7.Adıyaman ili merkez ilçesi ve bağlı olan 4 okulun 5. Sınıf düzeyinde yer alan toplam 262 öğrenciye yönelik uygulanan ve çoktan seçmeli (4 seçenekli) 36 sorudan oluşan pilot değerlendirme kısmının analizi doğrultusunda ITEMAN programında sonuçlar incelenmiştir ve KR-20 değeri 0.86 bulunmuştur. Bu değer ifadesi oldukça iyi olarak tanımlanmaktadır. Pilot değerlendirmenin verileri doğrultusunda 36 maddeden 33 tanesi geçerli sayılmıştır. Nihai test için olması gereken şart açısından madde ayırıcılık oranı (0.30 ve üzeri olduğu için) uygun bulunmuştur. 33 maddeden 4'er soru temada yer alan her kazanım için belirlenerek 24 maddelik nihai test oluşturulmuştur. 9 soru ise dahil edilmeyerek uygulama dışında bırakılmıştır. 24 soru ile belirlenen nihai testin SPSS programındaki analizi sonucunda KR-20 değeri 0.86 bulunmuştur. Büyüköztürk'ün ifade ettiği üzere bir testte yer alan maddelerin güvenirlik değerinin 0.70 ve daha üzerinde bulunması durumunda test puanları için yeterince güvenirliği bulunmaktadır denilebilir. Nihai testte yer alan soru sayısının 24 ve KR-20 değerinin güvenirlik katsayısının 0.86 olduğu düşünüldüğünde Büyüköztürk'e göre güvenirlik bakımından başarı testinin geçerli olduğu ifade edilebilir.

Pilot uygulama sürecinden sonra yapılan madde analiz değerleri doğrultusunda her kazanımla bağlantılı dört soru seçilerek 24 maddenin yer aldığı akademik başarı testi oluşturularak ölçme aracı son şeklini almıştır. Kazanımlarla ilgili maddeler ölçme aracında ardışık olarak kullanılmıştır. Başarı testinin son halinde kazanımlarla ilgili soru sıraları ve kullanılan soruların madde güçlük indeksi (p değeri) ve madde ayırt edicilik indeksi (d değeri) ile ilgili veriler aşağıda belirtilmiştir:

Tablo 3. 3. : *Nihai Testte Yer Alan Kazanımlarla İlgili Soru Sıraları Ve Bu Soruların Madde Güçlük İndeksi ile Madde Ayırt Edicilik İndeksi Değerleri*

Kazanımlar	**Ön Testteki Soru Sırası**	**Nihai Testteki Soru Sırası**	**Madde Güçlük İndeksi (p değeri)**	**Madde Ayırıcılık Gücü (d değeri)**
1.Çevresindeki teknolojik ürünleri kullanım alanlarına göre sınıflandırır.	1	1	0.63	0.47
	7	7	0.47	0.38
	19	13	0.73	0.59
	31	19	0.27	0.32
Ortalama			0.52	0.44
2. İnsanlığın kullandığı belli başlı zaman ölçme araçlarını ve belirleme yöntemlerini tanır.	2	2	0.59	0.55
	8	8	0.65	0.33
	20	14	0.68	0.51
	26	20	0.64	0.59
Ortalama			0.64	0.49
3.Kullandığı teknolojik ürünlerin zaman içindeki gelişimini kavrar.	3	3	0.43	0.33
	15	9	0.65	0.65
	27	15	0.73	0.53
	33	21	0.70	0.51
Ortalama			0.62	0.50
4.Teknolojik ürünlerin hayatımızda ve çevremizde yaptığı değişiklikleri	10	4	0.79	0.35
	16	10	0.79	0.38
	28	16	0.87	0.35

dikkate alarak geçmişle bugünü karşılaştırır.	34	22	0.76	0.50
Ortalama			0.80	0.39
5.Çevresindeki ihtiyaçlardan yola çıkarak kendine özgü ürünler tasarlar.	5	5	0.78	0.46
	11	11	0.33	0.41
	29	17	0.34	0.40
	35	23	0.40	0.40
Ortalama			0.46	0.41
6.Teknolojik ürünleri kendisine, başkalarına ve doğaya zarar vermeden kullanır.	6	6	0.58	0.41
	12	12	0.61	0.81
	24	18	0.68	0.60
	36	24	0.44	0.58
Ortalama			0.57	0.60
Genel Ortalama			**0.60**	**0.47**

Tablo 3.3'te yer alan veriler ışığında, akademik başarı testinin pilot uygulama kısmında bulunan madde güçlük ortalamasının 0.63 olarak tespit edildiği görülmektedir. Bu sonuç doğrultusunda madde güçlük indeksi bakımından akademik başarı testinin kullanılabilir bir değere sahip olduğu ifade edilebilir. Başarı testinin madde ayırt edicilik indeksi ortalaması ise genel olarak 0.43 şeklinde ifade edilmiştir. Bu sonuca göre madde ayırıcılığı yönünden akademik başarı testinin değer bakımından iyi olduğu söylenebilir. Bu değere göre belirtmek gerekirse nihai testin ortalama ayırt edicilik indeksinin iyi madde olarak kabul edilen (0.40 ve üzeri) değerin üstünde olduğu ve testin iyi olarak değerlendirilebileceği söylenebilir.

3.4.2. Uygulama Süreci

Araştırmada kullanılacak veri toplama araçları hazırlandıktan sonra uzman ve Adıyaman İl Milli Eğitim Müdürlüğü'nün görüşü alınarak uygulama yapılacak okullar tespit edilmiştir. Adıyaman Üniversitesi ve Adıyaman İl Milli Eğitim Müdürlüğü'nden uygulama yapmak üzere gerekli izinler alınmıştır. Uygulamanın öngörüldüğü gibi sağlıklı bir şekilde yürütülmesi için uygulama yapılacak okullar önceden Adıyaman İl

Milli Eğitim Müdürlüğü'ne bildirilmiştir. Uygulama ilgili okul müdürlüklerinin uygun gördüğü zamanlarda, eğitim-öğretim sürecini aksatmadan yapılmıştır. Veri toplama araçları, herhangi bir zorlama olmaksızın, öğretmenlerin eşliğinde dördüncü sınıf öğrencilere uygulanmıştır. Uygulama öncesinde öğrenciler araştırma hakkında bilgilendirilmişlerdir. Bu çalışmanın bilimsel bir araştırmaya yönelik yapıldığı ve bir sınav olmadığı özellikle vurgulanmıştır. Öğrencilere gerekli bilgiler verilirken, veri toplama araçlarına isimlerini yazma zorunluluklarının olmadığı, bunun isteğe bağlı olduğu ifade edilmiştir. Gerekli tüm açıklamalar yapıldıktan sonra, hazırlanan akademik başarı testi öğrencilere ilk aşamada pilot uygulama olmak üzere 36 madde olarak 4 okula uygulanmıştır. Her uygulama yaklaşık olarak bir ders saati sürmüştür. Pilot uygulama verilerinin analizi yapıldıktan sonra geçerliği ve güvenirliği uygun sorulardan hazırlanan 24 maddelik nihai test yaklaşık 1 ay aradan sonra 5 okula tekrar uygulanmıştır.

3.5. VERİLERİN ANALİZİ

Araştırmada ulaşılan tüm veriler, iki program kullanılarak analiz edilmiştir. Öncelikle pilot uygulamada "ITEMAN" analiz programı ile veriler analiz edilmiştir. Nihai testte analiz yapılırken SPSS (Statistical Package for Social Sciences for Windows 21.0) istatistik programı kullanılarak veriler elde edilmiştir. Verilerin değerlendirilmesinde ise tanımlayıcı istatiksel yöntemler (Standart sapma, Ortalama) kullanılmıştır. Bağımsız gruplarda ise t-testi analizi kullanılmıştır. İkiden fazla kategoriden oluşan baba eğitim düzeyi, aile gelir düzeyi, anne eğitim düzeyi gibi değişkenleri belirlemek için ANOVA değerlendirmesi kullanılmıştır. ANOVA ile veri analizlerinde Scheffe testi tercih edilerek fark grubu belirlenmeye çalışılmıştır.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

ARAŞTIRMANIN BULGULARI VE YORUM

Bu bölümde araştırma tamamlandıktan sonraki süreçte elde edilen bulgular ve bu bulgulara yönelik yorumlar yer almaktadır.

4.1. BULGULAR VE YORUM

Aşağıda dördüncü sınıf öğrencilerine sosyal bilgiler dersinde araştırmanın alt amaçlarına yönelik olarak uygulanan, bilim, teknoloji ve toplum öğrenme alanında geçen konuları baz alan kazanımların gerçekleşme düzeyinin belirlenmesine dönük akademik başarı testi verilerine ilişkin yapılan analiz bulguları ve yorumları yer almaktadır.

4.1.1. İlkokul Dördüncü Sınıf Öğrencilerinin Sosyal Bilgiler Dersinde "İyi ki Var" Ünitesi Kazanımlarının Gerçekleşme Düzeyine İlişkin Bulgular ve Yorumlar

İlkokul dördüncü sınıf düzeyinde yer alan öğrencilerin Sosyal Bilgiler dersinde *"İyi ki Var"* ünitesi kazanımlarının gerçekleşme düzeyini ölçmek üzere akademik başarı testi uygulanmış ve sonuçlar Tablo 4.1' de ifade edilmiştir.

Tablo 4. 1. : *Dördüncü Sınıf Sosyal Bilgiler Dersi "İyi ki Var" Ünitesi Kazanımlarının Gerçekleşme Düzeyine İlişkin Bulgular ve Yorumlar*

	N	Min.	Max.	$\overline{X}$	Ss
Kazanma düzeyleri	236	0	24	15.42	4.70

Tablo 4.1'de görüldüğü gibi dördüncü sınıf sosyal bilgiler dersi *"İyi ki Var"* ünitesi kazanımlarının gerçekleşme düzeyinin başarı testinden öğrencilerin en az 0 puan ve en fazla 24 puan alabilecekleri belirlenmiştir. Ayrıca yukarıdaki bilgiler ışığında araştırmaya katılan 236 öğrencinin puan ortalamasının başarı testindeki değeri $\overline{X}$ =15.42 olarak belirlenmiştir. Bu duruma göre çalışmaya dahil olan 236 öğrencinin kazanmış oldukları varsayılan *"İyi ki Var"* ünitesi kazanımlarına dönük bilgi seviyelerinin iyi düzeyde olduğu sonucuna varılmıştır.

4.2. DÖRDÜNCÜ SINIF SOSYAL BİLGİLER DERSİ "İYİ Kİ VAR" ÜNİTESİ KAZANIMLARININ GERÇEKLEŞME DÜZEYİNİN CİNSİYET DEĞİŞKENİ AÇISINDAN İNCELENMESİNE İLİŞKİN BULGU VE YORUMLAR

İlkokul dördüncü sınıf öğrencilerinin sosyal bilgiler dersinde *"İyi ki Var"* ünitesi kazanımlarının gerçekleşme düzeyine ilişkin cinsiyet değişkeni açısından etkisini belirlemek üzere t-testi analizi bağımsız gruplarda yapılmış ve sonuçlar Tablo 4.2'de gösterilmiştir.

Tablo 4. 2. : *Dördüncü Sınıf Sosyal Bilgiler Dersi "İyi ki Var" Ünitesi Kazanımlarının Gerçekleşme Düzeyinin Cinsiyet Değişkeni Açısından t-testi Sonuçları*

Cinsiyet	**N**	$\overline{X}$	**Ss**	**t**	**p.**
Kız	108	15.37	4.65	-.145	.88
Erkek	128	15.46	4.76		

Tablo 4.2'den de anlaşılacağı üzere, erkeklerin de ($\overline{X}$ =15.46) kızların da ($\overline{X}$ =15,37) başarıları seviyelerinin sonuçları değerlendirildiğinde aynı düzeyde oldukları görülmüştür. "İyi ki Var" ünitesi kazanımlarına ilişkin bağımsız gruplarda t-testi yapılarak cinsiyetlere göre fark bulunup bulunmadığını tespit etmek amaçlanmıştır ve kızların akademik ortalamaları ile erkeklerin akademik ortalamaları incelendiğinde anlamlı bir fark bulunmadığı görülmüştür (t=-.145, p=.885>.05).

4.3. DÖRDÜNCÜ SINIF SOSYAL BİLGİLER DERSİ "İYİ Kİ VAR" ÜNİTESİ KAZANIMLARININ GERÇEKLEŞME DÜZEYİNİN ANNE EĞİTİM DURUMU YÖNÜNDEN İNCELENMESİNE İLİŞKİN BULGULAR VE YORUMLAR

Sosyal Bilgiler "İyi ki Var" ünitesi dördüncü sınıf kazanımlarına dönük olarak anne eğitim seviyesi faktörünün etkisini belirlemek üzere tablo 4.3' te ifade edildiği gibi ANOVA testi ile anne eğitimi faktörünün durumu belirtilmiştir.

Tablo 4. 3. : *Dördüncü Sınıf Sosyal Bilgiler Dersi "İyi ki Var" Ünitesi Kazanımlarının Gerçekleşme Düzeyinin Anne Eğitim Düzeyine Göre ANOVA Testi Sonuçları*

	Kareler Toplamı	Sd.	Kareler Ortalaması	F	p	Anlamlı Fark (Scheffe)
Gruplar arası	855.931	5	171.186	9.047	.00	5-1,5-2,5-3,

Gruplar içi	4351.84	230	18.92			6-1,6-2,6-3
Toplam	5207.77	235				

Tablo 4.3' ten de anlaşılacağı üzere, anne eğitim düzeyi açısından yapılan ANOVA testi sonuçlarına göre öğrencilerin başarı düzeyleri yönünden fark olduğu belirlenmiştir (F= 9.047, p=.000<.05). Scheffe testi yapılarak anlamlı fark grubu belirlenmeye çalışılmıştır ve annesi üniversite ve üstü eğitime sahip öğrencilerle annesi okur-yazar olmayan, yalnızca okur-yazar olan ve ilkokul mezunu olan öğrencilerin akademik başarıları ile öğrenciler arasından annesi üniversite mezunu olanlar lehine; aynı şekilde annesi lise mezunu olan öğrenciler ile annesi okur-yazar olmayan, okur-yazar olan ve annesi ilkokul mezunu öğrenciler arasında annesi lise mezunu olan öğrenciler lehine anlamlı fark olduğu görülmüştür.

4.4. DÖRDÜNCÜ SINIF SOSYAL BİLGİLER DERSİ "İYİ Kİ VAR" ÜNİTESİ KAZANIMLARININ GERÇEKLEŞME DÜZEYİNİN BABA EĞİTİM DURUMU DEĞİŞKENİ AÇISINDAN İNCELENMESİNE İLİŞKİN BULGU VE YORUMLAR

Dördüncü Sınıf Sosyal Bilgiler Dersi 'İyi ki Var' Ünitesi kazanımlarına ilişkin anne eğitim düzeyi faktörünün etkisini belirlemek için ANOVA testi uygulanmış ve sonuçlar Tablo 4.4'te gösterilmiştir.

Tablo 4. 4. : *Dördüncü Sınıf Sosyal Bilgiler Dersi "İyi ki Var" Ünitesi Kazanımlarının Gerçekleşme Düzeyinin Baba Eğitim Düzeyine Göre ANOVA Testi Sonuçları*

	Kareler Toplamı	Sd.	Kareler Ortalaması	F	P	Anlamlı Fark (Scheffe)
Gruplar arası	988.878	6	164.813			5-2,5-3
Gruplar içi	4218.898	229	18.423	8.946	.000	6-1,6-2,6-3,6-4
Toplam	5207.775	235				

Tablo 4.4'ten de anlaşılacağı üzere, baba eğitim düzeyi açısından yapılan ANOVA testine göre akademik başarı bakımından anlamlı fark olduğu öğrenciler arasında görülmektedir (F=8.946, p=.000<.05). Scheffe testi yapılarak anlamlı fark grubu belirlenmiştir ve babası lise mezunu olan öğrencilerin akademik başarıları ile babası yalnızca okur-yazar olan öğrenciler ile babası ilkokul mezunu olan öğrenciler arasında

babası lise mezunu olan öğrenciler lehine, babası üniversite mezunu olan öğrencilerle babası okur-yazar olmayan, yalnızca okur-yazar olan, ilkokul ve ortaokul mezunu eğitime sahip olan öğrenciler arasında babası üniversite mezunu öğrenciler lehine anlamlı fark olduğu görülmüştür.

4.5. DÖRDÜNCÜ SINIF SOSYAL BİLGİLER DERSİ "İYİ Kİ VAR" ÜNİTESİ KAZANIMLARININ GERÇEKLEŞME DÜZEYİNİN YERLEŞİM YERİ DEĞİŞKENİ AÇISINDAN İNCELENMESİNE İLİŞKİN BULGU VE YORUMLAR

Dördüncü Sınıf Sosyal Bilgiler Dersi 'İyi ki Var' Ünitesi kazanımlarına yönelik yerleşim yeri değişkeninin etkisini belirlemek üzere t-testi yapılmış ve sonuçlar Tablo 4.5'te gösterilmiştir.

Tablo 4. 5. : *Dördüncü Sınıf Sosyal Bilgiler Dersi "İyi ki Var" Ünitesi Kazanımlarının Gerçekleşme Düzeyinin Yerleşim Yerine Göre t-testi Sonuçları*

Yerleşim Yeri	**N**	$\overline{X}$	**ss**	**t**	**p.**
Köy	92	11.83	4.03	-11.807	.00
Şehir	144	17.72	3.53		

Tablo 4.5'ten de anlaşılacağı üzere, köyde yaşayan öğrencilerin *"İyi ki Var"* ünitesi kazanımlarına yönelik akademik başarılarının ($\overline{X}$ =11.83) ortalamanın altında, şehirde yaşayan öğrencilerin ise başarı düzeylerinin ($\overline{X}$ =17.72) ortalamanın üstünde olduğu görülmektedir. Yerleşim yeri faktörüne bağlı olarak kazanımlarla ilişkili anlamlı fark olup olmadığını belirlemek amacıyla bağımsız gruplarda t-testi yapılmış ve akademik ortalamalar değerlendirildiğinde köyde yaşayan öğrencilerin ortalamalarının düşük, onlara nazaran şehirde yaşayan öğrencilerin ortalamalarının ise daha yüksek olduğu belirlenmiştir ve anlamlı fark açısından yerleşim yerlerinin etkisinin olduğu görülmüştür (t=-11.807, p=.00<.05).

4.6. DÖRDÜNCÜ SINIF SOSYAL BİLGİLER DERSİ "İYİ Kİ VAR" ÜNİTESİ KAZANIMLARININ GERÇEKLEŞME DÜZEYİNİN AİLE GELİR DÜZEYİ AÇISINDAN İNCELENMESİNE İLİŞKİN BULGU VE YORUMLAR

İlkokul dördüncü sınıf öğrencilerinin sosyal bilgiler dersinde *"İyi ki Var"* ünitesi kazanımlarının gerçekleşmesine dönük ailenin aylık kazanç düzeyinin etkisini belirlemek için Tablo 4.6' da gösterildiği üzere ANOVA testi gerçekleştirilmiştir.

Tablo 4. 6. : *Dördüncü Sınıf Sosyal Bilgiler Dersi "İyi ki Var" Ünitesi Kazanımlarının Gerçekleşme Düzeyinin Aile Gelir Düzeyine Göre ANOVA Testi Sonuçları*

	Kareler Toplamı	Sd.	Kareler Ortalaması	F	P	Anlamlı Fark (Scheffe)
Gruplar arası	340.26	3	113.42			
Gruplar içi	4867.51	232	20.98	5.40	.001	4-1, 4-3
Toplam	5207.77	235				

Tablo 4.6'dan da anlaşılacağı üzere, öğrencilerin başarı düzeyleri arasında, ailenin aylık kazanç düzeyi bakımından ANOVA testi sonucu doğrultusunda fark bulunduğu belirlenmiştir. Scheffe testi fark grubunu belirlemek için uygulanmıştır. Bu doğrultuda da ailesi 2500 TL ve üzerinde gelir elde eden öğrencilerin, ailesi 1800-2500 TL ve 0-1300 TL aylık gelir elde eden öğrencilere nazaran anlamlı fark oluşturduğu görülmektedir.

4.7. DÖRDÜNCÜ SINIF SOSYAL BİLGİLER DERSİ "İYİ Kİ VAR" ÜNİTESİ KAZANIMLARININ GERÇEKLEŞME DÜZEYİNİN KENDİNE AİT BİLGİSAYARI BULUNMA DURUMU DEĞİŞKENİ AÇISINDAN İNCELENMESİNE İLİŞKİN BULGU VE YORUMLAR

Dördüncü Sınıf Sosyal Bilgiler Dersi "İyi ki Var" Ünitesi kazanımlarına ilişkin kendisine ait bilgisayarının olup olmadığının etkisini ölçmek üzere t-testi yapılmış ve sonuçlar Tablo 4.7'de gösterilmiştir.

Tablo 4. 7. : *Dördüncü Sınıf Sosyal Bilgiler Dersi "İyi ki Var" Ünitesi Kazanımlarının Gerçekleşme Düzeyinin Öğrencilerin Kendine Ait Bilgisayarı Bulunma Düzeyine Göre t-testi Sonuçları*

Kendine ait bilgisayarı var mı?	**N**	$\overline{X}$	**ss**	**T**	**p.**
Evet	72	16.48	3.96	2.30	.02
Hayır	164	14.96	4.93		

Tablo 4.7'den de anlaşılacağı üzere, hem kendine ait bilgisayarı olan ($\overline{X}$ = 16.48) hem de olmayan öğrencilerin ($\overline{X}$ =14.96) başarıları iyi düzeydedir. Dördüncü Sınıf Sosyal Bilgiler Dersi *"İyi ki Var"* Ünitesi Kazanımlarının Gerçekleşme Düzeyine ilişkin kendine ait bilgisayarı bulunma durumuna göre tespit etmek amacıyla bağımsız gruplarda t-testi yapılmış ve bilgisayarı olan ve olmayan öğrencilerin akademik ortalama düzeyleri arasında anlamlı fark olmadığı görülmüştür (t=2.30, p=..022>.05).

SONUÇ VE TARTIŞMA

Araştırma doğrultusundaki verilere dayanarak aşağıdaki sonuçlar elde edilmiş ve tartışılmıştır:

İlkokul dördüncü sınıf Sosyal Bilgiler dersinde "İyi ki Var" ünitesi "Bilim, Teknoloji ve Toplum" öğrenme alanına yönelik kazanımların gerçekleşmesine yönelik yapılan akademik başarı testi sonucundaki veriler ışığında ilkokul dördüncü sınıf öğrencilerinin "Bilim, Teknoloji ve Toplum" konularına yönelik kazanımlarının genel olarak orta düzeyde olduğu tespit edilmiştir. Sonuç olarak ifade edildiğinde bu kazanımların gerçekleşme düzeyinin orta seviyede olduğu söylenebilir.

Sosyal Bilgiler dersi ilkokul dördüncü sınıf "İyi ki Var" ünitesi 'Bilim, Teknoloji ve Toplum' öğrenme alanında bulunan kazanımlara dönük olarak cinsiyet değişkeni açısından fark bulunup bulunmadığını belirlemeye ilişkin başarı testi analizleri neticesinde; kızların akademik ortalamaları ile erkeklerin akademik ortalamaları arasında anlamlı fark olmadığı görülmüştür. Genel anlamda bakıldığında kızlarında erkeklerinde aritmetik ortalamalarının yakın olduğu belirlenmiştir ve anlamlı bir fark olmadığı tespit edilmiştir. Pala ve Başıbüyük (2011), Sosyal Bilgiler ile ilgili yapılan çalışmalarda daha önceki yıllarda kızların başarı düzeylerinin bu kadar olumlu yönde olmamasına rağmen son yıllarda yapılan eğitim çalışmaları ve kız çocuklarının okuması konusunda çeşitli kampanyalar düzenlenmesinin kızların başarı seviyesinin artmasına sebep olduğunu ifade etmiştir. İncelemelerimiz ve yaptığımız çalışma bu düşünceyi destekler niteliktedir ve kız çocukları ile erkek çocukları arasında başarı düzeyi bakımından anlamlı bir fark tespit edilmemiştir.

İlkokul dördüncü sınıf Sosyal Bilgiler dersinde "İyi ki Var" ünitesi "Bilim, Teknoloji ve Toplum" konuları baz alınarak anne eğitim düzeyi açısından kazanımların gerçekleşme durumu uygulanan akademik başarı testi puanları bakımından farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek için yapılan analizler neticesinde; anne eğitim düzeyi artan öğrencilerin daha başarılı olduğu görülmüştür. Kadınların sosyal hayatın içinde daha çok rol almasının, eğitim seviyesinin artmasının, yaşamı bütünüyle daha çok ve olumlu yönde etkilediği görülmektedir. Bu doğrultuda Akgün ve Arıkan (2015), çalışmasında Sosyal Bilgiler dersi altıncı sınıf düzeyinde bulanan üretim, dağıtım ve tüketim konu alanına yönelik öğrencilerin akademik başarı seviyelerinin ne düzeyde olduğunu çeşitli değişkenler ile belirlemeyi amaçladıkları çalışmalarında anne eğitim düzeyinin arttığı

doğrultuda öğrencilerin akademik başarıları düzeyinin de arttığını tespit etmişlerdir. Baykara ve Yapıcı (2006), Düşünme becerileri yönünden Sosyal Bilgiler alanının değerlendirilmesi konusu ile ilgili yaptıkları çalışmada öğrenci görüşlerine yönelik 36 maddelik ankette, altı maddede anne eğitim düzeyi değişkeninin, öğrenci başarıları ile anne eğitim düzeyi arasında olumlu yönde olduğu, kalan 30 madde de ise anne eğitim düzeyinin önemli bir fark yaratmadığı tespit edilmiştir. Yani altı madde gösteriyor ki anne eğitim durumu değişkeni çalışmamızın sonucu ile aynı doğrultudadır. Yine çalışmamızla doğru orantılı olarak Özkar (2017), Sosyal Bilgiler kapsamında dördüncü sınıf öğrencilerinin diyagram ve tablo okuma becerilerini kazanma düzeyini ölçmeye yönelik çalışmasında anne eğitim seviyesi üniversite ve üstü olan öğrencilerin başarı düzeylerinin, anne eğitim seviyesi lise mezunu olan öğrencilere oranla daha yüksek olduğunu tespit etmiştir. Çalışmamızın sonucu ile ters orantılı olarak Koçoğlu ve Sever (2012), Sosyal Bilgiler dersi içinde karikatür kullanılarak öğretim uygulamalarının görsel yönden okuma ve yazma becerisini ölçmeye dönük çalışmalarında anne eğitim düzeyinin öğrenci başarısına etkisi olmadığı sonucuna ulaşmışlardır. Çalışmamızla farklı doğrultuda olarak Akgün (2015), 'Demokrasinin Serüveni' ünitesi kazanımlarının gerçekleşmesine yönelik yapılan başarı testi sonuçları doğrultusunda anne eğitim düzeyinin etkisini belirlemek için yapılan çalışmada öğrencilerin annelerinin eğitim düzeyi ile ünitede yer alan kazanımların gerçekleşme düzeyi arasında belirgin bir fark olmadığı görülmüştür. Fakat annesi üniversite mezunu olan öğrencilerin akademik başarılarının aritmetik ortalamasının diğer seçeneklerin tümünden fazla olduğu ve aynı doğrultuda annesi ortaokul mezunu ve lise mezunu olan öğrencilerin başarı ortalamalarının annesi ilkokul mezunu olan ya da annesi okuma-yazma bilmeyen öğrencilerden fazla olduğu görülmektedir.

Araştırmamızda dördüncü sınıf öğrencilerinin Sosyal Bilgiler dersinde "Bilim, Teknoloji ve Toplum" kazanımlarının gerçekleşme durumunun baba eğitim düzeyine göre akademik başarı testi puanları açısından değerlendirildiğinde anlamlı fark bulunduğu görülmüştür. Öğrencilerden babası lise mezunu olanların başarılarının, babası okuma ve yazma bilen öğrenciler ile babası ilkokul mezunu düzeyinde olan öğrencilere göre daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Babası üniversite mezunu olan öğrencilerle babası okuma yazma bilmeyen, yalnızca okuma yazma bilen, ilkokul düzeyinde ve ortaokul düzeyinde eğitime sahip olan öğrenciler arasında babası

üniversiteden mezun olan öğrenciler lehine anlamlı fark olduğu belirlenmiştir. Araştırmamızla aynı doğrultuda olarak Akgün ve Arıkan (2015), çalışmasında Sosyal Bilgiler dersi altıncı sınıf düzeyinde bulanan üretim, dağıtım ve tüketim konu alanına yönelik öğrencilerin akademik başarı seviyelerinin ne düzeyde olduğunu çeşitli değişkenler ile belirlemeyi amaçladıkları çalışmalarında baba eğitim seviyesi arttıkça öğrencilerin akademik başarıları düzeyinin de arttığını tespit etmişlerdir. Çalışmamızla benzer yönde Akgün ve Atmaca (2015), Ekoloji konularına ilişkin kazanımların Sosyal Bilgiler dersi ortaokul 5.6. ve 7. sınıflarda gerçekleşme düzeyine yönelik çalışmalarında ortaokul kademesinde sekizinci sınıfta yer alan öğrencilerin ekoloji konularına yönelik kazanımları edinme düzeylerine ilişkin akademik başarı testi uygulamışlardır. Bu doğrultuda öğrencilerin akademik puanları baz alındığında baba eğitim seviyesi açısından değişip değişmediğine ilişkin bulgular doğrultusunda, anlamlı fark oluşmuş, bu durum baba eğitim düzeyi yönünden akademik başarıyı da etkilemiştir. Diğer tüm gruplar ile baba eğitim seviyesi lise olan öğrenciler arasında önemli fark olduğu belirlenmiştir. Baykara ve Yapıcı (2006), tarafından gerçekleştirilen 'Sosyal Bilgiler Dersinin Düşünme Becerileri Açısından Değerlendirilmesi' konusuna yönelik çalışmada öğrenci görüşleri doğrultusunda 36 sorudan oluşan anketin altı maddesinde baba eğitim düzeyi değişkeninin, öğrenci başarıları ile baba eğitim düzeyi arasında olumlu yönde olduğu, kalan 30 soruda ise baba eğitim düzeyinin önemli bir fark yaratmadığı belirlenmiştir.

İlkokul dördüncü sınıf öğrencilerinin "Bilim, Teknoloji ve Toplum" öğrenme alanında yer alan kazanımların gerçekleşmesine dönük olarak yerleşim yeri faktörünün başarı testinin sonucu açısından değerlendirdiğimizde kırsal kesimde yaşayan öğrencilerin başarılanın düşük şehirde yaşayan öğrencilerin başarılarının ise kırsal kesime nazaran yüksek olduğu görülmüştür. Bu sonuç doğrultusunda Baykara ve Yapıcı (2006), Sosyal Bilgiler dersinin düşünme becerileri yönünden değerlendirilmesi ile ilgili öğrenci görüşlerinin alındığı çalışmalarında okulun bulunduğu yer değişkenine göre incelendiğinde il merkezinde yaşayan öğrenciler lehine anlamlı farklılıklar bulmuşlardır. Çalışmamızla paralel doğrultuda olarak Akgün ve Arıkan (2015), çalışmasında Sosyal Bilgiler dersi altıncı sınıf düzeyinde bulanan üretim, dağıtım ve tüketim konu alanına yönelik öğrencilerin akademik başarı seviyelerinin ne düzeyde olduğunu çeşitli değişkenler ile belirlemeyi amaçladıkları çalışmaları yaşanılan yer

faktörü doğrultusunda incelendiğinde, şehirde yaşayan öğrencilerin ortalamalarının köyde yaşayan öğrencilerin başarı ortalamalarına göre daha yüksek olduğu fakat bu farkın çok anlamlı düzeyde olmadığını ifade etmişlerdir. Yine çalışmamızla aynı doğrultuda olarak Akgün ve Oruç (2010), öğrencilerin yer aldığı okul türüne göre grafik hazırlama becerilerinin şehirde yaşayan öğrenciler yönünde olumlu sonuçlar olduğunu tespit etmişlerdir. Çalışmamızla benzer doğrultuda Akgün (2015), Bazı değişkenler yönünden Demokrasinin Serüveni teması Sosyal Bilgiler altıncı sınıf öğrencilerindeki gerçekleşme düzeylerinin incelenmesi başlıklı çalışmasında 'Demokrasinin Serüveni' ünitesinin kazanımlarının gerçekleşmesinde öğrencilerin başarı durumlarının yerleşim yeri türüne göre değişip değişmediğine yönelik yapılan çalışmada; il merkezinde yaşayan öğrencilerin akademik başarıları düzeylerinin köyde yaşayan öğrencilerin akademik başarı düzeylerinden anlamlı şekilde yüksek olduğu görülmektedir.

Araştırmamızda ilkokul dördüncü sınıf öğrencilerinin Sosyal Bilgiler dersinde "Bilim, Teknoloji ve Toplum" kazanımlarının gerçekleşmesine yönelik test puanlarında ailenin maddi durumuna göre fark bulunup bulunmadığını belirlemek için yapılan çalışmalar başarı düzeyi bakımından aile gelir durumunun anlamlı yönde fark oluşturduğunu göstermiştir.

Aile gelir seviyesi 2500 TL ve üstü olan öğrenciler ile aile gelir düzeyi 0-1300 TL ve 1800-2500 TL olan öğrenciler içinde aile gelir durumu 2500 TL ve bunun üzerinde olan öğrenciler yönünde fark olduğu görülmüştür. Çalışmamızdaki sonuçlar doğrultusunda aile gelir düzeyi yüksek olan öğrencilerin daha başarılı olduğu, ailesinin gelir durumu kötü olan öğrencilerin ise daha başarısız oldukları görülmektedir. Çalışmamızın sonucuna paralel olarak Akgün (2015), Bazı değişkenler yönünden Demokrasinin Serüveni temasının Sosyal Bilgiler altıncı sınıf öğrencilerindeki gerçekleşme düzeylerinin incelenmesi başlıklı çalışmasında öğrencilerin aile gelir düzeylerinin artması ile birlikte 'Demokrasinin Serüveni' ünitesindeki akademik başarı düzeyinin de arttığı sonucuna ulaşmıştır.

Dördüncü Sınıf Sosyal Bilgiler Dersi *"İyi ki Var"* Ünitesi kazanımlarının gerçekleşme düzeyine ilişkin kendine ait bilgisayarı bulunma durumuna göre tespit etmek amacıyla yapılan analizlerde bilgisayarı olan ve olmayan öğrencilerin akademik ortalamaları arasında anlamlı fark olmadığı görülmüştür.

ÖNERİLER

İlkokul dördüncü sınıf Sosyal Bilgiler dersinde "İyi ki Var" ünitesi "Bilim, Teknoloji ve Toplum" konuları doğrultusunda yer alan becerilerden kazandırılması amaçlanan akademik başarıyı öğrencilerin gerçekleştirme düzeylerini belirlemeye yönelik olarak yaptığımız çalışmanın sonuçları doğrultusunda aşağıdaki öneriler sunulmuştur:

Araştırma incelemesine göre ilkokul dördüncü sınıf öğrencilerine Sosyal Bilgiler alanında uygulanan akademik başarı testi puanları doğrultusunda "Bilim, Teknoloji ve Toplum" öğrenme alanındaki kazanımların gerçekleşme düzeyine yönelik uygulanan testten elde edilen bilgiler doğrultusunda, ilkokul dördüncü sınıf öğrencilerinin "Bilim, Teknoloji ve Toplum" konularına yönelik kazanımlarının genel olarak orta düzeyin üstünde olduğu tespit edilmiştir. Fakat bazı değişkenler bu sonucu değiştirmiştir. Bu veriler doğrultusunda anne-baba eğitim düzeyi ve dolayısı ile gelir düzeyi artışı öğrencilerin başarı durumunu olumlu yönde etkilemiştir. Sonuçlara göre anne-baba eğitim düzeyinin önemli bir faktör olduğu gerçeği karşımıza çıkmaktadır. Toplumun en temel gereksinimi olarak eğitimi göz önünde bulundurduğumuzda bir bireyin eğitiminin sonraki nesli ve dolayısı ile çevreyi, toplumu, ülkeyi ve dünyayı olumlu-olumsuz tüm yönleriyle etkileme ve değiştirme açısından son derece önemli olduğu gerçeği ile karşılaşmaktayız. Bu bakımdan eğitim bizim için yaşam kadar önemli bir ihtiyaçtır. Bir toplumun yapısında ve ilerleyişinde en önemli unsur bireydir. Bireyin üretici, araştırıcı özelliklere sahip olması ve toplumla bütünleşebilen şekilde aktif olarak sosyal hayatın içinde yer alması gerekir. Bunu gerçekleştirebilmek ise ancak eğitimle mümkün olur. Bireylerin günlük yaşamında karşılaştığı her durum ya da her olay öğrenme noktasında çok önemli bir faktördür. Bu nedenle insanların hayatı anlamlandırmaları yaşantıları çerçevesinde olmaktadır. Eğitim evde, okulda, işte, bireyin yaşamının her anında karşısına çıkmaktadır. Hayatın içinde yer alan siyasal, sosyal olaylar, ekonomi alanındaki gelişmeler hep eğitim doğrultusundadır. Eğitimin yaygınlaşması insanlar, toplumlar ve yaşam üzerinde pek çok olumlu gelişmeye sebep olmuştur. Ve tüm bunlar noktasında Sosyal Bilgiler dersinin rolü öğrenciyi daha çok hayatın içine katmaktır. Bu da daha detaylı bir ders alt yapısı ile mümkün olabilir. Ders programları içerik bakımından dersin temel taşıdır. Öğrencilere verilmek istenilen tüm kazanımlar ders programlarının içerisinde yer almaktadır. Kılavuz niteliğinde olan kitaplarda ders programını yansıtan yol göstericilerdir. Bu bakımdan iyi bir ders kitabı içeriği ve

görselleri dersin işleniş sürecini daha olumlu etkileyecektir. Fakat sadece ders kitapları ile değil aktif öğrenme ortamları ile de Sosyal Bilgilerin amaçladığı insan modelini yetiştirme noktasında birlikte hareket edilerek olumlu sonuçlara ulaşılacaktır.

Araştırmacıya göre bilim, teknoloji ve toplum gibi kavramların iç içe geçtiği günümüzde artık tüm dünya global düzene ayak uydurmaktadır. Bu bakımdan eğitim ortamlarına bu alanlara yönelik değişiklik, düzenleme ve uygulama gibi süreçlerin taşınması gerekmektedir. Çağa ayak uydurarak eğitim sistemlerinde özellikle Sosyal Bilgiler dersinde aktif öğrenme ortamlarının oluşturulması, derslerin çeşitli videolar, maketler, teknoloji sınıfları ile desteklenmesi önemlidir. Bireyler toplumsal yaşama uyum noktasında her geçen gün daha çok teknolojiye maruz kalmaktadır. Bu sebeple bilime ve teknolojiye yabancı kalmak mümkün değildir. Tüm bunlardan dolayı Sosyal Bilgiler dersi bilim, teknoloji ve toplum öğrenme alanını içinde barındırarak gelecek nesillerde bilimsel bakış açısı sağlamayı, teknoloji konusunda farkındalığı ve teknoloji okur-yazarlığının gelişmesini sağlamayı ve gelişen teknolojilerin tüm topluma yansımalarını gözler önüne sermeyi kendine görev edinmiştir. Sonuç olarak ders içerikleri bakımından bilim, teknoloji ve toplum öğrenme alanı içinde teknolojinin doğru ve olumlu kullanılması teknolojinin yarattığı olumsuz şartlar konusunda farkındalık oluşturmayı hedefleyen kazanımlar oluşturulması gerekmektedir. Teknolojinin doğru kullanılmasını avantaja dönüştürebilirsek geleceği inşa etme noktasında önemli bir adım atmış oluruz. Sosyal Bilgiler dersi değişime kolay ayak uydurabilecek yapıdadır. Toplumu etkileyen sosyal hayatın içindeki olaylar olumlu ve olumsuz Sosyal Bilgileri etkiler.

Araştırma incelemesine göre anne ve baba eğitim düzeyi düştükçe öğrencilerin becerileri de düştüğünden bu öğrencilere yönelik bilim ve teknolojiye dönük çalışmalar yapılabilir. Çeşitli kurs destekleri verilebilir, toplumun eğitim ihtiyacı duyan bu kesimlerine yönelik projelerin ve faaliyetlerin desteklenmesi sağlanabilir.

Araştırma incelemesine göre köyde yaşayan öğrencilerin şehirde yaşayan öğrencilere göre ‘Bilim, Teknoloji ve Toplum’ öğrenme alanı kazanımlarının düşük olduğu tespit edildiğinden; köy okullarının fiziki şartlarında iyileştirmeler yapılabilir, teknolojik farkındalık oluşturulabilir.

Araştırmacıya göre ilkokullarda bilişim derslerinin müfredata dahil edilmesi bilim ve teknolojiye yönelik ciddi anlamda olumlu sonuçlar elde edilmesini

sağlayabilir. Geleceğin bilim insanlarını keşfetmeye ve yetiştirmeye dönük ilkokullarda küçük mucitler ve icatlarla ilgili yarışmalar ve etkinlikler düzenlenebilir. Bilim insanlarının hayatları, icatları, keşif süreçleri ve teknoloji ile ilgili kısa belgeseller devlet tarafından oluşturulup ilkokullarda gösterimi sağlanabilir. Bilim ve teknoloji günümüz geleceğini inşa etme noktasında çok önemlidir fakat bunun kadar önemli bir diğer unsurda doğru kullanımının sağlanmasıdır. Bununla ilgili okullarda öğrencilere yönelik ders dışı etkinlik ve seminer gibi çalışmalar yapılabilir.

Yaptığımız araştırma sonrasında söylenebilir ki çağa ayak uydurarak içeriklerin yeniden düzenlenmesi, ders video desteklerinin sağlanması ve en önemlisi anne-baba eğitim düzeyini arttırıcı çalışmaların yapılması Sosyal Bilgiler ve gelecek nesiller için çok daha iyi olacaktır.

KAYNAKÇA

Acun, R. (1998). Bilim, Bilgi Teknolojisi ve Türkiye. Ankara: Milli Kültürler ve Küreselleşme Yayınları.

Akbaba Altun, S. (2002). "Okul Yöneticilerinin Teknolojiye Karşı Tutumlarının İncelenmesi". Çağdaş Eğitim Dergisi,(286).

Akçayöz, A. (2013). Türkiye'de Bilim ve Teknoloji Politikaları Geliştirme Süreci ve Sorunları: Kırsal politikalar. (Yüksek Lisans Tezi). Ankara: Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Akgün, İ.H. (2015). "Yedinci Sınıf Öğrencilerinin Sosyal Bilgiler Dersi Bilim, Teknoloji ve Toplum Öğrenme Alanına Yönelik Akademik Başarılarının Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi". Teke Dergisi, 4(2),770-782.

Akgün, İ.H. ve Arıkan, İ. (2015). "Altıncı Sınıf Öğrencilerinin Sosyal Bilgiler Dersi Üretim, Dağıtım ve Tüketim Öğrenme Alanına Yönelik Akademik Başarılarının Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi". Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi, 8(40), 11-518.

Akgün, İ.H. (2015). "Altıncı Sınıf Öğrencilerinin Sosyal Bilgiler Dersindeki Demokrasinin Serüveni Ünitesine Yönelik Başarı Düzeylerinin Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi". Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi, 14 (55), 68-78.

Akgün, İ.H. ve Atmaca, Y. (2015). "Ortaokul 5, 6 ve 7. Sınıf Sosyal Bilgiler Dersinde Ekoloji Konularına İlişkin Kazanımların Gerçekleşme Düzeyi". Adıyaman Üniversitesi Eğitim Bilimleri Dergisi, 5 (2), 168-189.

Akınoğlu, O. ve Diğerleri, (2002). Hayat Bilgisi ve Sosyal Bilgiler Öğretimi . Ankara: Pegema Yayıncılık.

Alptekin, Ş. (2006). Cumhuriyet'ten Günümüze Türkiye'nin Bilim ve Teknoloji

Politikaları: Ekonomik Kalkınma ve Toplumsal Gelişme Açısından Ulusal İnovasyon Siteminin Önemi ve Etkileri.(Yüksek LisansTezi). İstanbul : İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İktisat Anabilim Dalı.

Aşkar, P. (1999). "Eğitimde Teknoloji Kullanımı". Eğitimde Yansımalar; 21. Yüzyılın Eşiğinde Türk Eğitim Sistemi Ulusal Sempozyumunda Sunulan Bildiri. Ankara: Başkent Öğretmenevi.

Ata, B. (2012). Bilim, Teknoloji ve Sosyal Değişme. Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.

Bahar, H. İ. (2008). Sosyoloji. Ankara: Uluslararası Stratejik Araştırmalar Kurumu Yayınları.

Baykara, N. (2006). Sosyal Bilgiler Dersinin Düşünme Becerileri Açısından Değerlendirilmesi. (Yüksek Lisans Tezi). Afyonkarahisar: Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Beşli, Z. (2007). Teknoloji ve Toplum: Ortaöğretim Öğrencilerinde Teknoloji Kullanımı ve Etkileri. (Yüksek Lisans Tezi). İstanbul: İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Bilgili, A.S. (2008). Sosyal Bilgilerin Temelleri. Ankara: Pegem Akademi.

Bostancı, S.T., (t.y.). 4. Sınıf Eğlence Adası Soru Bankası. İstanbul : Kırmızı Beyaz Yayınları.

Böyük, U. (2013). "İlköğretim İkinci Kademe Öğrencilerinin Bilim ve Teknolojiye Yönelik Tutumları ve Gelecekle İlgili Planları". Erciyes Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Dergisi, 29(2):178-184.

Bürken, S. (2007). Türk Bilim ve Teknoloji Politikalarının Bir Değerlendirmesi, 1983-

2005: Sektörel Bir Çözümleme. (Yüksek Lisans Tezi). Ankara: Orta Doğu Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Büyüköztürk, Ş., Çakmak, E., Akgün, Ö.E., Karadeniz, Ş. ve Demirel, F. (2008). Bilimsel Araştırma Yöntemleri. Ankara: Pegem A Yayıncılık.

Çelikcan, Ş. (2010). Sosyal Bilgiler Dersi Bilim, Teknoloji ve Toplum Öğrenme Alanının Aktif Öğrenme Yöntemleri ile İşlenmesinin Öğrencinin Akademik Başarısına Etkisi. (Doktora Tezi). Ankara: Eğitim Bilimleri Entitüsü.

Çepni, S., Ayvacı, H.Ş. ve Bacanak, A. (2009). Bilim Teknoloji Toplum ve Sosyal Değişim. Trabzon: Yayınevi Yazarın Kendisi.

Çomu, M. (2006). Ab'de Uygulanan Bilim ve Teknoloji Politikaları ve Türkiye Karşılaştırması. (Yüksek Lisans Tezi). İstanbul: İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Çömlekçi, N. (2001). Bilimsel Araştırma Yöntemi ve İstatistiksel Anlamlılık Sınamaları. Bilim Teknik Yayınevi.

Doğan, M. (2010). Bilim ve Teknoloji Tarihi. Ankara: Anı Yayıncılık.

Doğanay, A. (2002). "Sosyal Bilgiler Öğretimi". Cemil Öztürk ve Dursun Dilek (Ed.). Hayat Bilgisi ve Sosyal Bilgiler Öğretimi. Ankara: Pegema Yayıncılık.

Emiroğlu, S. (2012). Bilim ve Teknoloji. (Yüksek Lisans Tezi). Ankara: Orta Doğu Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Erden, M. (t.y.). Sosyal Bilgiler Öğretimi. Ankara: Alkım Yayınları.

Ernegeci, S., Ergeneci,G ve Gürbüz, H. (t.y.). Tüm Dersler 4.Sınıf. Ankara: Aydan Yayıncılık.

Güngörmez, S. (2013). 4.Sınıf Tüm Dersler Soru Bankası. Ankara : Martı Yayınları.

Güven, V. (t.y.). 4.Sınıf Tüm Dersler Deneme Sınavı. İstanbul : Kırmızı Beyaz Yayınları.

İnan, S. (2014). Sosyal Bilgiler Eğitimine Giriş. "Sosyal Bilgiler Eğitimi: Nedir, Ne Zaman ve Neden- Tanımlar, Tarihi Kökleri ve Açıklamalar". Ankara: Anı Yayıncılık.

İncebacak, B. B. ve Tangülü, Z. (2015). Sosyal Bilgiler Öğretimi : Öğretmenim "İyi ki Var". Sakarya University Journal of Education Dergisi, 5(2), 52-66.

Kabakçı, I. ve Odabaşı, H.F. (2004). "Teknolojiyi Kullanmak ve Tekno Gerçekçi Olabilmek". Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 1,19-28.

Kahyaoğlu, E. (2004). Fen Bilgisi Öğretmen Adaylarının Bilim-Teknoloji ve Toplum Hakkındaki Görüşlerinin Araştırılması. (Yüksek Lisans Tezi). Ankara: Ortadoğu Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü.

Karadeniz, C. (2009). Dünyada Çocuk Müzeleri ile Bilim, Teknoloji ve Keşif Merkezlerinin İncelenmesi ve Türkiye İçin Bir Çocuk Müzesi Modeli Oluşturulması. (Yüksek Lisans Tezi). Ankara: Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Karakaya, Z. (2010). Türkiye'nin Bilim ve Teknoloji Politikası: Uluslararası Karşılaştırmalı Bir Analiz. (Yüksek Lisans Tezi). Kayseri: Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Karasar, N. (2007). Bilimsel Araştırma Yöntemleri. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

Kaya, Z. (2003). Çalışanların Yeni Teknolojilere Yaklaşımları ile İş Tatmini Arasındaki

İlişki. (Yüksek Lisans Tezi). İstanbul: Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Anabilim Dalı Yönetim ve Organizasyon Bilim Dalı.

Kaymakçı, S. (2008). "Yeni Sosyal Bilgiler Programının ve Ders Kitaplarının Bilim ve Teknolojiye Yaklaşımı". Ata B. (Ed.). Bilim Teknoloji ve Sosyal Değişme. Ankara: PegemA.

Kılıçoğlu, G. (2014). "Sosyal Bilgiler Tanımı, Dünyada ve Ülkemizde Gelişimi ve Önemi". Mustafa Safran (Ed.). Sosyal Bilgiler Öğretimi. Ankara: Pegema Yayınları.

Koçoğlu, E. (2012). 6. Sınıf Sosyal Bilgiler Dersindeki Karikatür Kullanımının Erişiye Göre Değerlendirilmesi. (Doktora Tezi). Erzurum : Atatürk Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

Kongar, E. (1985). Toplumsal Değişme Kuramları ve Türkiye Gerçeği. İstanbul: Remzi Kitabevi.

Koşar, E. ve Diğerleri (2005). Öğretim Teknolojileri ve Materyal Geliştirme. Ankara: Pegem A Yayıncılık.

Köstüklü, N. (2001). Sosyal Bilimler ve Tarih Öğretimi. Konya: Günay Ofset.

MEB. (2005). İlköğretim Sosyal Bilgiler Dersi 4. 5. Sınıflar Öğretim Programı ve Kılavuzu. Ankara: MEB Yayınları.

MEB. (2005). İlköğretim Sosyal Bilgiler Dersi 6. 7. Sınıflar Öğretim Programı ve Kılavuzu. Ankara: MEB Yayınları.

Moffatt, M. (1957). Sosyal Bilgiler Öğretimi (Çev.: N. Oran). İstanbul: Maarif Basımevi.

National Council fort the Social Studies (2008), Expectations of Excellence: Curriculum Standards for Social Studies. Washington DC: National Council fort the Social Studies.

National Council fort the Social Studies. (1994). Expectations of Excellence: Curriculim Standarts for Socials Studies, Wahington Dc: National Council fort the Social Studies.

Oruç, Ş. ve Akgün, İ. H. (2010). "İlköğretim Sosyal Bilgiler 7. Sınıf Öğrencilerinin Grafik Okuma Becerisini Kazanma Düzeyleri". Uluslararası Avrasya Sosyal Bilimler Dergisi, 1, 51-58.

Özbaş, E. (2006). Dünyada ve Türkiye'deki Bilim ve Teknoloji Politikaları: Çek Cumhuriyeti, Macaristan, Slovenya ve Türkiye Karşılaştırması. (Yüksek Lisans Tezi). Eskişehir : Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Özbülbül, M. H. (2002). Teknolojik Gelişmelerin Sos yo-Ekonomik Dönüşümün Sağlanmasındaki Devletin Öncü Rolü. (Yüksek Lisans Tezi). İstanbul : İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İktisat Politikası Bilim Dalı.

Özensoy, A. U. (2014). "Sosyal Bilgiler Dersinde Bilim, Teknoloji ve Toplum Öğrenme Alanıyla İlgili Öğretmen Görüşleri". Uluslar Arası Türk Eğitim Bilimleri Dergisi. Ekim.

Özer, İ. (2003). Sosyolojiye Giriş. Ankara: Martı Kitap ve Yayınevi.

Özdemir, Ö. (2003). Aydınlanma Çağında Avrupa ve Türkiye`de Bilim ve Toplum. (Yüksek Lisans Tezi). İstanbul: İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Özden, Y. (2005). Öğrenme ve Öğretme. Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.

Özkalp, E. (2008). Sosyolojiye Giriş. Bursa: Etkin Basın Yayın Dağıtım.

Özkar, F. (2017). İlkokul Dördüncü Sınıf Öğrencilerinin Sosyal Bilgiler Dersinde Tablo ve Diyagram Okuma Becerisini Kazanma Düzeyleri. (Yüksek Lisans Tezi). Adıyaman: Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Öztürk, F.Ö. (2016). Bilim, Teknoloji, Toplum Hakkındaki Görüşler ile Fen ve Teknoloji Okur Yazarlığı Öz Yeterlik Algısı Üzerine Bir Çalışma. Necatibey Eğitim Fakültesi Elektronik, Fen ve Matematik Eğitimi Dergisi. 10(1).

Öztürk, C. (2015). Sosyal Bilgiler Öğretimi. Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.

Öztürk, C. (2012). Sosyal Bilgiler Öğretimi Demokratik Vatandaşlık Eğitimi. Ankara: Pegem Akademi.

Öztürk, C. ve Dilek, D. (2005). Hayat Bilgisi ve Sosyal Bilgiler Öğretimi. Ankara: Pegem Yayıncılık.

Öztürk, C. ve Otluoğlu, R. (2003). Sosyal Bilgiler Öğretiminde Edebi Ürünler ve Yazılı Materyaller. Ankara : Pegem Yayıncılık.

Pala, Ş. M. (2011). Matematik Becerisinin Sosyal Bilgiler Derslerindeki Harita, Grafik ve Tablo Okuma Becerilerine Etkisi. (Yüksek Lisans Tezi). Erzincan: Erzincan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Palavan, Ö. (2012). "Birleştirişmiş ve Bağımsız Sınıflı İlköğretim 4.Sınıf Öğrencilerinin Sosyal Bilgilerin Kazanımlarına Erişim Düzeyleri". Ondokuzmayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 31 ,281-294.

Polat, S. (2006). Türkiye'de Planlı Dönemden İtibaren Uygulanan Bilim ve Teknoloji Politikalarının Sonuçları Açısından Değerlendirilmesi ve G. Kore

Karşılaştırması.(Yüksek Lisans Tezi). Ankara: Kara Harp Okulu Komutanlığı Savunma Bilimleri Enstitüsü.

Safran, M. (2014). Sosyal Bilgiler Öğretimi. Ankara: Pegem Akademi.

Sarı, T. (2007). Dünyadaki Bilim ve Teknoloji Politakaları Işığında Türkiye ve Teknokentler. (Yüksek Lisans Tezi). Isparta: Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Sevgili, S. (2010). 9.Sınıf Biyoloji Dersi Bilim-Toplum-Teknoloji-Çevre Kazanımlarının Öğrencilerde Oluşum Düzeylerinin Belirlenmesi. (Yüksek Lisans Tezi). Ankara: Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

Sönmez, V. (2005). Hayat ve Sosyal Bilgiler Öğretimi Öğretmen Kılavuzu. Ankara: Anı Yayıncılık.

Şahin, C. T. (2013). Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarının Bilimsel Okuryazarlıklarının Geliştirilmesi: 'Bilim Teknoloji Sosyal Değişme' Dersinin Eylem Araştırması ile Tasarlanması. (Doktora Tezi). İstanbul: Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

Şahin, T. (2011). Avrupa Birliği Yolunda Batı Balkan Ülkeleri Arasında Bir İşbirliği Alanı Olarak Bilim ve Teknoloji. (Yüksek Lisans Tezi). Ankara: Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Şahinel, S. (2002). Eleştirel Düşünme. Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.

Şimşek, C.L.ve Şimşek, A. (2010).“Türkiye’de Bilim Tarihi Öğretimi ve Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarının Yeterlilikleri”. Uluslar Arası İnsan Bilimleri Dergisi,7(2).

Şimşek, N. (1997). Derste Eğitim Teknolojisi Kullanımı. Ankara: Anıl Matbaa.

TDK.(2005). Türkçe Sözlük (10.Baskı). Ankara : Türk Dil Kurumu.

Turan, R., Sünbül, A. ve Akdağ, H. (2009) . Sosyal Bilgiler Öğretiminde Yeni Yaklaşımlar – 1. Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.

Türkmen, L. ve Yalçın, M. (2001). "Bilimin Doğası ve Eğitimdeki Önemi". AKU Sosyal Bilimler Dergisi, III.

Uygun, S. (t.y.). Sosyal Bilgiler Kazanım Ölçme Yaprakları.

Yıldırım, A. ve Şimşek, H., (2011) Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri. Ankara: Seçkin Yayınları.

Yıldız, B., Ilgaz H., ve Seferoğlu S. S. (2010). "Muğla Üniversitesi Türkiye'de Bilim ve Teknoloji Politikaları: 1963'den 2013'e Kalkınma Planlarına Genel Bir Bakış". XII. Akademik Bilişim Konferansı Bildirileri.

Yılmaz, Ö. (2010). Türkiye'de Bilim ve Teknoloji Politikaları: 1980-2000. (Yüksek Lisans Tezi). Kocaeli: Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

http://www.pegem.net/Akademi/kongrebildiri_detay.aspx?id=136900 (Erişim Tarihi :04.05.2016).

http://yurdakula.blogcu.com/10-bolum-sosyal-bilgiler-ogretiminde-bilim-teknoloji-ve-toplum/13873793 (Erişim Tarihi : 04.05.2016).

ÖZGEÇMİŞ

Kişisel Bilgiler

Adı Soyadı	Ayşe Boztopraklı
Uyruğu	Türkiye Cumhuriyeti Vatandaşı
Doğum Tarihi ve Yeri	11.08.1986 / Bolu
E-Posta	aysinggg@hotmail.com

Eğitim Derecesi	Okul / Program	Mezuniyet Yılı
Lise	Mehmet Akif Ersoy Yabancı Dil Ağırlıklı Lise	2001-2005
Üniversite	Adıyaman Üniversitesi / Sınıf Öğretmenliği Bölümü	2007-2011
Yüksek Lisans	Adıyaman Üniversitesi / Sosyal Bilgiler Eğitimi	2013- 2019

İş Deneyimi, Yıl	Çalıştığı Yer	Görev
Sınıf Öğretmeni 2012-2013	Gerger / Adıyaman	Helül İlkokulu
Sınıf Öğretmeni 2013-2015	Gerger / Adıyaman	Fatih İlkokulu
Sınıf Öğretmeni 2015-2016	Sincik / Adıyaman	İnlice İlkokulu
Sınıf Öğretmeni 2016-……	Merkez / Osmaniye	İstiklal İlkokulu

Yabancı Dil	İngilizce

Yayınlar	Okullar Hayat Buluyor Gerger Sosyalleşiyor Projesi (SODES) sahibi. Uluslararası Eğitim ve Değerler Sempozyumu (ISOEWA 2018) bildiri yayını ve katılım sertifikası. Uluslararası Sosyal Bilgiler Eğitimi Sempozyumu (USBES 2015) bildiri yayını ve katılım sertifikası. Adıyaman Valiliği Projeler Koordinasyon Merkezince Düzenlenen Proje Yazma Eğitimi (PCM) katılım sertifikası. Demokratik Vatandaşlık ve İnsan Hakları Eğitimi Hibe Programı Kapsamında Yürütülen "Demokrasi Koridoru" Projesi'ne katkı ve katılım belgesi.

EKLER LİSTESİ

EK 1: Araştırma izni ……..……..…61

EK 2: Araştırmada kullanılan pilot uygulama testi ……..…….63

EK 3: Araştırmada kullanılan nihai test …….……..…...70

EK 4: Araştırmaya dönük uygulama resimleri …. ……..…….76

EKLER

EK 1: Araştırma İzni

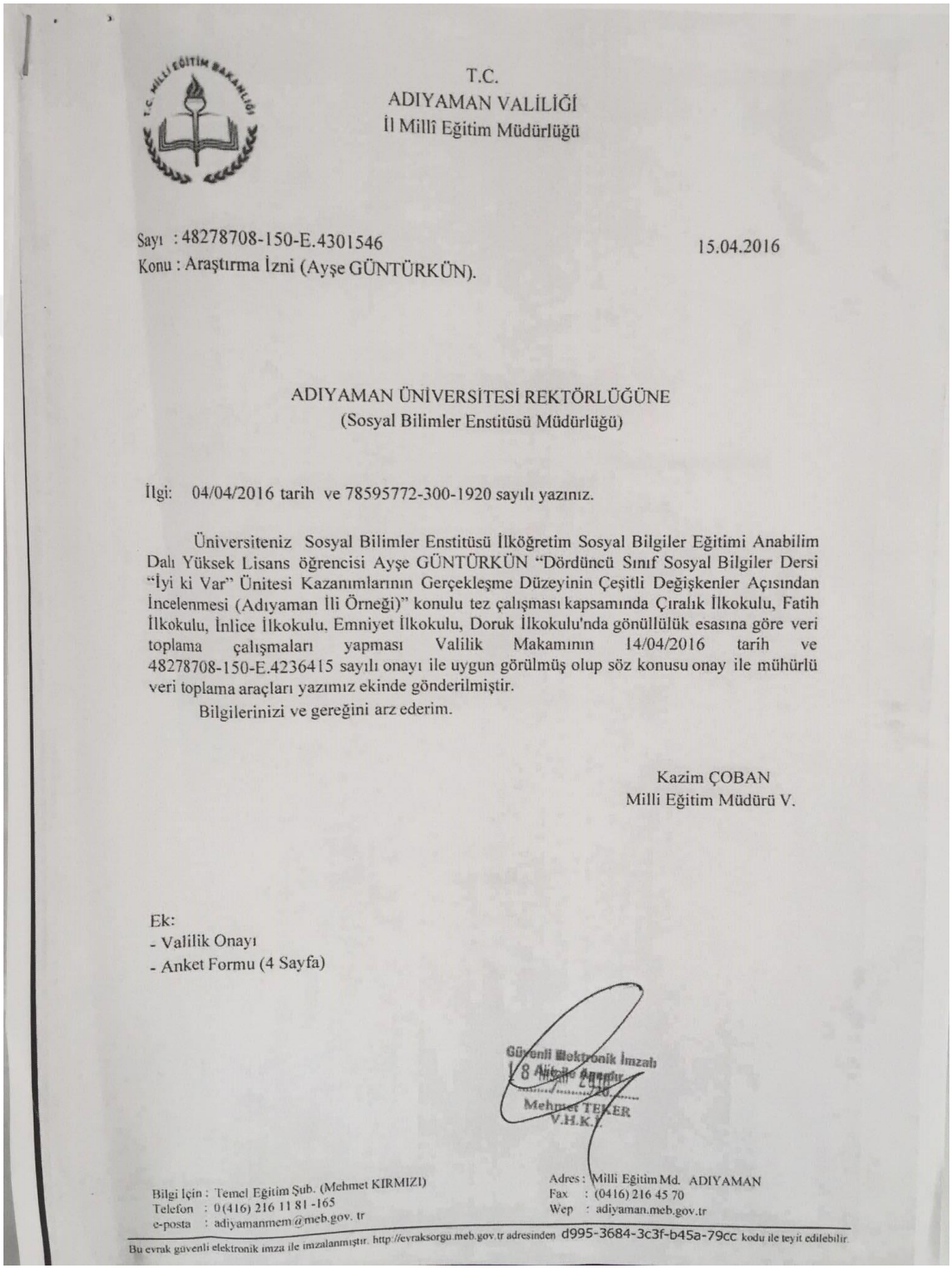

T.C.
ADIYAMAN VALİLİĞİ
İl Millî Eğitim Müdürlüğü

Sayı : 48278708-150-E.4301546
Konu : Araştırma İzni (Ayşe GÜNTÜRKÜN).

15.04.2016

ADIYAMAN ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜNE
(Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğü)

İlgi: 04/04/2016 tarih ve 78595772-300-1920 sayılı yazınız.

Üniversiteniz Sosyal Bilimler Enstitüsü İlköğretim Sosyal Bilgiler Eğitimi Anabilim Dalı Yüksek Lisans öğrencisi Ayşe GÜNTÜRKÜN "Dördüncü Sınıf Sosyal Bilgiler Dersi "İyi ki Var" Ünitesi Kazanımlarının Gerçekleşme Düzeyinin Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi (Adıyaman İli Örneği)" konulu tez çalışması kapsamında Çıralık İlkokulu, Fatih İlkokulu, İnlice İlkokulu, Emniyet İlkokulu, Doruk İlkokulu'nda gönüllülük esasına göre veri toplama çalışmaları yapması Valilik Makamının 14/04/2016 tarih ve 48278708-150-E.4236415 sayılı onayı ile uygun görülmüş olup söz konusu onay ile mühürlü veri toplama araçları yazımız ekinde gönderilmiştir.

Bilgilerinizi ve gereğini arz ederim.

Kazim ÇOBAN
Milli Eğitim Müdürü V.

Ek:
- Valilik Onayı
- Anket Formu (4 Sayfa)

Güvenli Elektronik İmzalı
18 Nisan 2016
Mehmet TEKER
V.H.K.İ.

Bilgi İçin : Temel Eğitim Şub. (Mehmet KIRMIZI)
Telefon : 0(416) 216 11 81 -165
e-posta : adiyamanmem@meb.gov. tr

Adres : Milli Eğitim Md. ADIYAMAN
Fax : (0416) 216 45 70
Wep : adiyaman.meb.gov.tr

Bu evrak güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır. http://evraksorgu.meb.gov.tr adresinden d995-3684-3c3f-b45a-79cc kodu ile teyit edilebilir.

T.C.
ADIYAMAN VALİLİĞİ
İl Millî Eğitim Müdürlüğü

Sayı : 48278708-150-E.4236415
Konu : Bilimsel Araştırma İzni
(Ayşe GÜNTÜRKÜN).

14/04/2016

VALİLİK MAKAMINA
ADIYAMAN

İlgi: a) Adıyaman Üniversitesi Rektörlüğü Sosyal Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğünün 04/04/2016 tarih ve 78595772-300-1920 sayılı yazısı.
b) 13/04/2016 tarihli Araştırma Değerlendirme Komisyonu Kararı.

Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İlköğretim Sosyal Bilgiler Eğitimi Anabilim Dalı Yüksek Lisans öğrencisi Ayşe GÜNTÜRKÜN "Dördüncü Sınıf Sosyal Bilgiler Dersi "İyi ki Var" Ünitesi Kazanımlarının Gerçekleşme Düzeyinin Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi (Adıyaman İli Örneği)" konulu tez çalışması kapsamında Çıralık İlkokulu, Fatih İlkokulu, İnlice İlkokulu, Emniyet İlkokulu, Doruk İlkokulu'nda gönüllülük esasına göre veri toplama çalışmaları yapması Müdürlüğümüzce uygun görülmektedir.

Makamlarınızca da uygun görülmesi halinde olurlarınıza arz ederim.

Kazim ÇOBAN
Milli Eğitim Müdürü V.

OLUR
14/04/2016

Levent ÖZTİN
Vali a.
Vali Yardımcısı

Bilgi İçin : Temel Eğitim Şub. (Mehmet KIRMIZI)
Telefon : 0(416) 216 11 81 -165
e-posta : adiyamanmem@meb.gov. tr

Adres : Milli Eğitim Md. ADIYAMAN
Fax : (0416) 216 45 70
Wep : adiyaman.meb.gov.tr

Bu evrak güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır. http://evraksorgu.meb.gov.tr adresinden 4559-9c09-34f8-9670-45ea kodu ile teyit edilebilir.

EK 2 : İyi Ki Var Ünitesi Kazanımlarına yönelik Akademik Başarı Testi (Pilot Uygulama)

1..Aşağıdaki teknolojik aletlerden hangisinin kullanım alanı diğerlerinden daha farklıdır?

A. Fotokopi makinesi B. Akıllı tahta
C. Tansiyon aleti D. Tepegöz

2.Aşağıdaki saatlerden hangisi toprağın ortasına dikilmiş bir çubuğun gün içindeki değişik gölge boylarının işaretlenmesi ile zamanı belirler?

A. Kum saati B. Güneş saati C. Su saati D. Mekanik saat

3. Ampuller ısınarak ışık verdiklerinden elektrik enerjisinin çok az miktarını ışığa çevirirler. Bu nedenle daha çoğunu ışığa çeviren …….. lambalar üretildi.

Konuşmadaki boşluğa ne yazılmalıdır ?

A. Avize B. Floresan C. Halojen D. Led

Önceleri insanlar evlerini halılarını sopayla döverek ya da çalılarla süpürerek temizliyorlardı…… icadından sonra ev temizliği daha kolaylaştı.

4.Yukarıdaki boşluğa aşağıdakilerden hangisi yazılmalıdır?

A. B. C. D.

5. Teknoloji alanında buluş yapan kişilere ne denir ?

A. mucit B. tamirci C. teknisyen D. lider

6. Aşağıda verilenlerden hangisi teknoloji ürünlerinin verebileceği zararlardan biri değildir?

A. Rahat yaşam B. Gürültü C. Çevre kirliliği D. Işık kirliliği

7.Aşağıdaki eşleştirmelerden hangisi yanlıştır?

	Eğitim	Sağlık	İletişim
A.	Tepegöz	Röntgen	Telefon
B.	Projeksiyon	MR Cihazı	Televizyon
C.	Bilgisayar	Akıllı tahta	Faks
D.	Tablet	Stetoskop	Radyo

8. Aşağıdaki saatlerden hangisi diğerlerinden önce kullanılmıştır ?

A . Dijital saatler B . Sarkaçlı saatler
C . Kum saati D . Kuvars saatler

9. İnsanlar haberleşmek için zaman içinde değişik iletişim araçları kullanmışlardır. Aşağıdaki iletişim araçlarından hangisi diğerlerinden daha önce kullanılmıştır?
A. Mektup B. Telefon C. Faks makinesi D. Cep telefonu

10. Aşağıdakilerden hangisi tarım faaliyetlerinin kolaylaşmasını en fazla sağlamıştır ?

A. B. C. D.

11. Aşağıdakilerden hangisi insanları yeni bir şey icat etmeye yönelten sebeplerden birisi değildir ?

A. Ünlü olmak B. Hayatı kolaylaştırmak

C. Doğaya hakim olmak D. Tehlikelerden korunmak

12. Teknolojik araçlar …….. ve …… kullanıldığında bize ve çevremize zarar verir.

Yukarıdaki ifadede boş bırakılan yerlere sırasıyla hangi sözcükler gelmelidir ?

A. dikkatli- doğru B. tedbirli- dikkatsiz

C. bilinçsiz-yanlış D. bilinçsiz-doğru

13. Aşağıdaki teknolojik ürünler üçlü bir grup oluşturulduğunda hangisi dışta kalır ?

A . B. C. D.

14.Zamanı yıl, ay ve gün olarak parçalara bölen çizelgeye ne denir?

A. Takvim B. Telefon C. Saat D. Cep telefonu

15. Eskiden İstanbul'dan Ankara'ya yolculuk 11-12 saat sürerken günümüzde bu süre 5 saate kadar inmiştir. Bu duruma neden olan esas sebep aşağıdakilerden hangisidir ?

A. Şehirler arası mesafelerin kısalması
B. Teknolojinin gelişmesiyle birlikte imkanların artması ve ulaşımın kolaylaşması
C. Hızlı araçlar yapılması
D. Köprüler ve yollar yapılması

16. ' Eskiden ulaşımda zorluk çekilirken şimdi teknoloji sayesinde ulaşımda kolaylaşmıştır'

Yukarıdaki ifadeye göre aşağıdakilerden hangisi günümüzde en kısa sürede ve en rahat ulaşımı sağlar?

A. B. C. D.

17. Ayşe okulda sağlık ve temizlik kulübü ile ilgili bir etkinlik düzenlemiştir. Bu etkinliği tüm okula duyurmak istemektedir. Bu etkinliği duyurmak için hangisini yapması daha uygun olur?

A. Gördüğü herkese söyleyerek

B. Herkese tek tek telefon ederek

C. Sabah okul kapısında gördüklerine söyleyerek

D. Bir afiş tasarlayıp, okuldan gerekli izinleri de alıp afişi okul giriş, çıkışlarına, panolara ve kapılara asarak

18. Çevreye gelişigüzel atıldığında zehirli madde yayan ürün hangisidir ?
A. Pil B. Kağıt C. Cam D. Odun

19. Aşağıdakilerden hangisi uzay cisimlerini gözlemlemek amacıyla kullanılan bir teknolojik araçtır ?

A. mikroskop B. teleskop C. dürbün D. internet

20.Aşağıdakilerden hangisi günümüzde kullandığımız takvim türüdür?
A. Hicri B. Miladi C. Rumi D.12 Hayvanlı Takvim

21.Aşağıdaki teknolojik ürünlerden hangisi diğerlerine göre daha önce icat edilmiştir?

A. B. C. D.

22. Hangi alandaki teknolojik gelişmeler daha yüksek ve sağlam binaların yapılmasını sağlamıştır?

A. ulaşım B. inşaat C. sağlık D. Turizm

23. Görme engelli insanların hayatını kolaylaştırmak için bir ürün tasarlamanız gerekirse aşağıdakilerden hangisi onlar için en faydalı ürün olur ?

A. Özel ses algılayıcı cihazlar

B. Görme engelliler için üretilen baston

C. Işığın bir miktar algılanmasını sağlayan özel bir gözlük

D. Güneş gözlüğü

24.Aşağıdaki cümlelerin hangisinde teknolojinin yanlış kullanılmasına örnek bir olay verilmiştir?
A. Motosiklet kullanırken kask ve dizlik takılması
B. Tablet bilgisayardan çokça kitap okumak
C. Her akşam sabaha kadar internet kullanmak
D. Televizyonu uygun bir uzaklıktan izlemek

I- II- III-

25.Yukarıdaki teknolojik ürünlerin kullanım alanları hangi şıkta doğru olarak sıralanmıştır?
A. Ulaşım – Eğitim – Güvenlik
B. Eğitim – Sağlık – Ev işleri
C. Tarım – Sağlık – Ev işleri
D. Ev işleri – Eğitim – Sağlık

26.Aşağıdaki takvimlerden hangisi Türkler tarafından kullanılan takvimlerden biri değildir?
A. Jüpiter takvimi B. Miladi Takvim
C. Hicri Takvim D. 12 Hayvanlı Takvim

27. - Ateş ve duman kullanıldı.

- Güvercin kullanıldı.

- Mektup kullanıldı.

Yukarıda zaman içindeki gelişiminden bahsedilen konu hangisidir?

A. Haberleşme B. Ulaşım C. Kargo D. Isınma

28. Aşağıdaki saatlerden hangisi en eski zamanlarda kullanılan bir saat türüdür?

A.

B.
C.
D.

29. Bilgisayar icat edilmeseydi, ileriki zamanlarda tablet icat edilemezdi.

Verilen bilgiye göre aşağıdakilerden hangisine ulaşılabilir?

A. Yapılan bir icat, başka bir icadın temelini oluşturur.
B. Bazı icatlar zamanla kaybolur.
C. Tekerlek önemli bir icat değildir.
D. İcatlar insan yaşamını kolaylaştır.

30. Uzun süre televizyon, bilgisayar veya cep telefonu ile zaman geçirmek bir çocuğun hangi organına en fazla zararı verir?

A.
B.
C.
D.

31. Ali Bey evinden işe gitmek için her sabah minibüse, sonra vapura binmektedir.

Buna göre Mehmet Bey, işten eve dönerken sırasıyla hangi ulaşım yollarını kullanmaktadır?

A. demir yolu- deniz yolu
B. deniz yolu- kara yolu
C. kara yolu- demir yolu
D. kara yolu- deniz yolu

I-Başlangıcı Hz. İsa'nın doğumudur
II-Yılbaşı 1 Ocak olarak kabul edilmektedir
III-Dünyadaki bir çok ülke bu takvimi kullanır
IV-Güneş yılına göre düzenlenmiştir

32.Yukarıda özellikleri verilen takvim aşağıdakilerden hangisidir?
A. Miladi takvim B. Hicri Takvim
C. Rumi Takvim D. 12 Hayvanlı takvim

33. cam-bardak , tekerlek-ulaşım , matbaa-kitap , telefon-……....

Yukarıdaki eşleştirmelerde boş bırakılan kısma ne gelmelidir ?

A. Ekonomi B. Ulaşım C. Haber D. İletişim

34. Aşağıdakilerden hangisi ilk insanların kullandığı bir haberleşme yöntemidir ?

A. B. C. D.

35. Günümüzde insanların bir şehirden başka bir şehre ulaşması çokça zaman almaktadır. Bu zaman kaybını en aza indirmek için nasıl bir yol izlenebilir ?

A. Yeni ve geniş yollar, köprüler yapmak

B. Ulaşımı yeraltından sağlamak

C. Hızlı trenleri arttırmak

D. Hava yolu ulaşımını destekleyip, çoğaltıp, ucuzlatmak

36. Aşağıdakilerden hangisinde teknolojinin en olumsuz etkilesine örnek verilmiştir ?

A. Daha hızlı haberleşme imkanı sağlar.

B. Radyasyon yayarak sağlığımızı tehdit eder.

C. Teknolojik ürünler pahalıdır, bütçemize zarar verir

D. Eğitim-öğretim faaliyetlerini çeşitlendirir.

EK 3 : İyi Ki Var Ünitesi Kazanımlarına yönelik Akademik Başarı Testi (Nihai Uygulama)

Sevgili Öğrenciler,
Bu çalışma, bilimsel bir araştırmaya katkı getirmek için yapılmaktadır. Sizden istenen, soruları dikkatlice okumanız ve doğru olduğuna inandığınız seçeneği işaretlemenizdir. Cevaplarınız için şimdiden teşekkür ederim.

Adınız :

Soyadınız :

Okulunuz :

Cinsiyetiniz :

Kız ( ) Erkek ( )

Annenizin Eğitim Düzeyi :
Okur-Yazar Değil ( ) Okur-Yazar ( ) İlkokul ( ) Ortaokul ( )

Lise ( ) Üniversite ( ) Lisansüstü ( )

Babanızın Eğitim Düzeyi :
Okur-Yazar Değil ( ) Okur-Yazar ( ) İlkokul ( ) Ortaokul ( )

Lise ( ) Üniversite ( ) Lisansüstü ( )

Yaşadığınız Yer:
Köy ( ) Şehir ( )

Ailenizin Gelir Düzeyi :
0-1300 ( ) 1301-1800 ( ) 1800-2500 ( ) 2500 ve üstü ( )

Kendinize Ait Bilgisayarınız Var Mı ? :
Evet ( ) Hayır ( )

1. Aşağıdaki teknolojik aletlerden hangisinin kullanım alanı diğerlerinden daha farklıdır ?

A. Fotokopi makinesi B. Akıllı tahta C. Tansiyon aleti D. Tepegöz

2. Aşağıdaki saatlerden hangisi toprağın ortasına dikilmiş bir çubuğun gün içindeki değişik gölge boylarının işaretlenmesi ile zamanı belirler ?

A. Kum saati B. Güneş saati C. Su saati D. Mekanik saat

3. Ampuller ısınarak ışık verdiklerinden elektrik enerjisinin çok az miktarını ışığa çevirirler. Bu nedenle daha çoğunu ışığa çeviren …….. lambalar üretildi.

Konuşmadaki boşluğa ne yazılmalıdır ?

A. Floresan B. Avize C. Halojen D. Led

4. Aşağıdakilerden hangisi tarım faaliyetlerinin kolaylaşmasını <u>en fazla</u> sağlamıştır ?

A. B. C. D.

5. Teknoloji alanında buluş yapan kişilere ne denir ?

A. Mucit B. Bilgin C. Teknisyen D. Alim

6. Aşağıda verilenlerden hangisi teknoloji ürünlerinin verebileceği zararlardan biri değildir ?

A. Gürültü B. Rahat yaşam C. Çevre kirliliği D. Radyasyon

7.Aşağıdaki eşleştirmelerden hangisi <u>yanlıştır</u> ?

	<u>Eğitim</u>	<u>İletişim</u>	<u>Sağlık</u>
A.	Tepegöz	Telefon	Röntgen
B.	Projeksiyon	Telefon	MR Cihazı
C.	Akıllı tahta	İnternet	Steteskop
D.	Bilgisayar	Faks	Akıllı tahta

8.Aşağıdaki saatlerden hangisi diğerlerinden önce kullanılmıştır ?

A . Dijital saatler B . Sarkaçlı saatler C . Kum saati D . Kuvars saatler

9. Eskiden İstanbul'dan Ankara'ya yolculuk 11-12 saat sürerken günümüzde bu süre 5 saate kadar inmiştir. Bu duruma neden olan esas sebep aşağıdakilerden hangisidir ?

A. Şehirler arası mesafelerin kısalması
B. Teknolojinin gelişmesiyle birlikte imkanların artması ve ulaşımın kolaylaşması
C. Hızlı araçlar yapılması
D. Köprüler ve yollar yapılması

10. ' Eskiden ulaşımda zorluk çekilirken şimdi teknoloji sayesinde ulaşımda kolaylaşmıştır'

Yukarıdaki ifadeye göre aşağıdakilerden hangisi günümüzde en kısa sürede ve en rahat ulaşımı sağlar ?

A. B. C. D.

11. Aşağıdakilerden hangisi insanları yeni bir şey icat etmeye yönelten sebeplerden birisi <u>değildir</u> ?

A. Ünlü olmak B. Hayatı kolaylaştırmak

C. Doğaya hakim olmak D. Merak

12. Teknolojik araçlar …….. ve ……. kullanıldığında bize ve çevremize zarar verir.

Yukarıdaki ifadede boş bırakılan yerlere sırasıyla hangi sözcükler gelmelidir ?

A. Dikkatli- Doğru B. Tedbirli- Dikkatsiz

C. Bilinçsiz-Yanlış D. Bilinçsiz-Doğru

13. Aşağıdakilerden hangisi uzay cisimlerini gözlemlemek amacıyla kullanılan bir teknolojik araçtır ?

A. Mikroskop B. Teleskop C. Dürbün D. İnternet

14.Aşağıdakilerden hangisi günümüzde kullandığımız takvim türüdür ?

A. Hicri B.Rumi C. Miladi D.12 Hayvanlı Takvim

15. - Duman kullanıldı - Güvercin kullanıldı - Mektup kullanıldı

Yukarıda zaman içindeki gelişiminden bahsedilen konu hangisidir ?

A. Isınma B. Ulaşım C. Kargo D. Haberleşme

16. Aşağıdaki saatlerden hangisi en eski zamanlarda kullanılan bir saat türüdür ?

A.

B.
C.
D.

17. Bilgisayar icat edilmeseydi, ileriki zamanlarda tablet bilgisayar icat edilemezdi. Verilen bilgiye göre aşağıdakilerden hangisine ulaşılabilir ?

A. Yapılan bir icat ,başka bir icadın temelini oluşturur.
B. Bazı icatlar zamanla kaybolur.
C. Bilgisayar önemli bir icat değildir.
D. İcatlar insan yaşamını kolaylaştır.

18.Aşağıdaki cümlelerin hangisinde teknolojinin yanlış kullanılmasına örnek bir olay verilmiştir ?

A. Motosiklet kullanırken kask ve dizlik takılması
B. Her akşam sabaha kadar internet kullanmak
C. Tablet bilgisayardan çokça kitap okumak
D. Televizyonu uygun bir uzaklıktan izlemek

19. Ali Bey evinden işe gitmek için her sabah minibüse , sonra vapura binmektedir.

Buna göre Ali Bey, <u>işten eve dönerken</u> sırasıyla hangi ulaşım yollarını kullanmaktadır ?

E. demir yolu- deniz yolu
F. deniz yolu- kara yolu
G. kara yolu- demir yolu
H. kara yolu- deniz yolu

20.Aşağıdaki takvimlerden hangisi Türkler tarafından kullanılan takvimlerden biri <u>değildir</u> ?

A. Jüpiter takvimi B. Miladi Takvim
C. Hicri Takvim D. 12 Hayvanlı Takvim

21. cam-bardak , tekerlek-ulaşım , matbaa-kitap , telefon-…….....

Yukarıdaki eşleştirmelerde boş bırakılan kısma ne gelmelidir ?

A**.** Ekonomi B. Ulaşım C. Haber D. İletişim

22. Aşağıdakilerden hangisi ilk insanların kullandığı bir haberleşme yöntemidir ?

A. B. C. D.

23. Günümüzde insanların bir şehirden başka bir şehre ulaşması çokça zaman almaktadır. Bu zaman kaybını en aza indirmek için nasıl bir yol izlenebilir ?

A. Yeni ve geniş yollar, köprüler yapmak

B. Ulaşımı yeraltından sağlamak

C. Hızlı trenleri arttırmak

D. Hava yolu ulaşımını destekleyip, çoğaltıp, ucuzlatmak

24. Aşağıdakilerden hangisinde teknolojinin en olumsuz etkisine örnek verilmiştir ?

A. Daha hızlı haberleşme imkanı sağlar.

B. Radyasyon yayarak sağlığımızı tehdit eder.

C. Teknolojik ürünler pahalıdır, bütçemize zarar verir

D. Eğitim-öğretim faaliyetlerini çeşitlendirir.
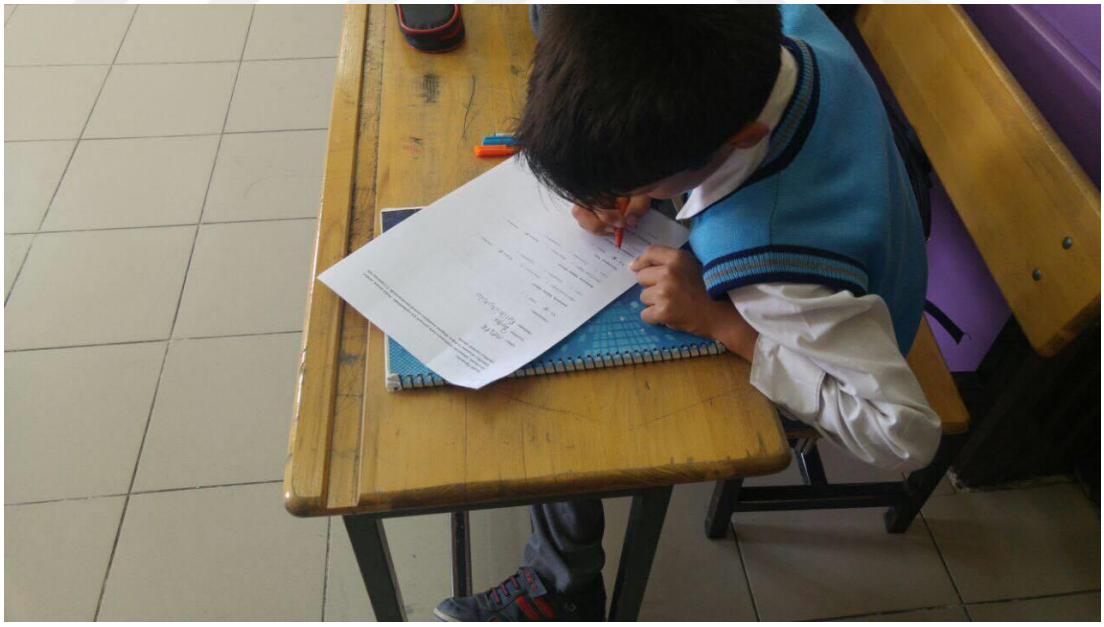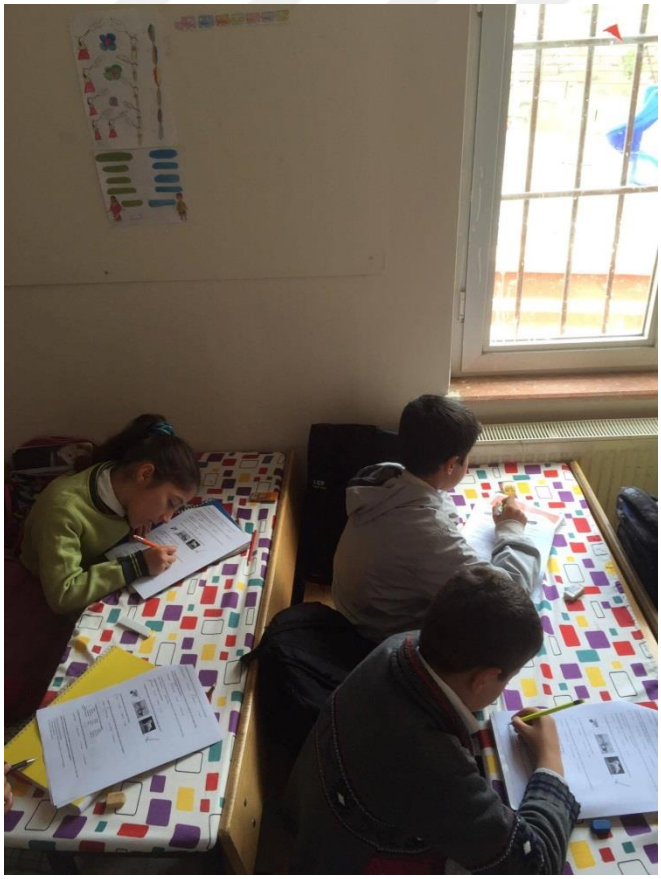
EK 4 : Uygulama Resimleri